

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı

16 Ekim 2019 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Bünyesinde Kurulan Alt Fonların Mali Tabloları ve Faaliyetleri Hakkındaki Denetim ve İnceleme Raporlarının Komisyonunda görüşülme usulünün belirlenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

2.-Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, Türkiye Varlık Fonunun 2016, 2017 ve 2018 yılları denetim raporlarına ilişkin açıklaması

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Bünyesinde Kurulan Alt Fonların Mali Tabloları ve Faaliyetleri Hakkındaki Denetim ve İnceleme Raporlarının Komisyonunda görüşülme usul ve esaslarına ilişkin görüşme

IV.-KARARLAR

A)ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.-Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Bünyesinde Kurulan Alt Fonların Mali Tabloları ve Faaliyetleri Hakkındaki Denetim ve İnceleme Raporlarının görüşmeleri sırasında uyulacak usul ve esaslara ilişkin karar

V.- SUNUMLAR

1.-Türkiye Varlık Fonu Yönetimi AŞ Genel Müdürü Zafer Sönmez'in, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Bünyesinde Kurulan Alt Fonların Mali Tabloları ve Faaliyetleri Hakkındaki Denetim ve İnceleme Raporları hakkında sunumu

VI.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)DİĞER İŞLER

1.- Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Bünyesinde Kurulan Alt Fonların Mali Tabloları ve Faaliyetleri Hakkındaki Denetim ve İnceleme Raporlarının Sunulduğuna Dair Başbakanlık Tezkeresi (3/43)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

2'nci Toplantı

16 Ekim 2019 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 15.30'da açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Lütfi Elvan,

Türkiye Varlık Fonunun 2016, 2017 ve 2018 yılları denetim raporlarına,

Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Bünyesinde Kurulan Alt Fonların Mali Tabloları ve Faaliyetleri Hakkındaki Denetim ve İnceleme Raporlarının Komisyonunda görüşülme usulünün belirlenmesi gerektiğine,

İlişkin birer açıklama yaptı.

Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Bünyesinde Kurulan Alt Fonların Mali Tabloları ve Faaliyetleri Hakkındaki Denetim ve İnceleme Raporlarının Komisyonunda görüşülme usul ve esaslarına ilişkin görüşme yapıldı.

Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Bünyesinde Kurulan Alt Fonların Mali Tabloları ve Faaliyetleri Hakkındaki Denetim ve İnceleme Raporlarının görüşmeleri sırasında;

Görüşmeler esnasında tam tutanak tutulması,

Türkiye Varlık Fonu yetkilileri tarafından Komisyona sunum yapılması,

Sunumun ardından Komisyon üyeleri öncelikle olmak üzere söz talebinde bulunan milletvekillerine istem sırasına göre söz verilmesi,

Komisyonunda dile getirilen görüş, öneri ve eleştirilere cevap vermek üzere tekrar Türkiye Varlık Fonu yetkililerine söz verilmesi,

Komisyon görüşmelerini müteakip Komisyon raporunun hazırlanması,

Komisyon raporunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulması,

Kabul edildi.

Türkiye Varlık Fonu Yönetimi AŞ Genel Müdürü Zafer Sönmez tarafından, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Bünyesinde Kurulan Alt Fonların Mali Tabloları ve Faaliyetleri Hakkındaki Denetim ve İnceleme Raporları hakkında bir sunum yapıldı.

6741 Sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Uyarınca, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Bünyesinde Kurulan Alt Fonların Mali Tabloları ve Faaliyetleri Hakkındaki Denetim ve İnceleme Raporlarının Sunulduğuna Dair Başkanlık Tezkeresi (3/43) üzerindeki görüşmeler tamamlandı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 19.48'de toplantıya son verildi.

16 Ekim 2019 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.30

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 2’nci Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Lütfi Elvan’ın, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Bünyesinde Kurulan Alt Fonların Mali Tabloları ve Faaliyetleri Hakkındaki Denetim ve İnceleme Raporlarının Komisyonunda görüşülme usulünün belirlenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Barış Pınarı Harekâtı’nda ordumuza muvaffakiyetler diliyorum. Şehitlerimize Allah’tan rahmet diliyorum.

Sevgili kardeşlerim, değerli Komisyon üyeleri; gündemimizde (3/43) esas numaralı 6741 Sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Uyarınca, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Bünyesinde Kurulan Alt Fonların Mali Tabloları ve Faaliyetleri Hakkındaki Denetim ve İnceleme Raporlarının Sunulduğuna Dair Başbakanlık Tezkeresi bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz üzere, Türkiye Varlık Fonu denetimine ilişkin ilk Komisyon toplantımız 24 Ekim 2018 tarihinde gerçekleştirilmiş ancak görüşmeler ertelenmiştir. 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un “Denetim” başlıklı 6’ncı maddesinin (3)’üncü fıkrasında “Şirket, Şirket tarafından kurulacak diğer şirketler, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu bünyesinde kurulacak alt fonların bir önceki yıla ait mali tabloları ile faaliyetleri, her yıl ekim ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından, birinci ve ikinci fıkralar kapsamında hazırlanan ve Cumhurbaşkanlığı tarafından gönderilen denetim raporları üzerinden görüşülerek denetlenir.” hükmü yer almaktadır. Bu düzenleme çerçevesinde, gündemimizde yer alan Türkiye Varlık Fonu denetim raporlarının görüşülmesi Komisyonumuzca ilk kez gerçekleştirileceğinden Komisyondaki görüşme usulünü belirlememiz gerekmektedir. Zannedersem bununla ilgili bir söz talebi var.

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Bünyesinde Kurulan Alt Fonların Mali Tabloları ve Faaliyetleri Hakkındaki Denetim ve İnceleme Raporlarının Komisyonunda görüşülme usul ve esaslarına ilişkin görüşme

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, devam edebilirsiniz, ben de doğrudan bunu soracaktım. Dedığınız gibi, geçen yıl 24 Ekim 2018 tarihinde Türkiye Varlık Fonu’yla ilgili raporlar gündeme geldi. Toplandık yalnız raporların “gizli” ibareli olması nedeniyle burada usul tartışmalarının ötesine geçemedik, esasa giremedik. Bu toplantıda nasıl bir usulle çalışmayı düşünüyorsunuz, ne öngörüyorsunuz? Onu öğrenmek istemiştım, bir.

İkincisi de 2016 ve 2017’yle ilgiliydi raporlar, 2018 ne zaman elimize gelecek? 2018’le ilgili olarak da ne zaman toplanacağız ve raporları alacağız? Onları sormak istemiştım.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Merhaba arkadaşlar, hoş geldiniz.

Şimdi, Genel Müdüřümüz de değışmemiş, aynı kişi; Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri de büyük oranda aynı kişilerden oluşuyor; biz burada bir toplantı yaptık, daha doğrusu toplantıya başlamaya çalıştık, usul tartışmasında kaldı o toplantı. Pek çok gerekçe sunduk 24 Ekim 2018’de “Bu toplantı neden bu şekilde yapılamaz?” diye ama maalesef o gün “gizli” ibaresiyle gelmişti řu belge, tek farkı oydu, üzerinde “gizli” mührü vardı o gün; bugün tek farkı, bütün yaptığımız eleştirilere rağmen o mührün kalkması olmuş. O gün burada tutanak tutulmadı, tutanak tutulmadığı için hafızamı zorluyorum, bizim pek çok talebimiz oldu ve Süreyya Sadi Bilgiç Başkan orada oturuyordu, toplantı kapanırken en son olarak size dedi ki: “Bu şekilde bu iş olmaz, lütfen milletvekillerimizin taleplerine göre kısa zamanda bir hazırlık yapın ve tekrar toplanalım.” Şimdi, Sayın Başkan, bakın, řu rapordaki tek fark... Üzerinde de “Başbakan Binali Yıldırım” yazıyor, Başbakanlık düzeninin kalkmasından bu yana ne kadar oldu diye düşünelim, tek fark, üzerinde “gizli” ibaresinin yazmaması oldu. Ve bizim taleplerimiz oldu, dedik ki: Burada 2016 ve 2017 yılı var. İsterse bir gün olsun; bakın, bir kişi bir şirket kursa 31 Aralıkta, biliyorsunuz, o bir gün için bile bilanço düzenlemek zorundadır yani Maliyeye ayrı bir hesap dönemiyle ilgili rapor vermek zorundadır, eğer AŞ’ye denetim raporları sunmak zorundadır. Öyle değil mi? Ama biz Türkiye’nin Varlık Fonu’nun 2016 yılını ve 2017 yılını tek bir raporda görüşüyoruz “Bu, olmaz; bu, ayrılın.” dedik, “Tamam” dendi; böyle ortaklaştık.

Diğer konular... Pek çok taleplerimiz vardı Sayın Başkan, tutanak olmadığı için... Sayın Kalaycı da bunu hatırlar, Abdüllatif Bey de buradaydı, Bülent Bey de buradaydı; hep beraber bu taleplerimizi ilettik ama bakın, siz dediniz ya açılışta “Bu toplantı ertelendi.” diye, ertelenmesinin gerekçeleri var. Üzerinden bir yıl geçmiş Sayın Başkan, ki çok kısa zamanda toplanacaktık, yani Sayın Genel Müdür bunları bir ay içinde tamamlar diye planlıyorduk, bir ay sonra tekrar toplanırız diye düşünüyorduk. Üzerinden bir yıl geçmiş, yalnızca “gizli” ibaresi kalkmış. Bakın, bu, Türkiye Büyük Millet Meclisine yapılmış bir hakarettir. Ben bu hakaretin Genel Müdür tarafından yapıldığını düşünmüyorum, sonuç olarak oranın bir Yönetim Kurulu var, Meclisin talepleri var, milletvekillerinin talepleri var; bu talepler Yönetim Kurulu tarafından Genel Müdürlüğe verilecek bir talimatla giderilmesi gerekirdi. Bakın, Meclisimiz irtifa kaybediyor, bunu ciddi anlamda görüyoruz. Yürütmenin yasamaya saygısı gittikçe yok oluyor. Sayın Başkan, bunun tekrar sağlanması için önerim, çok uzatmayayım... Eğer ki bir yıl geçtikten sonra, bizim taleplerimize rağmen, Varlık Fonu Yönetim Kurulu ve Genel Müdürlüğü yalnızca “gizli” ibaresini kaldırarak buraya geliyorsa bu, Meclisimize ve Komisyonumuza yapılmış bir

hakarettir. Sizden istirhamım, mutlaka bu oturumu şu anda kapatmanız ve bu raporu en kısa zamanda, ivedilikle taleplerimize göre yenileyip ona göre gelmesini talep etmenizdir. Aksi takdirde bu hakaretle biz bu görüşmeyi yapmış oluruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün aslında 2018 yılı denetim raporunu görüşmemiz gerekirdi ama maalesef 2016 ve 2017 yıllarına ait Varlık Fonu denetim raporunu görüşmek üzere toplanmış bulunuyoruz. Hâlbuki Türkiye Varlık Fonu’nu düzenleyen kanunun 6’ncı maddesi son derece de açıktır, bu maddeye göre “Her yıl ekim ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından bu denetim raporları görüşülür.” diyor. Şimdi, ekim ayının sonuna gelmişiz, hâlâ ortada 2018 yılına ait bir denetim raporu yoktur ve biz 2018’in denetim raporunu görüşmek için toplanmamız gerekirken burada 2016 ve 2017 yıllarının denetim raporunu görüşmeye çalışıyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, usule, zamana uyulmadığı takdirde problemler çıkar, geciktirdiğiniz zaman bir işi, o iş hiç yapılmamış sayılır, vaktinde denetlemediğiniz bir kurumu şimdi denetim raporu üzerinden tartışarak yol almaya çalışmak hiç sağlıklı sonuçlar verecek gibi görülüyor.

Şimdi, 2018 raporunun da ekim ayında tamamlanması ve bu Meclise gelmesi gerekiyordu yani şimdi 2018 yılı denetim raporu yazılmış mıdır? Şu anda bu rapor var mı henüz bize gelmediyse bile? Veya böyle bir görevlendirme yapılmış mıdır? Yani 2018’in denetimiyle ilgili yasal görevlendirmeler yapılmış mıdır? Yani bunun yapıldığını zannetmiyorum. Niye zannetmiyorum? Çünkü şu anda görüştüğümüz 2016 ve 2017 yıllarının raporlarına baktığımız zaman olay gayet açık bir şekilde görülmektedir ve sekiz günde denetimi tamamlanmış bir raporu ele alacağız. 2017 yılı denetim raporu toplam sekiz gün içerisinde yapılmıştır. Nasıl oluyor da sekiz gün içerisinde geçirilen, hatta görevlendirmeye raporun yazılış tarihi arasında sekiz gün var, muhtemelen bir iki gün de hem baştan hem sondan kaybolduğuna göre, tek bir günde çalakalem yazılmış bir rapor üzerinde görüşmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu bir araya gelmiştir ve toplantı yapıyor? Böyle bir şey olmaz değerli arkadaşlar. Bu, Meclisi, Komisyonumuzu hafife almaktan başka hiçbir anlam, değer taşımaz.

Şimdi, burada, Değerli Genel Müdür ve Yardımcısı arkadaşlar var, herkesin yaptığı işe saygı duyuyoruz, buraya kadar gelmişler bu denetimle ilgili görüşlerimizi dinlemek üzere ama burada aslolan, Türkiye Varlık Fonu’nun eski ve yeni başkan ve üyelerinin de burada olması lazım.

Kim var üyelerden? Yani özellikle raporun yazıldığı döneme ait üyelerden kim var ortada? Mehmet Bostan, Yiğit Bulut, Profesör Kerem Alkin, Himmət Karadağ, Profesör Oral Erdoğan. Bunlar eski yönetim kurulu üyeleri. Bence onların olması lazım. Ama yeni üyelerden Başkan Vekili Berat Albayrak var. Bütçesini sunmaya geliyor, Varlık Fonu, bütçeden daha az hacimli bir konu değil. Türkiye’nin bütün iktisadi kuruluşları, devlete ait bütün iktisadi kuruluşların toplandığı ve önemli bir ekonomik varlık ifade eden, hatta neredeyse Hazine yerine bile borçlanmaya kalkan, kurtarılabilecek kurumları kurtarmaya kalkan bir fon niteliğindeyse bunun Başkanının bugün burada olması lazım, Başkan Vekilinin. Başkan, tabii, bildiğiniz gibi, Sayın Cumhurbaşkanındır, onun gelmesini beklemeyiz ama en azından Başkan Vekilinin burada olması lazım.

E, diğer taraftan yeni üyelere Selim Arda Ermut, Hüseyin Aydın, Rifat Hisarcıklıoğlu, Erişah Arıcan, Fuat Tosyalı, Zafer Sönmez, bunlar neredeler? Yani hiçbir üye ve başkanın buraya gelmesi gerekmiyor mu bu fonu sunmak için veya sorulanlara cevap vermek için? Yani birinci dereceden burada sorumluların bulunması gerekir mutlak surette ama maalesef böyle bir hassasiyeti görmediğimizi belirtmek istiyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Fon bünyesine alınan şirket ve kuruluşların üst düzey yöneticilerinin de aslında burada olması lazım. Rapora ek bağımsız denetim raporunu tanzim eden elemanların burada olması lazım.

Salondalar mı? Yok.

BAŞKAN – Denetçiler buradalar.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Raporları tanzim eden denetim elemanları salonda mı?

BAŞKAN – Buradalar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Geçen sefer yoktular. İtirazlarımızdan biri buydu.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Geçen sefer yoktu, onun için soruyorum.

BAŞKAN – Buradalar.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Burada olmaları... Demek ki aradan geçen süre zarfında olumlu bir gelişme kaydettik. Herhâlde Başkan değiştiği için, yeni Başkanımız buna hassasiyet göstermiş olmalı. Teşekkür ediyoruz.

Ama sorun sadece bunlardan ibaret değil. Bir kere bu görüşeceğimiz 17 denetim raporu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 7 Temmuzda geliyor ve Plan Bütçe Komisyonuna üç ay bekletildikten sonra 10 Ekimde gönderiliyor. Ya üç ay niye Başkanlıkta bekledi bu rapor? Yani daha önceden gelebilirdi, üyelere önceden dağıtılabilirdi, o ilk görüşmemizde görüşmeler tamamlanabilirdi. Yani bir ilgisizlik var yani Mecliste de var bu.

Onun için, bundan sonraki raporlarda, Sayın Başkanın daha büyük hassasiyet göstereceğini tahmin ediyorum.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ekim ayında görüşülür diyor...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ekim ayında görüşme başlar ama bunun raporunun önceden, Meclise gelmişken bize iletilmesinde bir sakınca olduğunu düşünmüyorum ben.

Ve inceleme için, tabii, üyelere uzun süre tanınmalı. İnceleme raporu için görevlendirilen Başbakanlık müfettişi ve 2 Hazine kontrolörü –şimdi konuşacağımız raporla ilgili söylüyorum- hangi kıstaslara göre seçilmiş? Kıdemleri nedir? Daha kıdemli elemanlara ihtiyaç yok muydu böyle bir raporun tanzimi için? Ve görevlendirme, söyledim, belirttim, 28/6/2018 tarihinde yapılıyor ve 5/7/2018 tarihinde rapor bitiyor. Yani nasıl oluyor bu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Okumasına yetmez.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bir haftada raporun tamamlanması nasıl oluyor, ben onu anlamıyorum.

Koca Türkiye Varlık Fonu’nu bir haftada denetliyor ilgililer. Bir haftada da değil -dediğim gibi yazışma, gelme gitme süreleri olduğuna göre- bir günde yazılmış bir rapor, belli. Tek bir günlük mesai harcanmış.

Ve Meclise gelmeden önce Bakanlar Kuruluna sunulması lazım kanuna göre. 2016-2017 Türkiye Varlık Fonu denetim raporu Bakanlar Kuruluna geldi mi, gelmedi mi? Bak, net cevap istiyorum. Bakanlar Kurulunun hangi günkü toplantısında görüşüldü bu? İmkânsız. Bir kademe atlanmak suretiyle buraya geliyor. Bu da imkânsız görünen bir durumdur.

Dolayısıyla, bence, burada asıl konuşmamız gereken usuldür, esasla ilgili, bu 2016-17 denetim raporuyla ilgili ciddiye alınıp da üzerinde söz edilecek bir şey olduğunu düşünmüyorum.

Evet, Sayın Başkanım, arzım bu kadardır.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Varlık Fonu yöneticilerimizi de saygıyla selamlıyorum ve hoş geldiniz diyorum.

Şimdi, efendim, şu ana kadar arkadaşlarımızın yaptıkları eleştirilere, önerilere aynen katılıyorum fakat şu ana kadar arkadaşlarımızın yaptıkları eleştiriler vesaireler hepsi birer sonuç. Tabii, siyasi irade bir tercih yaptı, bu tercihini somut bir kuruma dönüştürdü ve burada birtakım işlemler yapılacak ve bu işlemlerin sonucunu denetlemek üzere biz buradayız. Fakat şu bir ucube gibi geliyor bana: Parçanın bütünden daha büyük olduğu veya daha iyi olduğu nerede görülmüş? Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi neyi yapmak istedi de yapamadı, beceremedi, onun yerine Varlık Fonu kuruldu? Dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti Hazinesinin yapamadığı neyi yapacak bu kuruluş? Bence asıl sorulması gereken soru bu.

Basında da yazıldı çizildi vesaire, klişe hâline geldi. Bir kere daha ben de tekrar edeyim: Varlığı olmayan bir fonla bir şeyler yapılmaya çalışılıyor ama niçin bunun üzerinden yapıyor, onu ben çözebilmiş değilim. Aklıma gelen tek şey, Türkiye Cumhuriyeti Hazinesinin yerleşik kuralları var, Sayıştay denetimine tabi, denetim var. Burada yapılan işlemler belki daha basit bir denetimden geçirilerek yapılmış, denetlenmiş olacak. Hâlbuki Türkiye Cumhuriyeti Hazinesinin borçlanma kabiliyeti var, borçlanabilir ve bu Fon'a konulan bütün “entity”lerde, bütün varlıklarda Türkiye Cumhuriyeti Hazinesinin kontrolü ve denetimi altında.

Bunu bu şekilde belirledikten sonra ben de arkadaşlarımın tenkitlerine, önerilerine katılıyorum. Dolayısıyla, en azından Meclise saygı için, gerekliliği için bunu geri çekmenizi ve arkadaşlarımızın ortaya koyduğu bu eksiklikler düzeltilerek tekrar gelmesinin doğru olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Katırcıoğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de Fon Başkanı ve arkadaşlara sevgi ve saygılarımı iletiyorum.

Şimdi, doğrusu, benden önce konuşmacılar da esasında benzer şeyler söylediler ama ben de birkaç cümle söylemek istiyorum. Bunlardan bir tanesi şu: Sayıştay denetiminin dışında olmasıyla ilgili olarak sanırım makul gerekçe üç bakımdan denetimin olacağına dair yazılanlar. Bunlardan bir tanesi Başbakanlıktı, diğeri bağımsız denetim kuruluşlarıydı, üçüncüsü de Meclisti, Türkiye Büyük Millet Meclisi. Fakat Cumhurbaşkanlığı sistemine geçtiğimiz için Başbakanlık bunlardan biri olmaktan çıktı geriye iki tane şey kaldı bir bakıma. Bunlardan bir tanesi bağımsız denetim şirketlerinin denetimi, diğeri de Meclis denetimi.

Şimdi, doğrusunu isterseniz -Mecliste ben daha önceki görüşmede yoktum, vekil değildim ama- söylenenden anladığım kadarıyla Meclisin bu Komisyonunun bir denetimi de olmuş değil gibi gözüküyor. Dolayısıyla kala kala bütün bu sunulan tabloların ve bilgilerin kaynağının bağımsız denetim kuruluşu tarafından sağlanmış olduğu anlaşıyor. Şimdi ben mesela şunu merak ediyorum: Bu, bağımsız kuruluş nasıl seçildi, hangi yöntemle? Bir ihale mi açıldı, bu nasıl oldu? Bir kere bunu anlamak istiyorum.

İkincisi de gerçekten, kurumun kuruluşu ile denetim raporları arasında bir zaman farkı var ve bu zaman farkının nasıl yaşandığıyla ilgili olarak, nasıl parasal akımlar olduğuna dair hiçbir bilgimiz yok. Yani 1 Ocak 2017’den itibaren bir denetim var ama ondan öncesine ait olmak üzere yani sizlerin görev almasından önceki döneme ait olmak üzere hiçbir şey bilmiyoruz benim anladığım kadarıyla. O dönemde birtakım harcamalar yapıldı mı, birtakım varlıklar üzerine rehin sözleşmeleri yapıldı mı, buna benzer meselelerle ilgili bilgisiz ve gerçekten de ben de bu raporun bu hâliyle burada konuşulup da gerçekten “Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetiminden geçti.” diyebileceğimiz bir olgunlukta olmadığı kanaatindeyim. Onun için ben de geri çekilmesini tavsiye ederim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle yani yürütmenin Türkiye Büyük Millet Meclisine hakaret ettiği gibi bir görüşe katılmamız mümkün değil. Geçenki görüşmede gündeme getirdiğim konuların notlarına baktım. O gün eleştirdiğim konu: “Niye gizli düzenleme, bu izah edilsin.” dedik. Şimdi şeye açık bir şekilde yani Meclis olarak, Plan ve Bütçe Komisyonu olarak açık bir şekilde görüşüyoruz. Yani yürütme öyle istedi diye buna devam etmiyoruz, gizliliği kaldırmış durumdayız.

İkincisi: “Denetim raporunu yazan arkadaşlarımız da burada olsa soracağımız sorulara cevap verebilirler.” demiştik. Şimdi onlar da katılmış durumda.

Bir eleştirimi muhafaza ediyorum “Denetim hükmü değişmeli.” diye yani “Sayıştay denetimi olmalı.” diye o gün eleştirmiştik, o görüşümü muhafaza ediyorum.

O gün de Genel Müdür Bey katılmıştı; kurumu temsil eden en üst yetkili olarak Genel Müdürlük katılımını uygun gördüğümüzü ifade etmiştim. O açıdan yani ben bir hakaret anlamında bir uygulama görmedim.

Tabii, yeni ve önemli bir fon oluşumu, şirketler kurulması söz konusu. Bir yönetim değişikliği oldu, sistem değişikliği oldu. Yani bazı eksiklikler, bazı usule uymayan belki uygulamalar var ama yani bunlarda bir art niyet aramamak lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, bir kurumun kurulması ve teamüllerinin, standartlarının oturması uzun süre alır. O bakımdan Varlık Fonu AŞ, malumunuz, 24 Ocak 2017 tarihi itibarıyla faaliyete başlıyor, her ne kadar kanun 2016’da çıkmış ise de. Yeni bir kuruluş, dolayısıyla bazı organizasyonun oturması zamana bağlı.

Komisyonumuzda da bizim bugün alacağımız kararlar, usuller geleceğe ilişkin teamüller oluşturacak diye düşünüyorum. Nitekim geçen seneki 24 Ekimdeki toplantıda dile getirilen bazı eksiklikler giderilmiş durumda. Bunlardan birisi de “gizlilik” ibaresi. O ortadan kalkmış.

Ama Sayın Paylan’ın “Meclise hakarettir.” ifadesi çok ağır bir ifade. Şimdi, dolayısıyla eleştirileri acele olarak yapmayalım. Eleştiriler elbette olacak ama aceleye getirmeyelim. Bugün, bakın, burada hem Genel Müdür Bey hem de Denetim Kurulundan üye arkadaşlar var. Ne denildi? Denildi ki: “Fon’un Başkanı, Başkan Yardımcısı burada olsun.” Genel Müdür burada en azından, bize sunum yapacak, bilgi verecek. Zaten arkadaşlar bu denetim maddesine bakarsanız orada her şey açıkça yazılmış. Şimdi, 6’ncı maddede ne diyor? Müsaade ederseniz bunu tekrar okumak istiyorum çünkü bazı arkadaşlar söylüyor ama kanun görüşülürken de -o gün Komisyondaydım ben- bunları geniş olarak tartıştık. O bakımdan, Sayın Durmuş diyor ki: “Ne gerek vardı?” O zamanki kayıtlara bakarlarsa bunun niye gerekli olduğu geniş geniş açıklanmıştı. Ama bu madde çok önemli. Ne diyor? “Şirket, Şirket tarafından kurulacak diğer şirketler, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu bünyesinde kurulacak alt fonlar bağımsız denetime tabidir.” İşte önünüzde var, yaklaşık 500 sayfalık bir bağımsız denetim raporu. Şimdi biz bu denetim raporuna göre de denetleyeceğiz, Meclisin bize vermiş olduğu kamu görevini yapacağız.

Şimdi, denetim raporu yapılmış. Yine, SPK’ye tabi bir kanun kapsamında kurumsal yönetimin düzenlemelerini yapıyor. Onu da yapmış şirket. Deniliyor ki: “Niye 2016’nın...” Kaç aylık? Orada bir küçük aylık bir süre var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İki yıl ayrı ayrı yapısın diye getirildi.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hayır, bu kasım ayında başlamış faaliyete, ona da ben baktım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Üç ay. Yani bir günlük bile olsa Sayın Öztürk... Siz muhasebecisiniz, siz mali müşavirsiniz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani mutlaka ama onunla ilgili de bize mutlaka bize bir açıklama yapacaklardır. Bugün 2017 raporlarını görüşeceğiz. Tabii ki kanunun devamında ne diyor, 3’üncü fıkra: “Şirket, Şirket tarafından kurulacak diğer şirketler, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu bünyesinde kurulacak alt fonların bir önceki yıla ait mali tabloları ile faaliyetleri, her yıl ekim ayında...” Şu anda ekim ayındayız, bugün Ekimin 16’sı.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Geçen senenin ekim ayı ama bir sene geçmemiş. Ekim ayı olunca kurtarıyor herhâlde yıl geçmeyince.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama kuruluştayız arkadaşlar. Başta söyledim, baştaki cümlemi tekrar etmek istiyorum. Bir şeyin kurumsallaşması zaman alır. Siz daha 1 yaşındaki çocuktan konuşmasını, yürümesini, koşmasını bekliyorsunuz; öyle düşünün. Kurumların da belli bir süreye ihtiyacı var. Bakın, devamında “...her yıl ekim ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından birinci ve ikinci fıkralar kapsamında hazırlanan ve Cumhurbaşkanlığı tarafından gönderilen...” “Cumhurbaşkanlığı tarafından gönderilen” diyor, bu rapor Cumhurbaşkanlığı tarafından gönderildi. Her ne kadar önünde “Başbakan” ibaresi var ama burada, biliyorsunuz, 7’nci ayın 2’si, 2018 tarihli, 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 157’nci maddesiyle bu maddenin (2)’nci fıkrasında yer alan “Başbakan” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde, “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı”na ve (3)’üncü fıkrasında yer alan “Başbakanlık” ibaresi de “Cumhurbaşkanlığı” şeklinde değiştirilmiştir. Bunları düşünerek müzakere yaparsak daha sağlam bir zeminde müzakere etmiş oluruz. O bakımdan, burada usulde bir eksiklik görmüyoruz. Bugün bu denetim raporunu görüşmeye başlayabiliriz diye düşünüyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir şey ekleyebilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Talebimizi değerlendirecekseniz bir cümle daha edeyim de...

Sayın Başkan, hafızamı zorladım. Sağ olsun, Sayın Bakanımız da söyleyince... Ya, gerçekten bu bir gün meselesine çok takılmıştım. Yani yazışmaları siz de lütfen inceleyin. Siz sonuç olarak o dönemde Başkan değildiniz, burada yoktunuz. İnanın, bu yazışmalara göre bir günde yapılmış olması gerekiyor bu kadar denetimin. Ya, bu anlamda ben Meclise geçen dönemde hakaret olarak görmüştüm. Bunu da geri göndermiştik.

Diğer boyutu: Bakın, ya, siz mali müşavirsiniz; bir vatandaş herhangi küçük bir şirket kursa, bunu yapsa Maliye deli gibi usulsüzlük cezası keser, şu hatayı yapsa, biliyorsunuz. Vatandaş asla affetmez Maliye, tak diye usulsüzlük cezasını keser. Ya, bunu Türkiye'nin hani anlı şanlı Varlık Fonu yapıyor, biz "Eyvallah, ya, 2016 ve 2017'yi beraber görüşürüz." diyoruz. Ya, burada 2 ayrı cilt olsaydı ne olurdu?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biraz daha fazla para öderdi Varlık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır; 2 ayrı cilt olsaydı ne olurdu, şu dönemde yeniden bir denetimden geçseydi? Şu, bir günde yapılmış denetim yerine, bakın, bir günde... Bu denetim değil zaten, açıkça söylüyorum, bir günde şu yazılamaz bile. Bir günde denetim yapılamaz. "Yerine daha etkin bir denetim yapılınsın." dedi Süreyya Bey. Bakın, aynen, burada kayıtları olmadığı için ispat edemiyoruz. Yani "Yeniden bu denetim yapılınsın." diye söylendi. "2 ayrı dosya olarak gelsin; 2016 denetim raporu, 2017 denetim raporu ve gerçekten de daha etkin bir denetim yapılınsın, öyle gelsin, tekrar görüşelim; kısa sürede." dendi. Bakın, hatta Süreyya Bey Genel Müdürümüze dedi ki: "Kısa sürede yeniden toplanalım." Sayın Başkanım, bu yönden değerlendirin. Bu anlamda söylüyorum bu Meclisimize yapılmış bir hakarettir diye. Lütfen bu hakareti düzeltelim.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

IV.-KARARLAR

A)ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.-Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Bünyesinde Kurulan Alt Fonların Mali Tabloları ve Faaliyetleri Hakkındaki Denetim ve İnceleme Raporlarının görüşmeleri sırasında uyulacak usul ve esaslara ilişkin karar

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, tabii, özellikle sizin, arkadaşların şifahi olarak aktardığı hususları da dikkate alarak usule ilişkin izleyeceğimiz yolu sizlere okuyacağım ve Komisyonun oylarına sunacağım: Türkiye Varlık Fonu'nun Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmelerine ilişkin olarak; birincisi, görüşmeler esnasında tam tutanak tutulması. Ki o dönemde tartışılan bir konu olmuş tutanak tutulup tutulmaması ve hatta tutanak tutulmamış.

İkincisi, öncelikle Türkiye Varlık Fonu yetkilileri tarafından Komisyona sunum yapılması.

Üçüncüsü, sunumun ardından Komisyon üyelerimiz öncelikli olmak üzere söz talebinde bulunan sayın milletvekillerimize istem sırasına göre söz verilmesi.

Dördüncüsü, Komisyonda dile getirilen görüş, öneri ve eleştirilere cevap vermek üzere tekrar Türkiye Varlık Fonu yetkililerine söz verilmesi.

Beşincisi, Komisyon görüşmelerini müteakip Komisyon raporunun hazırlanması.

Altıncısı, Komisyon raporunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulması hususlarını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.-Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, Türkiye Varlık Fonunun 2016, 2017 ve 2018 yılları denetim raporlarına ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, diğer hususlara yönelik olarak şimdi cevaplandıracağım. Birincisi, Varlık Fonu 24 Ocak 2017 tarihinde kuruldu. Varlık Fonu AŞ ise 7 Kasım 2016 tarihinde kuruldu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İki ayrı rapor olması gerekir; Varlık Fonu AŞ ayrı olmalı, Varlık Fonu ayrı olmalı

BAŞKAN – Dolayısıyla aşağı yukarı bir ay üç haftalık bir... Bu Varlık Fonu AŞ kurulduktan sonra da sadece başkan dışında herhangi bir faaliyeti 2016 yılında söz konusu değil, çünkü herhangi bir atama yapılmadığı için herhangi bir icraat söz konusu değildir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onu söyler raporunda. Onu söylesin, yazsın.

BAŞKAN - Dolayısıyla 2017 yılına yönelik de rapor hazırlanmıştır.

Peki, bu rapor nasıl hazırlandı? Bağımsız denetçiler tarafından bu rapor hazırlanıyor. Elbette bu hazırlama esnasında yani bir hafta, iki hafta, üç haftalık bir şey değil, uzun bir süreçte bu bağımsız denetim raporu hazırlanıyor. Bağımsız denetim raporu hazırlandıktan sonra teftiş için belirlenen 3 müfettiş –evet, doğrudur Sayın Şener'in ifade ettiği- bir hafta gibi bir süre içerisinde bağımsız denetim raporunu değerlendirerek bir rapor hazırlanıyor. Doğru mu efendim?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Evet.

BAŞKAN – Bu şekilde.

Şimdi, gelelim 2018 yılı raporuna. 2018 yılı raporuyla ilgili olarak açıkçası arkadaşlarımız şunu önerdiler bana: “Aşağı yukarı bir, bir buçuk ay sonra 2018 yılı raporu çıkacak, dolayısıyla bunu birlikte değerlendirelim.” Ama ben, bir an evvel 2017 yılına ait raporun görüşülmesi gerektiğini ve 2018 yılı raporunun da muhtemelen kasım ayında veya kasımın sonunda bize ulaşması hâlinde hemen Komisyonumuzu toplayıp 2019 yılı içerisinde eğer mümkün olması hâlinde, Varlık Fonu'nun 2018 yılı denetim raporunu da görüşmenin daha uygun olacağını ifade ettim. Çünkü beklemenin bir gerekçesi de yok açıkçası. Rapor hazırlanır hazırlanmaz, bağımsız denetim raporu -bildiğim kadarıyla- bugünlerde bitmek üzere ve bundan sonraki süreçte ise tamamıyla bu belirlenen denetim elemanı 3 müfettiş arkadaş tarafından 2018 yılının değerlendirilip Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması...

Burada ben kesinlikle Sayın Paylan'a katılmıyor, Meclise hakaret gibi bir şey söz konusu değil çünkü 2018 yılı Temmuz ayında Başbakan imzalı bu rapor Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş. Ancak Komisyon görüşmeleri esnasında “Tutanak tutulsun mu, tutulmasın mı? Bu rapor gizlidir, değildir.” şeklinde uzun tartışmalar söz konusu olmuş. Neticede o süreçte yaşamış olduğunuz sıkıntıların hepsini aştık şu anda ve Varlık Fonu'nun denetimiyle ilgili görüşmeyi yapmamız konusunda herhangi bir engel de söz konusu değil.

Burada şunu da özellikle ifade etmek istiyorum: 2018 yılı denetim raporu gelir gelmez Plan ve Bütçe Komisyonuna sunacağım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kasım, aralıkta bütçe görüşeceğiz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aralık olur, eğer mümkünse aralık olur ama bir an evvel 2018 yılı denetiminin de bu yılda yapılması yönünde gayret sarf edeceğim, onu da özellikle ifade etmek istiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN – Peki efendim, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, hafızamızı siz tazelediniz, teşekkür ederim.

Mustafa Bey de söylemişti, bizler de, hepimiz de içinde keşfettik çünkü. Burada iki kurum var, Varlık Fonu ve Varlık Fonu AŞ. Ve yasa şunu emrediyor: Varlık Fonu’nun ve bağlı alt şirketlerinin denetim raporlarının ayrı ayrı olmasını emrediyor. Yani ben “hakaret” derken bunları kastediyorum. Hafızam tazelendi, o gün o kadar hararetle bir tartışma oldu ki ve inanın Süreyya Bey -keşke siz Süreyya Bey’le konuşmuş olsaydınız, onun hafızası daha sağlamdır, daha berraktır- aynen bunları söyledi kapanırken. Tutanak olmadığı için ispat edemiyorum ama kendisi burada olsa söylerdi. Bu raporların, denetim raporlarının Varlık Fonu’nun ayrı, Varlık Fonu AŞ’nin ayrı olmasını -2016 yılının ayrı, 2017 yılının ayrı olmasını çünkü hesap dönemi bu yani, mali müşavirler bilir- ve buna göre yeniden denetlenmesini ve ona göre de kısa sürede tekrar bu oturumu yapmamızı söyledi. Şimdi burada bunu söylemiş bir Başkanımız var, burada bunu söylemiş bir Komisyon var. Ortaklaşmış bir Komisyon var.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir dakika ama Sayın Başkanım.

Burada bir irade var yani Meclisin, milletin bir iradesi var. Bu irade ilgili kuruma bildirilmiş ve buna karşı, Binali Yıldırım imzasıyla bir yıl önce gelen rapor yalnızca “gizli” mührü kalkarak karşımıza geliyor. Arkadaşlar, eğer ki bakın, ilk düğmeyi böyle iliklersek... Başkan, belki orada otursunuz, oturmazsınız bilmem, başka bir başkan gelir “Ya, bir yıl önce de böyle olmuştu arkadaş, teamül bu.” der. Olmaz, ilk düğmeyi yanlış iliklemeylem lütfen. Bunun raporu tekrar çıksın, iki şirket için ayrı ayrı çıksın, iki hesap dönemi için ayrı ayrı çıksın. Bir günde çıkmasın, beş günde çıksın ve böylece ne olacak bir ay sonra üçünü beraber görüşelim; varsın öyle olsun.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama lütfen bu konuda iradenizi bildirin. Lütfen kayıtlara geçirilsin, ben buna itiraz ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi tekrar ifade ediyorum: 2016 yılında sadece bir Varlık Fonu Anonim Şirketi kurulmuştur Kasım ayında ve bu bir aylık süre içerisinde de herhangi bir faaliyet söz konusu değildir. Dolayısıyla sadece raporda ifade edecekleri şey şu: Herhangi bir faaliyet ifade edilmemiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onu yazsınlar Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yapmayın lütfen ya.

Sayın Paylan, lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 2017’de yok mu? 2017’de var mı iki kurum? Sayın Başkan, iki rapor var mı burada?

BAŞKAN – Ya, biraz samimi olalım ya, lütfen ya.

Sizin bu, özellikle Sayın Şener ve sizler tarafından dile getirilen süreyle ilgili hususlarda da denetim elemanlarımız burada, onları da dinleriz ama öncelikli olarak Varlık Fonu Genel Müdürü’nün bir sunuşu var, o sunuşu alalım. Ondan sonra...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, burada iki rapor yok, iki kurum var. Bunu lütfen kayıtlara geçirin. İki kurum var burada, iki tane rapor gelmesi lazım. Varlık Fonu AŞ var, Varlık Fonu var, en azından iki tane rapor olsun önümüzde.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, hem Varlık Fonu Anonim Şirketi hem de Varlık Fonu’na yönelik olarak bağımsız denetim firması tarafından iki ayrı rapor oluşturulmuş durumda Sayın Paylan, lütfen. Yani iki ayrı rapor bağımsız denetim kurumu tarafından hem Fon AŞ için hem de Varlık Fonu için oluşturulmuş durumda. Hazırlanan rapor bu, şeyde var arkadaşlar. Zafer Bey gerekli açıklamayı şimdi zaten yapacak sizlere ama önce Zafer Bey’in sunumu dinleyeceğiz. Sunumdan sonra...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Şimdi, doğrusunu isterseniz şu açıta kalıyor bence: Kurum kurulduğunda bugün raporda denetlenen kısma kadar geçen kısa bir süre bile olsa bir harcama yapıldı mı, yapılmadı mı? Bu bilgi var mı? Mesela bende olan bilgi, yapıldığı yönünde. Bununla ilgili bir açıklama yapılabilir mi Sayın Başkan? Sayın Başkan, dinlemiyorsunuz ki beni.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Rapor yok ki.

BAŞKAN – Siz emin misiniz Sayın Paylan, baktınız mı hiç rapora? Denetim raporuna baktınız mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Baktım efendim.

BAŞKAN – O zaman ben söyleyeyim, peki.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bir dakika, benim sorum ne oldu?

BAŞKAN – Pardon, siz bir daha tekrar eder misiniz lütfen, kusura bakmayın, çok özür diliyorum.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Şimdi, bu kurum kurulduktan sonra, ticaret siciline kayıt olduktan sonra çalışmaya başladığı süre içinde yani o süre içinde bazı harcamalar yapıldığına dair bir bilgin var benim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – AŞ olarak mı diyorsunuz?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Evet.

Yani bu konuda siz çok eminseniz...

BAŞKAN – Onları soracağız, arkadaşlardan gerekli bilgileri alacağız.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Hiçbir harcama yapılmamış gibi bir izlenim uyanıyor sizin söylediğinizden, eğer öyleyse bir açıklansın, onu bilelim yani.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, size dağıtılan raporda, raporun ek listesinde, okuyorum, 16’ncı sırada, bir spiral cilt, Türkiye Varlık Fonu AŞ’nin 13/6/2018 tarihli Bağımsız Denetim Raporu, 17’nci sırada Türkiye Varlık Fonu’nun 13/6/2018 tarihli Bağımsız Denetim Raporu. İşte size gönderilen iki ayrı rapor arkadaşlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bir de burada silik olarak “gizli” yazılı. Yani biraz silikleşmiş ama “gizli” diye görüyorum. Şimdi, biz bunu açıklarsak yasal suç işlemiş olacak mıyız, olmayacak mıyız? Aynı raporu silikleştirmişler, “gizli” ibaresi hâlâ duruyor.

BAŞKAN – Bunlar silik değil, fotokopi efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Görüyorum ben, bakın, silik. “Gizli”, “gizli”, altında, üstünde “gizli” var burada.

BAŞKAN – Evet, hâlen var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var. Nasıl olacak? Biz şimdi suç mu işliyoruz şu anda?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tabii, suç.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapmayın işte, böyle oluyor.

BAŞKAN – Değerli üyeler, şimdi, (3/43) esas numaralı Tezkere’nin görüşülmesine başlıyoruz.

Görüşmelere geçmeden önce bürokratların kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere Türkiye Varlık Fonu Yönetimi AŞ Genel Müdürü Sayın Sönmez’e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Sönmez.

V.- SUNUMLAR

1.-Türkiye Varlık Fonu Yönetimi AŞ Genel Müdürü Zafer Sönmez’in, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Bünyesinde Kurulan Alt Fonların Mali Tabloları ve Faaliyetleri Hakkındaki Denetim ve İnceleme Raporları hakkında sunumu

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Bakanım, Sayın Başkanım; öncelikle çok teşekkürler.

Değerli milletvekillerimiz, sunumun şeffaflık ve açıklık prensibinden yola çıkarak esasında sizlere de birer kopyasını dağıtmak istiyorum.

Bugünkü toplantımız 2017 denetim raporunu konuşmak olmakla birlikte, kamuoyunda Varlık Fonu’yla ilgili bazı soruları da netleştirmek amacıyla Sayın Bakanımızın, Sayın Başkanımızın takdirleri doğrultusunda Varlık Fonu’nun genel yol haritasını, yetki belgesini ve geçmiş bir yıl içerisinde yaptığımız faaliyetleri kısaca bir özetlemek istedik. Bunun, esasında, kafalardaki bazı soru işaretlerine bir şekilde cevap olabileceğini düşünüyoruz. Bu anlamda bizlere söz verdiğiniz için öncelikle tekrardan teşekkürlerimi sunmak isterim.

Öncelikle, Türkiye Varlık Fonu’yla ilgili bir tanımı düzeltmek istiyorum ben. Burada da Türkçe ile yabancı dil arasındaki bazı farklılıklardan kaynaklanıyor. Türkiye Varlık Fonu esasında İngilizcede iki tane kelime ifade ediliyor. Varlık: “Asset”, “wealth.” Yani “varlık” ve “zenginlik” diyeyim ikisinin Türkçe karşılığı.

Dünyadaki varlık fonlarının birkaç tanımı var. Bir tanesi, ihracat fazlası, petrol fazlası vesaire gibi kaynaklara dayalı fonlar var. Bunlar “rezerv fonları” adında tanımlanabilir genel olarak. Bir kısmı...

BAŞKAN – Bu arada şunu söyleyeyim: Belki, benim özellikle Sayın Genel Müdürümüze “Varlık Fonu’na yönelik bazı detay açıklamaları yapın.” demem üzerine böyle bir açıklamayı yapıyor. Kimse yanlış anlamasın lütfen. Yani biraz daha bizi aydınlatması açısından, “Biraz daha kapsamlı, dünyada nedir, ne değildir, bunları bize bir anlat.” şeklinde bir talebim oldu kendisinden. Yani tamamen benim inisiyatifimle açıkçası arkadaşların yaptığı açıklamalar. Dolayısıyla bir yanlış anlaşılmaya meydan vermemek için bunu ifade etmek istedim.

Buyurun lütfen.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Teşekkür ederim Sayın Başkan, Sayın Bakanım.

Birkaç tanımı olduğunu söylemiştim varlık fonlarının. Bir tanesi, “rezerv fonları” adı altında bahsedeceğimiz ihracat fazlası, petrol fazlası gibi kaynakların üzerine dayalı fonlar. Bir de “emeklilik fonları” dediğimiz, maaşlardan kesilen rakamların oluşturduğu fonlar. Bir başka tanım da ise aslında Asya’da gelişen, varlığa dayalı kalkınma fonları. İngilizcesi “asset backed development fund.”

Türkiye’deki Varlık Fonu’muzun kategorisinin bu olduğunu düşünüyoruz. Bunun için de esasında birkaç tane dünya örneğinden bahsetmek isterim. Bir tanesi, Asya’da çok gündemde olan, Singapur’un Varlık Fonu “Temasek”. Bir diğeri Malezya’nın Varlık Fonu “Khazanah”. Bir diğeri, Rusya’nın Varlık Fonu “RDIF”. Bunlar esasında birkaç modelin üzerine kurulmuş. Temasek ile Khazanah tamamen devletin kurumlarını anonim şirket hâlinde bir yapının altına koyup buradan tamamen değer yaratma üzerine oluşturulan bir model. Rusların RDIF’i ise, herhangi bir şirketin devri söz konusu değil, tamamen bir nakdin devri yani 10 milyar dolarlık bir nakdin, fonun içine 2010 senesinde konulması, bunun üzerinden, o nakdin üzerinden yatırım yapılması. Bizimki daha çok Singapur ve Malezya modeline benziyor.

Varlık fonlarının geçmişine bakarsak esasında varlık fonları Batı’dan çıkmış bir konsept değil. İlk kurulan varlık fonu Kuveyt’in Varlık Fonu, Kuwait Investment Authority, KIA. Bunun dışında Orta Doğu’da daha çok rezerv fonları üzerine kurulan bir yapı var. Rezerv fonu olmayanlar da var ADIA gibi, Dubai’nin. Asya’da da daha çok varlığa dayalı kalkınma fonları olarak gelişmişler. Geçmişlerine bakarsak, esasında, Sayın Bakanımızın, Sayın Başkanımızın ilettiği konu, kaç yıl olduğuna bakarsak, Temasek 1970’lerin başında kurulmuş, kırk beş yıl sürmüş bugün itibarıyla. Sıfırdan başlayan bir hikâye, kabaca 230-240 milyar dolarlara gelmiş.

Şöyle bir detay vermek isterim: İki ay önce Merkez Bankası Başkanımızla Singapur Başbakan Yardımcısıyla bir toplantı yaptık. Bugün Singapur bütçesinin yüzde 28’ini iki kurum yapıyor: Temasek ve GIC. GIC de esasında Singapur’un rezerv fonu -yani Singapur’un ihracat fazlasının bir havuza konduğu- ve bu fon, bu havuz üzerinden yapılan yatırımlarla bugün itibarıyla Singapur bütçesinin yani 2018 bütçesinin yüzde 28’i iki kurum tarafından yapılıyor ve bunun güzel tarafı şu: Petrolünüz bir gün azalabilir, kaynağınız bir gün azalabilir ama varlık fonlarının değerleri esasında katlanan bir şekilde -İngilizcesi “exponential”- büyüyen bir yapı. “Varlık Fonu’na neden ihtiyaç duyuluyor?” sorusunun temel cevaplarından bir tanesi, esasında bizim hedefimiz, kurumu olgunlaştırıp devletin bütçesine temettü yoluyla azalmayan bir kaynak yapısını koyabilme ve bunun bir devlet aklı olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, geçen sene eylülde geldiğimizde kafalarda bir soru vardı: “Varlık Fonu nedir, ne değildir?” “Herkesin kafasındaki -benim kendi ailemden başlamak üzere- bu soruyu nasıl netleştiririz?” diye şey yaptık. Ben bir analojiyi kullanmayı çok severim; bir şeyi tanımlamanın birinci ve en güzel yöntemi, ne olmadığını tanımlayalım, ne olduğuna ulaşalım yani dışarıya çıkaralım diğer olanları, kalanla bir tanım yapalım.

Buradaki birinci konumuz: Varlık Fonu bir banka değildir, Varlık Fonu kredi vermez. Bankalar ne yapar? Kaynak fazlası ile kaynak eksikliğini buluşturur, bunun üzerinden bir marj -İngilizcesi “margin”- ya da bir komisyon alır. Varlık Fonu’nun görev alanı bu değildir yani bir kredi vermez, banka değildir. İştirakleri içinde banka olabilir, Varlık Fonu’nun kendisi bir banka değildir.

Bir başka konu, hazineyle çok yan yana getiriliyor. Varlık Fonu, kesinlikle hazinenin görevlerini üstlenmez. Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi 1923’ten bu yana inanılmaz bir şekilde muteber bir borçlanma programı yaratıyor. Varlık Fonu’nun hiçbir şekil ve surette altındaki şirketleri teminat vermek, rehin vermek vesaire gibi bir yöntemle devlet adına borçlanma yapmak gibi bir yetkisi, amacı ve yol haritası yoktur, kesinlikle yoktur. Neden olmadığını birazdan anlatacağım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Borçlanmaz mı, devlet adına borçlanmaz mı?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Milletvekilim, borçlanır ama devlet adına borçlanmaz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hazine garantisi yok mu?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Milletvekilim, onu da anlatacağım. İlk borçlanmamızı hazine garantili yaptık. Şöyle düşünün: Benim 5 yaşında bir oğlum var. Büyüme sancıları bazen anne baba desteği gerektirir ama buranın hiçbir şekilde, ilave bir şekilde, hazinenin adına, devlet için yani bütçeye bir borçlanma gibi bir niyeti yoktur. Biz borçlanmamızı kendi faaliyetlerimiz için yaparız. Bütün varlık fonları da dünyada bu şekildedir. Borçlanmalarını kendi faaliyetleri için yaparlar. Bu faaliyetler nedir, birazdan anlatacağım.

Birinci konumuz, banka değildir dedim; ikinci konumuz, hazine değildir, hazine işlemi yapmaz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hazine garantisi bundan sonra olmayacak mı?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Piyasalar bize onu anlatacak yani hedefimiz o Sayın Milletvekilim, piyasalar bize anlatacak.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hazine borçlanırsa borç-millî gelir oranı yükselecek, onu dışarıda tutuyor, makyaj yapıyor.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın milletvekillerim, üçüncü konumuz: Varlık Fonu, Merkez Bankası değildir, hiçbir şekilde para politikası belirlemez. Yani Merkez Bankasının tanımında fiyat istikrarı, para politikası gibi, kurum içerisinde, Anayasa’da belirtilmiş yetkiler vardır, Varlık Fonu bu alana da girmez.

Dördüncü konu: Varlık Fonu, Özelleştirme İdaresinin fonksiyonlarını yerine getirmez. Özelleştirme İdaresinin bir portföyü vardır. Belli bir strateji güderek özelleştirmek adına belli bir kanun çerçevesinde bu faaliyetleri gösterir. Varlık Fonu’nun elindeki portföyü özelleştirmek gibi bir amacı yoktur.

Beşincisi: Varlık Fonu, bir emeklilik fonu değildir. Diğer ülkelerde -mesela ben Malezya’dakini biliyorum- “EPF” diye bir fon var “Employee’s Provident Fund” tamamen özel sektörün maaşlarından alınan bir fon bir havuzda toplanıyor ve o fonu belli bir şekilde değerlendiriyorlar. “Türkiye’deki örnekleri nedir?” diyebiliriz; OYAK, İş Bankası gibi örnekler tanımlanabilir. Varlık Fonu böyle de bir yapı değildir yani Varlık Fonu herhangi bir kişinin -özel sektör, devlet çalışanı- maaşından aktarılan bir havuzun oluşturulduğu yapı değildir.

Bir başka şey “venture capital” ya da “private equity” gibi bir yapı da değildir. Varlık Fonu’nun belirli bir stratejik amacı vardır. Bu tür yapılar -“venture capital”, “private equity” gibi- daha çok ticari faaliyetler odağında. Varlık Fonu’nun tabii ki bir ticari amacı var yani yaptığımız yatırımlardan belli bir kâr amacı gütmek isteriz. Bu kâr da fonun büyümesine yol açar.

Ne olmadığını bu şekilde anlatmak istedim. O zaman Varlık Fonu nedir? Esasında Türkiye’nin finansal güç merkezi olarak tanımlıyoruz yani İngilizcesi “financial power house”. Sermaye çözüm ortağıdır Türkiye için, Türkiye devletinin. Nedir bu? İngilizcesi “Equity solutions provider”. Uluslararası terminolojiyi de anlatabilmek amacıyla İngilizcelerini de söylüyorum. Doğrudan yabancı yatırımın Türkiye’deki potansiyel ortağıdır. Belli bir ölçeğin üzerindeki yabancı yatırımlar için... Ben bunu bir restoran gibi tanımlıyorum, restoranda ana menüde et var, tavuk var, vesaire, biz yeni bir yemek daha koyuyoruz. Diyoruz ki: Türkiye’deki yabancı sermayenin en büyük sorunu esasında “Muhatabım kim?” sorusu. Özel sektörde aile holdinglerimiz var, bir muhataptır. Kendisi gelebilir yüzde 100, bir yatırım yaparken Türkiye’ye, o da bir opsiyondur. Bu anlamda, bir başka opsiyon da

esasinda devletin büyük yabancı sermayeye bir muhatap yaratma çabasıdır ve bütün dünyada... Şöyle söyleyeyim, bir örnek vereyim: Malezya örneğini veriyorum ama yanlış anlaşılmasını istemem, ülkeyi iyi tanıdığım için. Intel, bilirsiniz, bilgisayar şirketi. Intel'in ilk yurt dışı yatırımı 1970'lerde Malezya'da olmuş ve hemen yanına bir devlet kurumunu koymuşlar. Bugün Asya'ya herhangi bir ülkeye giderseniz -Singapur'a, Malezya'ya- mutlaka sizin yanınıza -bir yabancı ortağın, yabancı yatırımcının yanına- bir devlet kurumunu ortak olarak koyarlar, yalnız bırakmazlar. Neden? Çünkü onun o ülkede kolay faaliyete geçmesi ve belli bir kâra ulaşabilmesi için hızlandırıcı bir faktördür varlık fonları.

Son olarak, Türkiye'nin stratejik yatırım platformudur. Bu ne anlamda? Türkiye'nin bazı stratejik hedefleri var ve bu hedeflerin gerçekleştirilmesi için ana yatırımları yapan platformdur.

Varlık Fonu'nun yetki belgesi ve yol haritası geçen seneki yönetim kurulumuzda onaylanmıştır. Bizim temel şeyimizi -ben benzetmeleri severim- bir ÖSS cevap anahtarı gibi düşünün. Herhangi bir şeye bakıyorsanız, bir faaliyet yapacağız, bunun içerisine baktığınızda bunun içerisinde bunun cevabını bulabiliyor muyuz? Varlık Fonu'nun yetki belgesi ve yol haritası buna izin vermektedir.

Şimdi, bir ev gibi düşünelim burayı. Bina, bir ev. Bunun 4 tane iş sütunu var, 4 tane de kurumsal yönetim ve diğer konularla ilgili yatay sütunu var. Şimdi, birinci iş sütunumuz şu: Varlık Fonu'nun birinci hedefi -1 numarada gösterdiğimiz- kendisine devredilen varlıkların değerini artırmaktır, en büyük amacı değerini artırmak. İkincisi, Türkiye'nin stratejik yatırımlarına sermaye sağlamak. Üçüncüsü, Türkiye'nin yurt dışı stratejisini ve rekabetçi şirketlerini destekleyen sermaye yatırımları yapmak.

Dördüncüsü de finansal piyasalarda iyileşme ve derinleşmeyi desteklemek. Varlık Fonu'nun 4 tane temel iş odağı var. Bunları nasıl gerçekleştirecek?

Beşincisi, bir finansman kaynağı bulunması gerekiyor.

Altıncısı, yedincisi ve sekizincisi en önemli konular. Buraya biz çok önem veriyoruz. Altıncısı kurumsal yönetim yani Varlık Fonu'nun bugün işleyen bir Yönetim Kurulu vardır, Varlık Fonu'nun altında, Yönetim Kurulunun altında komiteler vardır ve her karar Yönetim Kurulundan onaylanarak bir anonim şirket usul ve esasları çerçevesinde faaliyet göstermektedir. Burada ilke ve değerler -özellikle 2 tane ilke ve değere çok çok önem veriyoruz, bizim için önemli ve Sayın Milletvekilim, Sayın Başkanımın da üzerinde durduğu konular- şeffaflık ve hesap verilebilirlik, bu konular bizim için çok çok önemli. Bunlara da geleceğim, nasıl bu konulara önem verdiğimizizi anlatacağım.

Bence en önemli konu sekizinci olan: Türkiye'nin doğru insan kaynağına ulaşabiliyor muyuz? Eğer doğru insan kaynağına ulaşabilirsek bu yol haritasını gerçekleştirebileceğimizi düşünüyorum. Yetki belgesi ve yol haritası bu. Bundan sonraki konular da, biraz bu bahsettiğim konularla ilgili neler yaptık.

Şimdi, portföy şirketlerinin ya da fondaki varlıkların değeri nasıl artırılır üzerine geçen on iki ayda yaptığımız faaliyetlerden bir tanesi Millî Piyango lisansımızın gelir paylaşımı modeliyle özel bir operatöre devredilmesi. Burada bir anlam karmaşasını da düzeltmek isteriz. Varlık Fonu'na 2017 yılında Millî Piyango lisansı kırk dokuz yılına devredilmişti. Biz sürece başladığımızda, kırk yedi yıllık lisans süresi vardı. Varlık Fonu, Millî Piyango lisansını özelleştirmede. Varlık Fonu, Millî Piyango lisansının sahibidir. Yaptığımız model esasında gelir paylaşımı esasına dayalı bir modeldir. Ben tarımdan geldiğim için geçmişte tarlada çok çalıştım, "icara vermek" diyelim özetle. Model, on yıllık bir hizmet alım sözleşmesiyle bir yükleniciye verilmesi ve yüklenicinin bizim adımıza bu operasyonu gerçekleştirmesi. Bu süreçte, bunu anlatmamın tekrardan sebebine geleyim, nasıl varlıkların değerini artırıyoruz, bir örnek vermek için bunu anlattık. Bu süreçte, bir sonraki sayfada, özetle, yeni model ne

getiriyor, onu anlatıyoruz. Bugün itibarıyla, 2018 yılı sonunda 3,4 milyar TL olan bir Millî Piyango cirosu, daha ilk yılda 9,3 milyar TL ciro taahhüdüyle gelir paylaşımı esasına göre verildi; özelleştirme değil, gelir paylaşımı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu da Özelleştirme Kanunu’nda var, gelir paylaşımı esası yani özelleştirmedir sonuçta, kanunlarda tanımlanmıştır.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Haklısınız Sayın Milletvekilim ama özelleştirme portföyünde olmadığı için biz bu modelin uygun olduğunu düşündük.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hangi işlevi Millî Piyango idaresi yapamıyordu da, Fon bunu yaptı da 3’ten 7, 7’den 9 oldu?

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, siz sunuma devam edin ama bu arada arkadaşlar soruları da not alsın, sunumdan sonra hepsinin cevabını isteyeceğiz.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Tamamdır Sayın Başkanım.

Özetle 3,4 milyar TL’ye şu anki durumda yüzde 13,5 masrafa yapılıyor bu iş yani 3,4 milyar TL’nin içerisinde yüzde 13,5 masraf. Yeni modelde kabaca 3 kat artış var, işletme gideri de 4 puan aşağı çekiliyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Raporda yok bu rakamlar, değil mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Bu, başında da söylediğim üzere, Sayın Başkanımızın da...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Evet yani bu rakamlar bize sunulan raporda yok.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – 2017 faaliyetleri içinde yok Sayın Milletvekilim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bir sonraki yılı değerlendirmiş oluyoruz.

BAŞKAN – Yani, bu genel çalışmalarla ilgili bir sunum, değil mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Tekrardan açıklığa kavuşturmak isterim. Genel faaliyetlerle ilgili bir sunum yapıyoruz ki ne yaptığımızı sayın milletvekillerimize, Sayın Başkanımıza daha net bir şekilde anlatabilmek için.

Süreç içerisinde net bugünkü değer hesabına göre, en düşük gelen teklif 18,1 milyar idi, en yüksek gelen teklif 28,1 milyar idi. Kabaca net 12 tane teklif alındı ve 4 tane taraf teklifle ihale sürecine girdi. Bu, varlıkların değerlerini artırmak amaçlı yapılan konu.

Birincisini anlattım, şimdi ikinci sütuna geliyoruz. İkinci konumuz stratejik yatırım. Türkiye’nin stratejik yatırımlarına Türkiye Varlık Fonu’nun sırtını dönmek lüksü yoktur, diğer varlık fonlarının olduğu gibi. Yani bugün Singapur’un varlık fonu, Malezya’nın varlık fonu, Çin’in varlık fonu, Rusya’nın varlık fonu, Suudi Arabistan’ın varlık fonu bu tür işlere bakar ve değer yaratmak için yol alır.

Türkiye’nin İstanbul Finans Merkezi neden önemli konusunu bir anlatmak istiyorum. İstanbul’u merkeze koyarsanız bugün A380 ya da Dreamliner bir uçakla dünyadaki bütün havaalanlarına uçabildiğiniz dünyadaki tek şehir İstanbul’dur. Bakın, tekrar söylüyorum, A380 bir uçak ya da Dreamliner, büyük gövde bir uçakla dünyadaki bütün havalimanlarına direkt uçabilirsiniz. İstanbul’u merkez koyup dört saatlik uçuş çerçevesinde baktığınızda Londra, Dubai, Varşova, Moskova, Kazakistan, Viyana,

Frankfurt, Paris gibi şehirler var, finans merkezi. Suudi Arabistan'dan bir örnek vermek istiyorum. Bugün Suudi Arabistan "Neom" diye bir şehir kuruyor Suudi Arabistan içerisinde. Suudi Arabistan, İslam Kalkınma Örgütünün gayrisafi milli hasılasının yüzde 50'sini yapıyor. Neden bunu kuruyor? Çünkü işlerinin bir kısmını Dubai'ye kaptırıyor. Türkiye, İstanbul Finans Merkezi'yle ne yapmak durumunda? Esasında, bu rekabetin içinde öne çıkmamız lazım yani dalganın önünde yüzmemiz lazım. Bunun için İstanbul Finans Merkezi Türkiye'nin Doğu Avrupa, Orta Doğu, Orta Asya ve kuzeydeki finansal merkezine ya da yapılan işlerini buradan yapabildiğimiz bir alana sahip olma hikâyemiz. Süreç 2007-2008'lerde başlamış, inşaat 2012'lerde başlamış, bugün itibarıyla, 2019'da projenin 2021 sonu ya da 2022 başı itibarıyla -2022 başı daha doğru olacak- bitirilmesiyle ilgili inşaatın ilerlemesi gerekiyordu. Ama esasında, üç katmandan oluşuyor bu; inşaat, mevzuat regülasyon ve ekosistem. Bizim bakış açımız esasında yukarıdan aşağıya. Ekosistemi nasıl oluşturacağız, mevzuat regülasyonunu nasıl koyacağız ve inşaat en detay konu ama tulumcaya bir su koymak gibi, suyu çekebilmemiz için inşaatın bitmesi gerekiyor. Türkiye Varlık Fonu buradaki hasılat paylaşımında projeleri devralmıştır. Kabaca 1,3 milyon metrekaresel alanın üçte 1'ine yatırımcı olarak gelmiştir ve sürecin tamamlanması için bakanlıklarımız, ilgili kuruluşlarımız, ilgili başkanlıklarımızla ortak bir çerçevede İstanbul Finans Merkezi'nin bitirilmesi için sadece inşaat değil, asıl ekosistemin nasıl oluşturulacağı, mevzuat regülasyon kısmının nasıl konulacağına dair proje üretmektedir.

Bir diğer konu, Türkiye'nin yurt dışı stratejisine destek olmak. Buradaki bakış açımız şu: "Türkiye'ye yabancı sermayeyi nasıl çekeriz?" konusunda finansal piyasanın bütün oyuncularının oldukça detaylı çalışmaları var. Benim daha önceden gördüğüm ve Varlık Fonu'nun da üzerinde çalıştığı bir model var, esasında bir yabancı yatırımcıyı çekmenin birkaç yöntemi var, şöyle diyebiliriz: Bu bir şirkettir, buna yatırım yaparsınız, incellersiniz, sonra şey yaparsınız. Bir de ortak yatırım platformları kurarsınız. Ortak yatırım platformları şu esasında: "Ben de yatırıyım, sen de yatır ve beraber hem sizin ülkenize yatıralım hem de bizim ülkemize yatıralım." Rusya'yla ortak yatırım fonu kurmak üzere yola çıktık, toplam fon tutarı 900 milyon euro, ilk kapanışı 200 milyon euro olacak. Sözleşmelerin nihai hâllerine gelmek üzereyiz, çok kısa bir zamanda, bir, bir buçuk aylık dönemde bu sözleşme imzalanmış olacak ve Türkiye Rusya'yla beraber ortak bir fon kurmuş olacak. Fonun yarısıyla Türkiye'ye yatırım yapılacak, yarısıyla da Rusya'ya yatırım yapılacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Rakamları tekrar alabilir miyim, 900 milyon lira mıydı?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ - Sayın Milletvekilim, tekrar söyleyeyim: 900 milyon euro toplam rakam, 200 milyon euro da ilk kapanışı. Daha önceden basına da açıkladığımız konular ama tekrardan detay vermek isterim.

4'üncü sütun yetki ve yol haritasında, finansal piyasaları destekleyici adımlar atmak. Bu anlamda da geçen sene nisan ayında Hazine ve Maliye Bakanlığımızla beraber kamu bankalarının sermaye bazının güçlendirilmesi için toplam 3,7 milyar euroluk sermaye artışının yapılmasına Varlık Fonu aracılık etmiştir. Varlık Fonu'nun altındaki Piyasa İstikrar ve Denge Fonu...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İşsizlik Fonu'ndan kullandığınız para burada değil mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Milletvekilim, İşsizlik Fonu'yla bunun alakası yok ama detay bilgi veririm, cevaplarda buna cevap veririz.

Toplamda 3,7 milyar euroluk sermaye katkısı yapılmıştır kamu bankalarına.

4 tane sütunumuz vardı, şimdi 5'inci sütuna geliyoruz.

Varlık Fonu'nun sendikasyon kredisi. Varlık Fonu diğer varlık fonları gibi kredi piyasalarında da faaliyet gösterir. Nasıl Hazine bono veya diğer enstrümanlarla piyasalarda faaliyet gösteriyorsa biz de aynı şekilde kendi ihtiyaçlarımız için... Burası çok önemli, Varlık Fonu kullandığı krediyi sadece ve sadece kendi ihtiyaçları için kullanır. Toplamda rakamlar önünüzde, şeffaflık prensibi açısından bunu da detaylı vermek istedik sayın milletvekillerimize, Sayın Meclisimize, Sayın Başkanımıza. Daha önce basınla bunları paylaşmıştık ama daha detaylı olarak sizlerin bilgisine de sunuyoruz. Toplamda 1 milyar euroluk bir kredi, faizi EURIBOR artı 2,5 oldukça rekabetçi bir fiyat.

Toplamda 10 tane yabancı bankamız, yabancı bankaları seçerken de çok dikkatli davrandık çünkü burada Varlık Fonu piyasaya çıktığında çalışacağı bankalar dünyanın ana bankaları olmak zorunda. Burada şuna baktık: Amerika'dan, İngiltere'den, Kıta Avrupası'ndan, Orta Doğu'dan, Japonya'dan ve Çin'den bir banka grubu oluşturmaya çalıştık. Amerika'dan Citibank, J.P. Morgan, Merrill Lynch; İngiltere'den HSBC, Kıta Avrupası'ndan ING, Intesa, Societe Generale; Japonya'dan SMBC, Çin'den ICBC ve Orta Doğu'dan da Emirates NBD. Bunlar şunu gösteriyor esasında: Bu kurumlar Varlık Fonu'na güvenerek belirli bir kredi limiti oluşturuyor, Varlık Fonu'yla bütün ürünleri çalışabilir hâle geliyor, sadece kredi değil çünkü bir uyum sürecinden geçiyorsunuz, İngilizcesi "compliance" yani bir kurum olarak bütün evraklarınızı veriyorsunuz, her türlü ürünü onaylatıyorsunuz. Bugün Varlık Fonu dünyanın 10 tane büyük bankasıyla her türlü ürünü kullanabilecek erişkinliğe ve yetkinliğe sahiptir.

Son olarak da...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Öbür dilerim, bankaların sendikasyonunu anlatıyoruz, burada sadece güvene dayalı mı, herhangi bir proje olmadan mı bankaların sendikasyonunu sağladık?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Milletvekilim, detay bilgi veririm ama kısaca şu: Birkaç tane fonlama yöntemi var; bir: İngilizcesini söylüyorum "general corporate purposes" yani normal faaliyetleriniz için kullandığınız krediler; bir de proje finansmanı kredileri. Şimdi, bunu banka piyasasına gidebilirsiniz, bono piyasasına gidirsiniz. Sayın Milletvekilimin, Sayın Başkanımın söylediği gibi, bono piyasasına gittiğinizde bir prospektüs verirsiniz, banka piyasasına gittiğinizde bir kredi süreci olur, kredi değerlendirme süreci. Bu bankalarımız Varlık Fonu'na güvenerek genel kurum ihtiyacı için bir kredi vermişlerdir, spesifik bir proje için vermemişlerdir. Buradaki en önemli konu esasında şu: Bizim ulaşmaya çalıştığımız...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani sizin ne yapacağınıza dair hiçbir şey sunmadınız mı onlara?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Tabii ki bazı detaylar veriyoruz Sayın Milletvekilim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bunlar, bize de söylemediğiniz şeyler mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Hedeflerimizi, bu bahsettiğimiz dokümanların aynısını bankalara da sunduk Sayın Milletvekilim çünkü takdir edersiniz ki bu bankalar çok yüksek standartlara sahip bankalar yani bu bankalara gittiğinizde "Bize 1 milyar euro kredi verin." Dediğinizde, önce "Sizi tanımamız lazım." diyorlar.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Limit açılmış mı şu anda?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Tabii ki, kredi kullanıldı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ağaoğlu'na gitti para.

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Lütfen ya...

Siz devam edin lütfen.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; buradaki amacımız esasında şu: Türkiye yurt dışından finansman sağlarken kimler finansman sağlıyor? Öncelikle en tepede Türkiye Cumhuriyeti hazinesi var, dünyaya çıktığımızda Türkiye Cumhuriyeti hazinesi. Bunun yanında bankalarımız var ve şirketlerimiz var. Bunların hepsinin bir likidite havuzu var, şöyle düşünün: Dünyada bugün 70 trilyon dolar bono var piyasada, bunun kabaca 14-15 trilyon doları negatif getiriye sahip bonolar. Şöyle anlatayım: 100 lira koyuyorsunuz Alman on yıllık bonolarına, 99,90 almak kaydıyla. “Neden yapıyorsunuz?” diyorsunuz. Piyasada böyle bir likidite fazlası var ve bir güven arıyorlar. Bizim geldiğimiz yapı da şu: Varlık Fonu esasında hazinenin likidite havuzunu aramıyor, bankalarımızın likidite havuzunu aramıyor, kurumlarımızın likidite havuzunu da aramıyor; bizim dünyada var olan varlık fonlarının bir likidite havuzu var, o likidite havuzuna Türkiye olarak kaynak eksikliğimiz olan bir ülke olarak ulaşmamız gerekiyor. Bu ulaşmaya da bir kurum hâlinde ulaşabiliriz yani ayakları yere basan, kendini net anlatan, nereye gitmek istediğini çok net bilen bir kurumla ulaşabiliriz. Bugün itibarıyla Varlık Fonu yol haritasını oluşturmuş, kurumsal kimliğini bankalara, yatırımcılara, danışmanlara ve esasında piyasanın tamamına anlatabilmiş bir kurumdur. Neden? Çünkü biz kendimizi tanımladığımızda o ligde o likidite havuzu o ligi finanse ediyor yani varlık fonları liginin finanse ediyor. O lige çıktığımızda belli bir standardın üzerine çıkmanız gerekiyor. Bizim buradaki bu banka grubuna ulaşma sebebimiz, öncelikle kimle çalıştığımızı net tanımlarsanız piyasa da sizi net tanımlar. Hedefimiz bu. Global haritayı koyduğunuzda, Amerika’da, İngiltere’de, Kıta Avrupası’nda, Orta Doğu’da, Asya’da, Çin’de, Japonya’da bugün ilişkileri oturmuş, kendini net anlatan bir kuruma dönmüştür Varlık Fonu. Olmuştur demiyorum, bu bir süreç, sürekli gelişim ve değişim içerisinde ama olmak üzere gerekli adımları atmış bir kurumdur Varlık Fonu.

Bir sonraki konu, 6’ncı basamağımız ve son basamağımız esasında, 6 ile 7’yi birleştirdim, 8’incisi de insan kaynakları. İnsan kaynağını da bizler temsil ediyoruz.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; sizlerin de bizden çok çok daha iyi bildiğiniz gibi Varlık Fonu’nun 3’lü bir denetim yapısı var. Sayın Meclisimizin denetimi, Bütçe Plan Komisyonu, şu an zaten bu faaliyeti gösteriyoruz, Cumhurbaşkanlığı denetimi, eskiden Başbakanlık Devlet Denetleme Kurumu, şu an Cumhurbaşkanlığımızın altında Devlet Denetleme Başkanlığı ve bağımsız denetim.

Öncelikle geçen sene şu prensibi oluşturmak üzere yola çıktık, daha önceki yapıda da vardı, biraz daha somutlaştırdık: Faaliyetlerimizin hepsini bir kurumsal yönetim çerçevesi içerisinde yönetim kurulumuzdan geçirerek belli bir onay mekanizması olarak gerçekleştiriyoruz. Bir anonim şirket nasıl faaliyet gösteriyorsa Varlık Fonu da bu standartlarda faaliyet gösteriyor.

Yani borsadaki halka açık şirketlerimize baktığınızda ne var? Bağımsız denetimleri var, Kamuyu Aydınlatma Platformu’nda ulaşabileceğiniz. Eğer bir holding yapısıyla ya da kendi içindeyse iç denetim var ya da holdinglerimizin denetimi var. Biz de esasında iç denetimimiz de var, bugün denetçi arkadaşlarımız da yanımızda kendi kurum içi denetçilerimiz. Bağımsız denetim, kurum içi denetim, Cumhurbaşkanlığı denetimi ve Meclis denetimi. Esasında Varlık Fonu’nun standart halka açık bir şirketin üzerine iki tane daha katmanı var, Meclis ve Cumhurbaşkanlığı denetimi.

Buradaki en önemli konular şeffaflık ve hesap verilebilirlik. Bunun içinde 2 tane önemli konu var. Bir, Türkiye Varlık Fonu dünya standartlarında denetimin olduğu bir kurum hâline gelmiştir. Bugün itibarıyla en büyük 4 denetim kurumundan KPMG, Türkiye’nin en büyük konsolidasyon çalışmasını bitirmek üzeredir.

Öncelikle, sayın milletvekillerimin çok haklı olarak sorduğu bir soruya ben önceden cevap vermek isterim. 2018 denetimi neden yok? Çünkü şu an Türkiye Varlık Fonu, Türkiye'nin en büyük konsolidasyon çalışmasını Ocak 2019'dan bu yana yürütmektedir. En büyük konsolidasyon dediğim şundan dolayı: 2017 denetim raporu Türkiye Türk Hava Yolları ve Borsa İstanbul'un konsolide edildiği bir rapordur. Sebebi de şudur: Şirketlerin devirleri devam etmekte olduğu için denetçi iki şirketin tam kontrolüne sahip olduğu görüşüyle beraber bir TFRS denetimi yapmıştır ve raporlar, Türkiye Varlık Fonu'nun konsolide raporu buna baz edilmiştir. Tek başına olan raporu ayrı da vardır. Yani 2 raporu vardır TVF ve TVF AŞ. TVF'nin konsolide raporu Türkiye Türk Hava Yolları ve Borsa İstanbul'un konsolide edildiği bir rapordur. 2018 denetim raporunu ekim ayı sonu itibarıyla bitirmeyi planlıyoruz, KPMG'yle konuştuğumuz en son bu. Bir iki hafta sarkabilir -Sayın Başkanımızdan, sayın milletvekillerimizden özür dilerim- bir pay vermek istediğim için söylüyorum. Kasım ortası itibarıyla en kötü ihtimalle bu rapor finalize olmuş olacaktır. Sayın Meclis Plan Bütçe Komisyonu Başkanlığımıza, Sayın Bakanımıza ileteceğiz.

Sayın denetçilerimiz bu raporun finalize olmasını bekledikleri için faaliyete başlamamışlardır. Rapor ilgili denetim kurumunun –şu an için KPMG- denetçisinin imzasının tamamlanması sonrasında denetçi ekibimiz kapsamlı bir çalışma için Varlık Fonu'nda denetime başlayacaktır. Bunları şundan söylüyorum: Kariyerimin ilk beş yılında ben denetçi olarak görev aldım, banka denetçisi ve pratiği bilen biri olarak söylüyorum.

Bunun yanında da Türkiye Varlık Fonu'nun derecelendirilmesi çalışması başlamıştır. Yani bugün Hazinesin, bankalarımızın, diğer kurumlarımızın nasıl derecelendirilmesi, uluslararası derecelendirilmesi yapılıyorsa Varlık Fonu da uluslararası derecelendirme şirketlerinden –hepsinden olmasına gerek yok- en az birinden bir rating derecelendirme notu 2019'un sonu olmadan olacaktır.

Bu 2 konu, Meclis denetimimiz ve Cumhurbaşkanlığı denetimimizin üzerine bağımsız, dünya standartlarında bir denetçinin denetlediği, konsolide raporumuz ve derecelendirme raporuyla beraber şu anda güncellenmek üzere olan “web” sitemize de konacaktır. Böylece, sayın milletvekillerimizin dışında da normal vatandaşlarımızdan Varlık Fonu'yla ilgili bilgi almak isteyen bütün herkese şeffaf bir şekilde hem bilançolarımızı hem de derecelendirme notumuzu sunacağız.

Buna neden önem veriyorum? Çünkü Türkiye Varlık Fonu'nun oynadığı lig, futboldan bir benzetme, bizim Şampiyonlar Ligi'nde olmamız gerekiyor. Yani rakiplerimiz Şampiyonlar Ligi'nde. Şampiyonlar Ligi'nin de belli kuralları var. O kurallara uygun bir şekilde, ayakları yere basan, nereye gitmek istediğini net bir şekilde bilen ve ifade eden bir kurum olacaktır Türkiye Varlık Fonu.

Bir sonraki sayfada kısaca bir zaman tüneli koyalım. Eylül 2018'den bugüne yol haritası netleşti, finansmanı yaptık, Ruslarla bir fon için iyi niyet sözleşmesi imzalandı, bağımsız denetim başladı, derecelendirme çalışmalarına başlandı, kamu bankalarının sermayeleri konuldu, İstanbul Finans Merkezi gibi stratejik bir projeye yatırımcı olarak adım atıldı, Milli Piyango'nun gelir paylaşımı modeline baz edilerek on yıllığına -kırk yedi yıllık lisansımızın sadece on yılı- Varlık Fonu'nun uhdesinde ve sahipliğinde özel bir yükleniciye verilmesi süreci bitirilmiştir.

Bu anlamda, beni dinlediğiniz için öncelikle Sayın Başkanım, Sayın Bakanım ve sayın milletvekillerime özellikle teşekkürlerimizi iletirim. Sorularınızı ilgili süreçten sonra, bütün milletvekillerimizin konuşmalarından sonra cevaplayacağız.

Tekrar teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Sönmez, sunumunuz için çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, sırasıyla söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, Zafer Bey’e teşekkür ederiz, güzel bir sunum yaptığınız de işaret ettiğiniz noktalarla ilgili olarak. Fakat 2016 ve 2017 raporlarıyla ilgili yani bizim asıl işimizle ilgili bilgi vermedi. Onu da yapsın, ondan sonra soruları müşterek olarak soralım.

BAŞKAN – Evet, şimdi, 2016 ve 2017 yılı faaliyetleriyle ilgili açıklamayı Zafer Bey, siz mi yapacaksınız?

Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – 2016 ve 2017’yle ilgili soruları isterseniz süreçten sonra anlatayım çünkü tek tek cevaplamak istiyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama asıl konumuz o zaten. Bugün toplanmamızın nedeni 2016 ve 2017.

BAŞKAN – Veya denetçi arkadaşları dinleyelim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Onları da o faaliyetlerinizi de alalım ya da denetçiler... Bilmiyorum, işte orada demin sorduğum benim bu usuldü.

BAŞKAN – Evet, Zafer Bey, buyurun siz, denetimle ilgili...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Zafer Bey bir açıklama yapsın. Ondan sonra denetçiler de görüşleri var ama ayrıca belirtsinler. Ona ilişkin olarak bir tartışma yapalım.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Denetim raporumuzda 4 tane ana konu gündeme geldi. Bunları kısaca bilgilendirmek isterim. Bir tanesi Deloitte Bağımsız Denetim ve Serbest...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Zafer Bey, hangi denetim raporu?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – 2017 Sayın Milletvekilim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 2017 Fon’un mu Şirketin mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Burada esasında 2 tane... Varlık Fonu’nun denetimiyle ilgili konu. Çünkü şirketlerimiz esasında Varlık Fonu’nun altında Sayın Milletvekilim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi; Varlık Fonu Yönetim Anonim Şirketiyle ilgili bir bağımsız denetim raporu var 1 Ocak-31 Aralık 2017’ye ilişkin. Ayrıca, Varlık Fonu’yla ilgili 31 Aralık 2017 tarihli yine, aynı döneme ilişkin ayrı bir rapor var. Yani 2 tane, Bir Anonim Şirket, bir de Fon. Onun için sordum.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Milletvekilim, denetim tekniği açısından esasında şöyle, belki bunu sayın milletvekillerimizin bilgisi için tekrardan söylemek gerekiyor: Biz bugün kendi... Yani 2018 denetimiyle ilgili, baktığınızda, denetçiler esasında tek şirket görüyor. Neden? Varlık Fonu esasında sınırlı sorumlu bir tüzel kişi. Yani şirketlerimizin altında olan bir platform, bir havuz diyelim. Bunun münhasır yönetim hakkı Türkiye Varlık Fonu Yönetim AŞ’de. Denetim tekniği açısından -ben 2017 Denetim Raporu’nu gördüm-esasında ikisinin tek bir başlık altında değerlendirilmesi denetim tekniği açısından çok yanlış bir tutum değil çünkü burada kontrole bakılıyor yani Varlık Fonu’nun kontrolünü sağlayan yapı Türkiye Varlık Fonu Yönetim AŞ ve bir denetim tekniği açısından ikisinin aynı raporun içerisinde sunulmasının ben eski bir denetçi olarak çok yanlış olmadığını düşünüyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama az yanlış olmuş o oluyor.

BAŞKAN – Yani şunu ifade ediyor...

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Vekilim, ben doğru olduğunu düşünüyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok doğru demiyorsunuz yani az yanlış.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Yok, yok; doğru olduğunu düşünüyorum çünkü raporun eklerinde hem konsolide hem de Varlık Fonu’nun kendi denetim raporu da bulunuyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bundan sonra böyle mi olmasını öneriyorsunuz?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Esasında denetçiler... Biz 2 raporu da denetçilerimize vereceğiz. Sonuçta biz sayın denetçilerimize herhangi bir şeyi dikte etmemiz doğru olmaz. Yani denetçilerimiz bağımsız. Görüşlerini...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama önerileriniz olabilir yani.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Ben pratiklik açısından bunun tek bir rapor altında olabileceğini düşünüyorum. Bununla ilgili de Kamu Gözetim Kurumunun olumlayan bir görüşü de vardır, isterseniz bunları yazılı olarak da sizlere sunarız, KGK’nin.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 6’ncı maddesi “Denetim” başlığını taşıyor ve bu, 6’ncı maddede son bentte şöyle diyor: “Şirket” dediği Varlık Fonu Anonim Şirkettir. “Şirket, Şirket tarafından kurulacak diğer şirketler, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu bünyesinde kurulacak alt fonların bir önceki yıla ait mali tabloları ile faaliyetleri, her yıl ekim ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından, birinci ve ikinci fıkralar kapsamında hazırlanan ve Cumhurbaşkanlığı tarafından gönderilen denetim raporları üzerinden görüşülerek değerlendirilir.” Yani dediğinize katılabilirim ben de ama şu anda kanunun bizden istediği, burada yapılmasını öngördüğü denetim şekli bu. Türkiye Varlık Fonu’nun fonun ayrı, şirketin ayrı, yılların ayrı hem faaliyetleri hem de mali tabloları üzerinden görüşülmesi ve denetlenmesi... Yani şu anda kanun böyle istediği için böyle yapmamız gerekiyor yoksa konsolide edebiliriz tabii ki. Ama şu anda kanunun lafzı böyle, böyle yapmamız gerekiyor.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Esasında bağımsız denetim 2 ayrı denetim raporudur. Yani eklerin içerisinde Sayın Başkanımızın ilettiği Varlık Fonu’nun konsolide raporu ve Varlık Fonu Yönetim AŞ’nin tek başına olan kendi raporu eklerde bulunmaktadır. Yani o anlamda bir denetim eksikliği söz konusu değildir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yo, denetim eksikliği vardır demiyorum. Zaten müfettişlerimizi ve denetçilerimizi dinleyeceğiz ama usul olarak böyle olması gerekir yani siz bilgi verirken... 2016, 2017’yle ilgili raporlar yok mu? Hiç olmazsa 2017 Şirket ve Fon’la ilgili ayrı ayrı bilgi vermek durumundasınız, ayrı ayrı ele almamız gerekiyor. Raporumuzda da... Yani siz de baştan belirttiniz ya, burada düzenlenecek olan rapor da Fon için ayrı, Şirket için ayrı olacak. Yani o şekilde yapmamız.. Konsolide değil, ikisinin bir araya getirilmesiyle değil.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın milletvekilim, ben not aldım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Peki, faaliyetler...

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Faaliyetlerle ilgili denetim...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Siz isterseniz hazırlanın, denetçilerimizi bir dinleyelim. Siz hazırlanın, ondan sonra sizi dinleyelim.

BAŞKAN – Evet, denetçilerimizi bir dinleyelim.

Buyurun, kendinizi bir daha tanıtırsanız çok memnun olurum.

BAŞBAKANLIK ESKİ BAŞMÜFETTİŞİ MURAT SELİM AYDEMİR – Sayın milletvekilleri, Genel Müdürümüz aslında 2 tane farklı bağımsız denetim raporunun olduğunu söylüyor, biz bunu tek rapor hâline getirdik ama başlıkları yine 2 ayrı raporun ayrı ayrı anlatılması şeklinde. Raporumuzun değerlendirme bölümünün başında bu konuyu da izah ediyoruz zaten. Yani herhangi bir faaliyeti olmadığından dolayı 2 raporu birleşmiş şekilde size sunduk ama bundan sonra, faaliyeti olduğu takdirde 2 ayrı rapor şeklinde düzenlenecektir muhakkak. Ama şu aşamada Yönetim AŞ'nin herhangi bir faaliyeti olmadığından dolayı Varlık Fonu üzerinden devam ediyor tek rapor hâlinde. Ama kanunda dediği şekilde 2 tane ayrı bağımsız denetim raporu var zaten.

BAŞKAN – Evet, siz de buyurun.

HAZİNE KONTROLÖRÜ MURAT ERİNÇ BAYRAKÇI – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle teşekkür ediyoruz kendimizi anlatma fırsatı verdiğiniz için.

Sayın milletvekilimin dikkat çektiği husus 6'ncı madde, denetim maddesinde 3'üncü fıkrasında birinci ve ikinci fıkralara işaret etmektedir yani denetim raporları dediği birinci fıkradaki bağımsız denetim raporları ve ikinci fıkradaki Başbakanlık, şimdiki Cumhurbaşkanlığının yazdığı raporlardır. "Raporlar" dediği kısım birinci ve ikinci fıkralardan gelmektedir. Bunu açıklamak istemiştım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, neyi kastediyorsunuz, biraz daha açın.

HAZİNE KONTROLÖRÜ MURAT ERİNÇ BAYRAKÇI – Yani ayrı ayrı denetim raporu yazmamıza gerek yoktur. Ayrıca bizim yazdığımız denetim raporu bağımsız denetim raporu değildir, inceleme raporudur. Üstünde... Zaten Başbakanlık Teftiş Kurulunun yönetmeliğinde bağımsız denetim raporu diye bir rapor yoktur. Daha fazla bir açıklamayı...

BAŞKAN – Yani şöyle söylüyorsunuz: (1)'inci fıkrada bağımsız denetim raporundan bahsediliyor, (2)'nci fıkrada da...

HAZİNE KONTROLÖRÜ MURAT ERİNÇ BAYRAKÇI – (2)'nci fıkrada da Başbakan tarafından görevlendirilen 3 denetim elemanının yazdığı rapordan bahsediyor.

BAŞKAN – Cumhurbaşkanı tarafından. Dolayısıyla "raporlar" ifadesinin yer aldığını...

HAZİNE KONTROLÖRÜ MURAT ERİNÇ BAYRAKÇI – (3)'üncü fıkradaki "raporlar" ifadesi (1)'inci ve (2)'nci fıkradaki raporları ifade etmektedir.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Evet, Zafer Bey, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Denetçilere sorabilir miyiz soru?

BAŞKAN – Tabii, tabii, sorabilirsiniz elbette.

Zafer Bey, sizin söyleyeceğiniz bir şey...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Soruları bitirdiniz mi?

BAŞKAN – Hayır, hayır; bitirmedik soruları, daha yeni başladık.

Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Başkanım, konuyla ilgili esasında denetim raporunda 4 tane ana tespit bulunmaktadır. İsterseniz, eğer uygun görürseniz bu 4 tane ana tespiti tekrardan bir hatırlatmak isterim. Bunlara ilişkin cevaplarımızı da sunmak isterim.

BAŞKAN – Lütfen.

Olur mu değerli milletvekilleri?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ben de onlara soracağım. Denetçilerimize de soracağım size de o konuları soracağım.

BAŞKAN – Tamam.

Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Öncelikle isterseniz Sayın Milletvekilim, denetçilerimiz başlasın, ben de tamamlamak isterim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Normalde sizin önce bunlarla ilgili bilgi vermeniz gerekir, bizim sonra soru sormamız gerekir.

BAŞKAN – Zafer Bey, siz buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Raporda 4 tane konu geçmektedir. Birincisi, Türk Hava Yollarından devredilen uçaklarla ilgilidir. İkinci konu Savunma Sanayii Destekleme Fonu’ndan...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Nereden devredilen? Türk Hava Yollarına devredilen...

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Pardon, Başbakanlıktan bize devredilip bizden Türk Hava Yollarına geçen uçaklarla ilgilidir; düzeltiyorum.

İkinci konu, Savunma Sanayii Destekleme Fonu’na ait kaynağın Varlık Fonu’na devri ve geri iadesiyle alakalıdır.

Üçüncü konumuz, Bakanlar Kurulu kararıyla devredilen taşınmazların kira gelirlerinin toplanmasına ilişkin bir maddemiz vardır.

Dördüncü konumuz da denetim ve danışmanlık hizmetleri kapsamında yapılan işlemlerle ilgili olarak mükerrer denetimlere ilişkin tespitlerdir.

Tekrardan özetlemek gerekirse, Savunma Sanayii Bakanlığına ait 4 uçağın Bakanlar Kurulu kararıyla Varlık Fonu’na devri ve bununla ilgili devirden sonra uçakların satışıyla ilgili tekrardan Türk Hava Yolları Teknik AŞ’ye devri. İkinci konumuz Savunma Sanayii Destekleme Fonu’yla ilgili bir meblağın Varlık Fonu’na devri ve tekrardan nemalandırılarak geri verilmesi. Üçüncü konumuz gayrimenkullerimizle ilgili, tahsil edilemeyen kira gelirleriyle alakalı bir maddemiz vardır. Dördüncü konumuz da denetim ve danışmanlık kapsamında yapılan mükerrer konulardır.

Birinci konumuz esasında Varlık Fonu’nun kuruluşunda Varlık Fonu’na bir kaynak yaratılması amacıyla Savunma Sanayii Bakanlığımızın elinde atıl olarak duran, oldukça da eski tarihli olan 4 adet uçağın Varlık Fonu’ndan Türk Hava Yolları Teknik AŞ’ye 4,6 milyon dolar artı KDV bedelle devredilmesi ve bedelin irat kaydedilmesi. Bu konuyla ilgili denetçilerimizin yaptıkları denetimlerde herhangi bir tenkit edilecek hususa rastlanmadığı notunu düşmüşlerdir.

İkinci konumuz, yine 2017’de 9858 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı’yla Savunma Sanayii Destekleme Fonu’na ait 3 milyar lira tutarındaki kaynağın yine aynı amaçla, Varlık Fonu’na bir kaynak yaratılması amacıyla Varlık Fonu’na devri kararı; fakat kararda 3 milyar yazmasına rağmen fiilen devredilmiş meblağın 1 milyar TL olması -yani Varlık Fonu 3 milyar almadı, 1 milyar liralık bir kaynak aktarıldı- ilgili kaynağın da nemasıyla beraber geri iade edilmiş olması durumudur. Bununla ilgili de ilgili denetim heyetimiz tenkit edilecek herhangi bir işlem bulunmadığını, faiziyle beraber 1 milyar 020 milyon 739 bin 068,49 TL’nin 11/7/2017 tarihinde nemasıyla beraber iade edilmiş olduğunu, artı, işleyen faiz tutarını da 15/8/2017 tarihinde ilgili hesaplara aktarıldığı notuyla denetim raporu bağlanmıştır. Bu anlamda da tenkit edilecek bir hususa rastlanmamıştır.

Üçüncü maddemiz, Varlık Fonu 46 tane taşınmazın sahibidir. Bunlar genelde, ağırlıklı olarak turizm bölgelerindeki otel arazileridir. Varlık Fonu’na buradan belirli nemalar gelmektedir. Esasında havuz mantığında bir akarın oluşturulması düşünülerek bir kısım devlet gayrimenkulü yine Bakanlar Kurulu kararımızla devredilmiştir. Tabii ki o dönemde devirler çok hızlı gerçekleştiği için bir kısım kira gelirinin takibi yapılamamıştır. Bu anlamda denetim heyetimiz 2017 için ilgili mahsuplaşmaların yapılması ve ilgili taşınmazlara ilişkin bundan sonraki dönemlere ait tahakkuk eden kira ve üst hakların sözleşmede belirtilen tutarlarla tahsil edilmesi notunu düşmüşlerdir. Esasında devletimiz için bir kayıp olmamıştır burada, öncelikle bir bunu söylemem gerekiyor. Sonuçta kira bedellerini Millî Emlak tahsil etmiştir. Yani denetim raporunda da bu kira bedelleri tahsil edilmiştir. Denetim heyetimizin tenkidi şudur: Emlaklar sizde, kira gelirleri Millî Emlakte duruyor, bunları düzeltin. Yani on iki aydan beri bu işi yapan ve başında olan biri olarak söylemek isterim: Çok detay ve üzerinde ince elenip sık dokunulması gereken bir konu ve mevzuatsal bazı süreçlerin de zaman aldığı bir konu. Şöyle bilgi vermek isterim: 2017’de yaklaşık 15,5 milyon TL, 2018’de 11,1 milyon TL, 2019’da da 328 bin TL’lik bir alacak söz konusudur. Toplamda kabaca 26,5 milyon civarında. Bugüne kadar 2017’deki bakiyenin tamamı tahsil edilmiştir. Öncelikle denetim heyetinin tenkidine yani eleştirisine, doğru eleştirisine bir cevap açısından. 2017’deki bakiyenin tamamı tahsil edilmiştir, diğer, 2018 ve 2019’dan gelen bakiyelerin de büyük kısmı tahsil edilmiştir. Toplamda 26,5 milyonun 19,2’si tahsil edilmiştir, 7,6 milyon lirası tahsil edilmeyi beklemektedir fakat kiracıardan değil... Bu, bir mahsuplaşma esasında. Millî Emlake ödenen bedellerin Varlık Fonu’na aktarılması söz konusudur. Bu da belirli bürokrasi ve süreç gerektiriyor, yazışmalar gerektiriyor. Bu bakiye esasında devlet açısından bir zarar oluşturmamaktadır. Süreç bir mahsuplaşma konusudur.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bundan sonra da hep Millî Emlakten sonra böyle mahsuplaşma mı olacak?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Milletvekilim, öyle değil, esasında ödemelerin bize gelmesi için ilgili kiracılara Varlık Fonu’nun hesapları ve ödeme yöntemleri net bir şekilde açıklanmıştır ama şöyle oluyor: Bazen eski alışkanlıklardan, yıllarca... Bir otel düşünelim Antalya Lara bölgesinde, otuz yıldan beri Millî Emlake ödüyor ve bir şekilde Millî Emlake gidiyor bilginizin dışında. Bunları biz tespit ettik, bakiye de belli, şu an açıkta olan 7,680 milyon TL’lik bir rakam vardır, ama bu rakam zaten Millî Emlakte bulunmaktadır. Bu paraların bize doğru geçmesi belirli yazışmalar gerektiriyor, bu anlamdaki bürokrasi deneyimsizliğimize de veriyorum. Sürecin tamamlanması için çaba gösteriyoruz ama o gün itibarıyla 15,5 milyon liralık bir alacak mahsuplaşması söz konusuyken üç yıl içerisinde ilave tahsil edilen rakamlarla bile bu yarıya indirilmiştir zaten. Yani bu anlamda olumlu bir gelişme var.

ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Kira ödemeye devam mı ediyorlar?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Tabii ki Sayın Milletvekilim, yani sürekli kira ödüyorlar çünkü belirli dönemlerde kira sözleşmelerine bağlı olarak... Yani genelde bunlar oteller, kongre merkezleri gibi emlakler. Yani Antalya'nın Lara bölgesine bakarsanız bir sürü otelin Varlık Fonu'nun arazisi olduğunu göreceksiniz. Ama bu süreci önümüzdeki sene içerisinde çok net düzelterekimizi düşünüyoruz, yani buradaki konu teknik bir konu.

Son konumuz denetim raporuyla ilgili, denetim danışmanlık hizmetleri alımı kapsamında yapılan işlemlerle ilgili; mükerrerlik. Burada da baktığınızda, esasında, 4 tane kurumumuzda mükerrerlik bulunmaktadır. O dönemdeki denetçi Deloitte, DRT bağımsız denetim şirketi, Varlık Fonu'nun altındaki şirketleri belirli sürelerde 2013, 2014, 2015 ve 2016 yılları kapsamında denetime tabi tutmuştur. Bu anlamda ÇAYKUR ve Eti Madenin 2015-2016, Kayseri Şeker Fabrikalarının -o gün itibarıyla yüzde 10'una sahipti Varlık Fonu, bugün itibarıyla yüzde 11'ine sahiptir- 2014-2015 ve 2016 yılları için, PTT AŞ'nin de 2016 yılları için yapılan denetimler mükerrerdur.

Mükerrerliği şöyle anlatmam gerekiyor: Kamu Gözetimi Kurumu buna "ihtiyari mükerrerlik" diyor yani bir denetim yapıp belirli standartta ikinci bir denetim yaptırdığınızda bunun kanuna bir aykırılığı yoktur, ihtiyari olarak yapabilirsiniz ama eğer içeride bir denetçi varken ikinci denetçiye koyuyorsanız bu kanuna aykırıdır. Burada bir kanuna aykırılık bulunmamaktadır, bunu net söylemek istiyorum. Mükerrer bir denetim söz konusu olduğu için bu mükerrerlikle ilgili kısmının ilgili denetçiden tahsil edilmesi... Bu anlamda, son bir yıl içerisinde, ilgili denetçiyle belirli bir süreç girdik. Esasında bu mükerrerlik söz konusu olan kısım 1 milyon 62 bin liralık bir bakiye. Varlık Fonu'nun ilgili denetçiye ödemediği 1,6 milyon TL. Yani esasında bu anlamda bir devlet zararı oluşmamaktadır. İlgili denetçiyle de sulh hâlinde anlaşılmıştır. Sonuçta karşınızdaki de muteber bir kurumdur, belli bir faaliyet yapılmıştır, mükerrerlik kısmını, hak ettiğinden daha az bir kısmı ödenerek sulh hâlinde ikili mutabakatla anlaşılmış durumdayız. Bu anlamda, ilgili iade faturamızı da kestik, süreç de kapanmıştır. 2017 Denetim Raporu'muzla ilgili ana 4 tane denetçi bulgusu bunlardır. Konuyla ilgili açıklamalarımız da bu kapsamdadır. Öncelikle, beni dinlediğiniz için, zaman verdiğiniz için tekrardan çok çok teşekkürler.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sayın Sönmez, çok teşekkür ediyorum.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)DİĞER İŞLER

1.- Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Bünyesinde Kurulan Alt Fonların Mali Tabloları ve Faaliyetleri Hakkındaki Denetim ve İnceleme Raporlarının Sunulduğuna Dair Başbakanlık Tezkeresi (3/43)

BAŞKAN - Şimdi Sayın Kuşoğlu'ndan başlayacağım, daha sonra Sayın Şener ve devam edeceğiz.

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Değerli Başkanım; ilk defa burada kamunun dışına alınmış yani devlet bütçesinin, merkezî idarenin dışına alınmış bir bütçeyi, bir yapılanmayı denetliyoruz. Normalde bütün devletlerde, üniter devletlerde... Yani üniterlik sadece siyasi değil, malidir de aynı zamanda, bütçe prensipleri açısından. Bütçe denkliği, birliği esastır bütçenin prensipleri açısından. Bütün devlet gelirlerinin bir bütçe içerisinde toplanması, bütün harcamaların o bütçe içerisinde, gelirlerin o bütçe

içerisinde görülebilmesi esastır. Burada ilk defa farklı bir oluşumdan bahsediyoruz. Biraz önce Zafer Bey konuyu anlatırken gayet güzel değindi. Daha çok bu konu, bu varlık fonları, ihracat fazlası olan ya da petrol ya da doğal gaz gibi ihracat fazlaları olan ülkeler için söz konusudur. Verdiği örnekler de öyleydi; hakikaten, Singapur gibi ihracat fazlası olan bir ülke için, Kuveyt gibi petrol ihraç eden bir ülke için, her sene ilave olarak bir gelir olur, o geliri gelecek yıllara vakfetmek, bir anlamda gelecek yıllarda kullanabilmek için bir fon oluşturursunuz. Türkiye'deki bu fon, çoğumuz herhâlde burada katıldık, bu kanun çıkarken, 6741 çıkarken, en azından Mustafa Bey ve ben vardık, çok tartışmalar oldu, çok tartıştık. Hatta farklı bakanlar farklı amaçlarının olduğunu söylediler burada yani çok çelişkili açıklamalar da yaptılar. Ben çok doğru bir iş yaptığımıza inanmıyorum ama sonuç olarak bu kanun çıktı, doğru dürüst yürütmek zorundayız hep birlikte.

Şimdi, bu Fon'la ilgili kanun yürürlüğe gireli 3,5 yıla yakın oldu. 2016'yı da sayarsak üç buçuk yıla yakındır. Anladığım kadarıyla üç buçuk yıldan beri henüz herhangi bir gelir elde edilmiş değil. Sayın Genel Müdürün söylediği şekilde, düzenli olarak temettü dağıtımı -devlete, devlet bütçesine bir katkıda bulunması lazım- bu çok önemli bir konu. Yani diğer fonların dışında bir amacı var burada bizim Türkiye Varlık Fonu'nun, düzenli temettü dağıtımında bulunacak. Biz cari açık veren bir ülkemiz. Henüz bu düzenli temettü dağıtımı için bir düzenli gelirimiz söz konusu olmadı yurt dışında, dövizle bağlı bir gelirimiz söz konusu olmadı. Giderlerinin ne kadar olduğunu -son tablolar elimizde değil- henüz bilmiyoruz. Bu neye mal oldu, ne kadar Türkiye Cumhuriyeti'ne maliyeti var, onu bilmiyoruz ama geliri olmadığını, henüz amacın gerçekleşmediğini biliyoruz, görüyoruz. Düzenli temettü dağıtımı için düzenli gelirlerin olması lazım. İnşallah bu olabilir. Rusya'yla yapılan yüzde 50'lik bir ortaklık söz konusu. Rusya da ekonomik olarak bizden çok daha iyi değil, müteşebbis olarak Rusya'daki müteşebbisin, girişimcinin durumu bizden çok daha iyi değil. Rusya malum sebeplerden, ekonomi olarak dünyayla entegrasyonu açısından, bizden daha geri bir ülke. Bilmiyorum, orada Ruslarla yapılacak olan ortaklığın nasıl bir faydası olacak bize, onu da göremiyorum. Hangi alanda faaliyet gösterecek, onu da bilmiyorum. Ruslar doğal gazları olmasa şu anda büyük sıkıntılar yaşayacak olan bir ülke, yaşayan bir ülke daha doğrusu ekonomi açısından, sıkıntıları var. Bu açıdan başka ülkelerle benzeri işlerin yapılması belki daha doğru olabilirdi diye düşünüyorum.

Türkiye Varlık Fonu, Sayın Genel Müdürün söylediği gibi, borçlanmaz değil, borçlanabiliyor, devlet adına borçlanmıyor sadece ama burayı devlet olarak kabul etmezsek devlet adına borçlanmıyor. Burası bir kamu kuruluşu sonuçta, kamu sermayesiyle oluşmuş, kamu yararı için kurulmuş bir oluşum. Sonuçta devlet adına borçlanmıyor ama devlet için borçlanıyor. Sonuçta Türkiye'de özel sektörün bile borçlanması, şu anda 200 küsur milyar dolar özel sektörün borcu var, bu Türkiye'nin borcudur. Sonuçta o dövizli ödeyebilmek Türkiye'nin yükümlülüğüdür, dolayısıyla devletin bir yükümlülüğü oluyor. Burada da benzeri şekilde, hatta daha üstte devlet adına bir borçlanma söz konusu olabilecek yani devlet adına borçlanmama söz konusu değil.

Milli Piyango için "Özelleştirme yapılmıyor." dendi ama Özelleştirme Kanunu'na bakarsak özelleştirmenin yöntemleri var. Hatırladığım kadarıyla 5 yöntem vardı, 1 tanesi de budur. Bizim kanunlarımıza göre bu bir özelleştirmedir. Özelleştirme nedense son zamanlarda bu Sakarya'daki Tank Palet Fabrikasıyla birlikte de şey oldu. "Özelleştirme yapmıyoruz." Yapalım. Ne mahzuru var? Yani özelleştirme yapalım da özelleştirmenin haklı gerekçeleri olsun, haklı uygulamaları olsun. Şimdi, Tank Palet Fabrikası da ya da buradaki Milli Piyango özelleştirmesinin de gerekçeleri haklıysa söyleyecek bir şey yok ki. Yani özelleştirme ayıp değil, günah değil.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Siz Genel Başkan Yardımcısısınız. Partinizin politikasına aykırı konuşuyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Öztürk, lütfen...

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, bizim partimizin politikasına aykırı değil. Biz özelleştirmeye karşı değiliz, gerekçeleri sağlam olduktan sonra özelleştirmeyi destekleriz de tabii ama makul gerekçeleri olması lazım, kullanılan usullerin de yasalara aykırı olmaması lazım, bir istismar olmaması lazım. Burada da Milli Piyango için bir özelleştirme söz konusudur. Bundan utanmaya sıkılmaya gerek yok, özelleştirilmiştir Tank Palet Fabrikasında olduğu gibi. Milli Piyango için demiyorum ama Tank Palet Fabrikasında bedeli de belli değil, usulü de belli değil, ne yapıldığı da belli değil; onu söylemek istiyorum.

İstanbul’un finans merkezi olmasıyla ilgili bir yatırım yaptınız. İstanbul’un finans merkezi olması tabii ki çok arzu ettiğimiz bir konu ama finans merkezi olması sadece ulaşılabilen bir yer olmasıyla bağlantılı değil. Çok önemli bir konu ama sadece bina da değil, bina yatırımı yapmakla da değil, finans merkezi olmasının çok daha farklı gerekçeleri var. Bu gerekçeler inşallah oluşur. Biz burada İstanbul’un finans merkezi olmasıyla ilgili epey bir tartışmalar yaptık, düzenlemeler yaptık ama bir türlü finans merkezi yapamıyoruz. Bu konudaki sıralamalarda da İstanbul geriye gidiyor maalesef. Yani bir şehrin finans merkezi olmasıyla ilgili kriterler açısından dünyada sıralamalar yapılıyor kentlerle ilgili, İstanbul sürekli olarak geriye gidiyor. Son yıldaki durum nedir tam bilmiyorum ama o bakımdan da doğru bir yatırım yaptığınızı şu an için düşünmüyorum. Ülke menfaatleri için tamam ama siz artık devlet değilsiniz, kâr etmek zorundasınız. Anonim şirketsiniz, kârı, zararı düşünen bir kurum olarak, devlet gibi hareket etmemesi gereken bir oluşum olarak yanlış bir yatırım yaptığınızı düşünüyorum.

Şimdi, bir de 2018’le ilgili olarak “2019 başından beri Türkiye’nin en büyük konsolidasyon çalışması yapılıyor.” dediniz. Ya, sonuçta mali tabloların konsolidasyonu yapılacak yani çok büyük bir konsolidasyon ama rakam olarak çok büyük bir konsolidasyon. Dolayısıyla 4 tane mali tablonun -ya da kaç taneyse- konsolidasyonunun bu kadar uzamaması gerekirdi ve kanuna göre de ekim ayında bunların burada sonuç olarak ele alınması lazım, bu denetim işinin yapılması lazım.

BAŞKAN – Ben burada bir devreye gireyim. Konsolidasyondan kastınız sadece mali tablo mu yoksa başka bir amacınız da var mı? Onu daha sonra cevaplandırın.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet yani gecikmesi çok anlamlı değil, mali tabloların konsolidasyonu sonuçta bu iş.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Onu kastetti, ben öyle anladım. “Web” sayfasında yayınlayacaklarından bahsettiler.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Dolayısıyla gecikmesinin bir anlamı yok, gerekçesinin o olmaması lazım.

BAŞKAN - Ama öyle değil bildiğim kadarıyla, sadece mali tablo işi değil o. Onu siz daha sonra açıklarsınız, not alın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz biliyorsunuz yani.

BAŞKAN – Hayır, bana biraz anlattı kendisi daha önce, onun için söylüyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu döneme gelirse, dediğiniz gibi, çok fazla faaliyet yok ama ben bu Türk Hava Yollarına devredilen uçakları bir daha sormak istiyorum. Neden devredildi? Yani “Hiçbir şekilde kullanılmıyordu.” dediniz ama öyle miydi acaba? Bütçe açısından biz şimdi bu ayın

sonundan itibaren de bütçede denetim yapacağız. Kullanılmayan, envanter dışına çıkarılan uçaklar mıydı? Öyle bir uçak olduğunu da hatırlamıyorum. Başbakanlığı denetlediğimizde öyle bir durum söz konusu değildi, envanter dışına çıkarılmış 4 uçak 2016 için söz konusu değildi.

BAŞKAN – Bunları lütfen not alın Sayın Başkan.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İkincisi: Bu taşınmazların kira gelirleriyle ilgili olarak da Sayın Genel Müdürüm, şunu sormak istiyorum: Taşınmazlar size Milli Emlaktan devredildikten sonra siz sözleşmeleri yenilediniz mi bu taşınmazlarla ilgili olarak? Bir kira artışı söz konusu oldu mu? Yani size devredildikten sonra ne fark etti? Milli Emlaktan size geldikten sonra ne fark etti? Bir kira artışı, bir gelir artışı söz konusu oldu mu? Şeyde aksamalar olmuş, onu anlıyorum ama bu konuda bir farklılık söz konusu mudur, onu da öğrenmek istiyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi Sayın Şener’e söz vereceğim, daha sonra Sayın Katırcıoğlu ve daha sonra Sayın Yılmaz’a söz vereceğim.

Buyurun Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli üyeler; her şeyden önce Türkiye Varlık Fonu Sayın Genel Müdürüne teşekkür ediyorum. Çok derli toplu, Fon’la ilgili algıları ve zihindeki tereddütleri açıklığa kavuşturacak bir sunum yaptılar. Başlangıçta verdikleri bilgiler de önemliydi. Daha sonra denetim raporuna ilişkin verdiğiniz bilgiler de sistematik, anlaşılır hâle sokulmuş bilgilerdi. Benim bu Komisyonun üyesi olduğumdan beri, yani 2018 Haziranından bugüne kadar idareden, Hükümetten kim geldi oturduysa buraya, konuları anlaşılabilir hâle getirmek, şeffaflıktan uzak durmak, istenilen bilgileri gizlemek, hiç cevap vermemek gibi bir huyu âdet edinmişlerdi. İlk defa çok açık, kendisinden emin, rahat bir sunuş yapan biriyle karşılaştım. Onun için özellikle teşekkür ediyorum. Bundan sonra da iktidar milletvekillerimizin desteğiyle her gelenin böyle şeffaf olmaya gayret etmesini özendiririm. Hem sizin için faydalıdır hem de bizim için faydalı olur diye düşünüyorum.

Şimdi, tabii, Türkiye Varlık Fonu’yla ilgili olarak her ne kadar şimdi denetim raporları 2016-2017 de dese ben tarihlere bakıyorum, bir kere ana sözleşmenin yayınlanma tarihi 2016’nın Aralık ayının ta sonlarına rastlıyor. Hatta iç tüzüğü 2017’nin Ocak ayında yürürlüğe giriyor. Dolayısıyla 2016’yla ilgili çok fazla bir faaliyetin olduğunu zannetmiyorum. 2017 faaliyetlerinin de çok ağırlıklı Varlık Fonu algısının cesametinde olmadığını görüyorum. Yani çok fazla üzerinde böyle eleştirel bir yaklaşım tarzı göstermeye gerek yok. Belki 2018 raporlarını biraz daha fazla irdelleyebiliriz diye düşünüyorum. Ancak küçük iki noktaya değinmek istiyorum.

Birincisi: Yapılan ilk önemli faaliyetlerden veya en azından Fon’daki varlıkların değerini artırmak amacıyla yapılan faaliyetler içerisinde Milli Piyangonun -ben “özeleştirme” diyeceğim kavram değişikliği yapmadan- özelleştirilmesiyle ilgili duruma değindiniz. Bir rakam dikkatimi çekti. 2018 yılı sonu hasılatını -yani bu özelleştirme öncesi hasılatını ifade ediyor- 3,4 milyar Türk lirası olarak verdiniz ama bu yeni modelle, hizmet alım ihalesiyle birlikte 2021 yılında asgari hasılat taahhüdünün 9,3 milyar TL olacağından bahsettiniz, tabii giderler de düşüyor. Ama bu asgari hasılatın 3 kat artacak olması aklıma farklı bir şey getirdi yani milli kumarı mı teşvik edeceğiz? Hasılat nasıl artar? Yani bir hasılatın artması için millî piyangonun talebinin, piyasasının 3 katına çıkması lazım. Piyasada piyangoya korkunç bir yönelişin teşvik edileceği, kumar alışkanlığının artacağı gibi bir izlenim edindim ve merak ettim; “Bu Milli Piyangonun durumu Sayın Cumhurbaşkanına sunulmuştur, bu bilgiler verilirken hiç müdahale etmedi mi acaba?” diye merak ediyorum, birincisi bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sigarayı artırmaya çalışmak gibi bir şey bu yani.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – İkincisi: 2018 yılı denetimle ilgili raporun herhâlde 2019 Kasım ayında biteceğinden bahsetti Sayın Genel Müdürümüz. Bu, yasadaki sınırlamaya aykırı biliyorsunuz, yasadaki sınır aşılmış oluyor. Bu konuda, denetim raporunun gecikmiş olmasının nedeni nedir acaba yani bu işler zor mu veriliyor? Yani buradan çözümlemek istediğim nokta şudur: Bütün yetkiler Sayın Cumhurbaşkanında toplandığı için yönetimin merkezileşmesi... Zaman zaman bir imzayı almak için bile aylar beklemek zorunda kalacağınız gibi bir izlenim var bende tüm birimler itibarıyla. Bu sistem değişikliğinin işlerin yavaş yürütmesine neden olup olmadığını çözümlemek istiyorum, onun için soruyorum.

Bu kadar söyleyeceklerim.

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili İsmail Faruk Aksu geçti)

BAŞKAN – Sayın Katircioğlu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bir kere, bu Millî Piyangoyla ilgili olarak birkaç tespit ve sorularım olacak ama ondan önce şöyle bir yorum yapayım önce yani neden böyle bir varlık fonu ihtiyacı doğduğuyla ilgili olarak: Şimdi, Türkiye'nin bankacılık sektörünü biliyorsunuz, piyasanın fon ihtiyacını biliyorsunuz. Zaman zaman önemli sıkışıklıklar oluyor ve özellikle yurt dışından sermaye akışı olmayınca devlet son zamanlarda devreye girerek kredilerle piyasayı fonlamaya çalışıyor, kredilendirmeye çalışıyor. Şimdi, aşağı yukarı 2010-2011'den sonra Hükümet bir kanun hükmünde kararnameyle aşağı yukarı bütün bağımsız kurumları yani serbest piyasanın vazgeçilmezi olan bağımsız kurumları ilgili olan bakanlıklara bağladı ve dolayısıyla da bu kurumların herhangi bir bağımsızlığı kalmadı. Esasında şöyle bir yorum yapayım: 2008 kriziyle karşılaşan dünyada, çeşitli ulus devlet ekonomilerinin yönetimiyle ilgili olarak, iktisat teorisıyla ilgili arayışlarda çok yeni şeyler söylenemedi ve dolayısıyla da Amerika başta olmak üzere, likiditeyi artırmak yönünde yani doğrudan doğruya devletin ekonomiye müdahale... Dolayısıyla da "Türkiye bu krizden teğet geçti, geçmedi." tartışmaları sonrasında, 2009'da bildiğiniz gibi yüzde 4,7 civarında bir daralmayla ekonomisi çakıldı. Sonraki dönemde Hükümetin arayışlarında, benim anladığım kadarıyla, serbest piyasa ekonomisinde -ki zaten çok titrek bir yapıydı bence- "Kestirme yoldan gidelim." denerek kararları merkezileştirme ihtiyacı hissedildi ve benim anladığım kadarıyla bu Varlık Fonu da bunun bir parçasıdır. Yani zaman zaman, özellikle Türkiye'deki bankacılık sektörünün kredilendirmeyle ilgili olarak benimsediği kurallar cinsinden baktığımızda, özellikle küçük sanayi, küçük orta sanayinin fonlanmadığını, fonlanmadığını biliyoruz ve bundan dolayı da Sayın Cumhurbaşkanının zaman zaman bankalara yüklendiğini biliyoruz. Yani onların bu kredi konusunda, risk değerlendirme konusundaki yaklaşımlarına katılmadığı ve dolayısıyla da yanlış yaptıklarını söyleyen konuşmaları oluyordu. Bence bütün bunları pas geçmek için böyle bir Varlık Fonu sanırım eli kuvvetlendirecek ve rahatlatacak bir yöntem olarak bulundu. Dolayısıyla da Türkiye'de o tarihten itibaren "kararların merkezileşmesi" dediğimiz... Ki o zamanlar, biliyorsunuz, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemimiz yoktu, çeşitli kurumlar yine de belli fonksiyonlarıyla ekonomiye müdahale ediyorlardı ve ekonomide bir kıymetiharbiyeleri vardı fakat daha sonra bu işler, biliyorsunuz, hepsi kalktı gitti.

Şimdi, Millî Piyangonun özelleştirilmesiyle ilgili olarak ya da hizmet sözleşmesi yaparak özel sektöre belli bir süreliğine verilmesiyle ilgili olarak mesela şu soruyu sormak zorundayız diye düşünüyorum: Mesela, Rekabet Kurumunun herhangi bir görüşü alındı mı? Çünkü hepiniz biliyorsunuz ki özellikle bu türden kamu tekeli niteliğindeki kurumların özelleştirilmesi sırasında mutlaka ve mutlaka özel sektör tekeli yaratmamak için kamu bazı regülasyonlar yapmak zorundadır, rekabet yasalarının

yanı sıra bunları yapmak zorundadır ve zaten bizim kanunumuz da, 4054 sayılı Kanun da Özelleştirme İdaresi Kanunu'yla bir şekilde ilişkilendirilerek bu mesele zaten otomatik olarak yapılması gereken bir mesele. Ama ben yine de bu soruyu sormak zorunda hissediyorum kendimi çünkü arkadaşlar, bakın, bir ihale oluyor, 12 müracaat olduğu yazıyor fakat Demirören Grubu alıyor bu şeyi. Demirören İtalyan ortağıyla yüzde 51, yüzde 49 yanılmıyorsa, bunu alıyor. Demirören aynı zamanda İddaa'nın da sahibi biliyorsunuz. Yani eğer piyango ve işte, oyunlar çerçevesinde bir piyasa tanımı yaparsak bu piyasaya bir tekel imkânı sağlamış oluyoruz, on yıllığına, neyse. Ama kamunun bundan kâr edip etmeyeceğiyle ilgili olarak benim en azından tatmin olabilmem için bana şöyle bir şey söylemeniz lazım: Milli Piyangonun fiyatlarının tespiti sırasında bir regülasyon kurumunun buna müdahale edeceğiyle ilgili bir garanti vermiş olmanız lazım. Eğer vermiyorsanız veya verdiğiniz bu regülasyon kurumunun da hiçbir kıymetiharbiyesi yoksa... Ki biz biliyoruz arkadaşlar, buraya bakanlar geliyorlar. Mesela, Ticaret Bakanının arkasında Rekabet Kurumu Başkanı oturuyor. Bu olacak iş değil yani sonuç olarak çünkü Rekabet Kurumunun bağımsız bir kurum olması lazım, kanunda da öyle yazıyor, onun için başka bir yerde oturması lazım ama öyle değil çünkü Türkiye'de ekonomiyi de doğrudan doğruya merkezî kararlarla yönetmeyi tercih etmiş bir Hükûmetle karşı karşıyayız. Dolayısıyla da ben Milli Piyangonun bir anlamda Rekabet Kurumunun denetiminden geçip geçmediğini merak ediyorum.

İkincisi, İddaa gibi bir piyango alanında zaten bir payı olan –hatta tek payı olan diyelim- bir şirkete Milli Piyango gibi tekel gücü ya da tekel konumu olan bir şirketin verilmesinin kamusal anlamda neye karşılık düştüğünün bana ifade edilmesini talep ediyorum doğrusunu isterseniz.

Daha çok konuşulacak konu var bu çerçevede ama burada keseyim. Birkaç soru daha var bağlantılı olarak. Bir kere, bu McKinsey raporuyla ilgili olarak tuhaf bir tutum aldığınızı düşünüyorum. Yani sizler alınmayın çünkü aynı dönemde, bilmiyorum, siz görevde miydiniz ama, biliyorsunuz, Sayın Bakan Berat Albayrak yeni programını açıklarken, McKinsey'in bütün denetimleri yapacağı söylendiğinde büyük bir tartışma çıktı. Sayın Cumhurbaşkanı da topa girdi ve evet, tepki verdi ve bunun yanlış olduğunu söyledi vesaire. Ki o sırada bizim elimizde yine bu dosyalar vardı ve sizin geçmiş dönem başkanınızın –yanılmıyorsa- McKinsey'le zaten uzun bir zamandan beri çalıştığının ifade edildiğini ve bütün Varlık Fonu'na dâhil edilmiş olan şirketlerin verilerinin doğrudan doğruya McKinsey tarafından kullanıldığını biliyorduk. Dolayısıyla da, işte, Türkiye siyaseti böyle bir siyaset, sanki yeni keşfedilmiş gibi, McKinsey sanki Türkiye'ye yeni girmiş gibi, böyle bir algıyla bir tartışma yaratılmıştı.

Yine, bende bir bilgi var Sayın Genel Müdürüm, onu da sorayım size. Ocak 2017 ile Eylül 2018 arasında çalışmış olan Yönetim Kurulu üyelerine hiçbir ödeme yapılmamış olduğunu biliyorum. Yapılmış mıdır, yapılmamış mıdır, bunu söylerseniz sevinirim. Eğer yapılmamışsa neden yapılmamış olduğunu da açıklarsanız ayrıca sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Katırcıoğlu.

Sayın Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben ufak bir soruyla başlamak istiyorum ve hemen cevap verebilirsiniz. Türkiye Varlık Fonunun logosu değiştirilmiş, İngilizcedeki, bizim alfabemizde olmayan “W” konulmuş yani İngilizceye tercüme ettiğimizde “Turkey Wealth Fund” ama altında Türkçe yazıyor. Dolayısıyla bu bir tesadüf mü, neyin işareti bu?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Başkanım, buna cevap vermek isterim.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Esasında logo hem Türkçe hem İngilizceyi temsil etmektedir. Türkiye Varlık Fonu, İngilizcesi de “Turkey Wealth Fund” “V”si kalındır, Türkçesini anlatır; “W”su incedir, arkasında bir gölge vardır, İngilizcesini anlatır. Biz, sonuçta yurt dışı piyasalarda da faaliyet gösterdiğimiz için karşımızdaki muhatapların Türkçeyi bilememe durumundan, İngilizceyi daha iyi anlamasından dolayı iki anlamı da aynı şekilde ifade eden bir logo seçilmiştir. Bilginize sunarım.

Saygılarımla.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Açıklamanız için teşekkür ediyorum.

Değerli Genel Müdürüm, kapsamlı bir sunum yaptınız, gerçekten bu sunumunuz için size teşekkür ediyorum fakat şunu da söyleyeyim ki, sunumunuz benim için tam bir hayal kırıklığı ve içinde benim için hiçbir şey yok. Tabii, herkes uluslararası sermaye piyasalarını, para piyasalarını bilmeyebilir...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sözlerinizde çok tezat var, başlangıç farklı, sonuç farklı.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet, aynen öyle.

Şimdi, yani uluslararası piyasaları, Amerika’daki Yankee Piyasası’nı, İngiltere’deki euro-dolar piyasasını, Japonya’daki Samurai Piyasası’nı vesariye tanıyan, bilen insanlar için burada yeni bir şey yok. Aynı şeyi bir kere daha tekrar edeyim: 2017 yılı faaliyet raporuyla ilgili olarak dediniz ki: “Türkiye Varlık Fonu’nun portföyünde olup da şu anda Millî Emlakte olan ve dolayısıyla tahsil edilemeyen kira gelirlerinde kamunun, devletin bir kaybı yok.” Ben buna yüzde yüz katılıyorum, gerçekten bir kaybı yok. Ne oldu? Oradaki kira gelirleri size gelseydi sizin bilançounuza girecekti, siz onu yatırıma tabi tutacaktınız, bir gelir elde edecektiniz, temettü olarak hazineye, devlete devredecektiniz. Aynı şekilde, şu anda sizin portföyünüzde bulunan Ziraat Bankası, BOTAŞ, Türk Hava Yolları; onların da gelirleri var, bu gelirleri de onlar şu anda size veriyorlar, önceden Türkiye Cumhuriyeti hazinesine gidiyordu. Yani dolayısıyla burada da bir şey yok. Türkiye Cumhuriyeti hazinesinin devraldığı veyahut da aldığı bu temettüleri bunlar daha iyi, daha verimli çalıştıramıyorlar, verimlilik oranı daha düşük de siz bunu daha fazla, daha mı iyi işletiyorsunuz da verimliliği artırarak, 3’ü 5 yaparak mı hazineye devrediyorsunuz? Yani bu konu o kadar çok açık değil.

Sunumunuzda mesela dediniz ki: “Türkiye Varlık Fonu sendikasyon kredisi...” Şunu Türkiye Cumhuriyeti hazinesi yapamıyor mu da siz bunu yaptınız ve bunun Türkiye’ye katma değeri nedir? Ülkeye tahsis edilen bir limit var, ülke limiti var, bankalar tahsis ediyorlar, onun bir kısmını ticari bankalara kullanıyorlar, bir kısmını hazineye kullanıyorlar; dolayısıyla ülkeler buna baktıklarında toplam bir Türkiye riski olarak görüyorlar bunu. Dolayısıyla, sizin riskiniz Türkiye Cumhuriyeti hazinesinin riskinden daha mı güçlü ki size borç verdiler? Yani böyle bir iddia sahibisiniz, bunun maliyeti, Türkiye Cumhuriyeti hazinesi borçlansaydı daha mı yüksek olacaktı veyahut da daha mı düşük olacaktı? Yani burada yeni bir şey yok. Hâlâ soru geçerli, Türkiye Cumhuriyeti hazinesi ne yapamadı da, ne yapamıyor da bu fon kuruldu?

Faaliyetlerinizin içerisinde... Gerçi bunlar önceki yıllarla ilgili değil de 2018 yılıyla ilgili. Şimdi, İstanbul Finans Merkezi’yle ilgili bir tablo verdiniz ve orada dediniz ki: “İstanbul Finans Merkezi’nin olması için biz buraya bir katkı sağladık ve bu binalar zamanında bitecek.” Efendim, illa güzel bir bina olması –mimarisi elbette iyi, güzel olsun ama- bir yerin finans merkezi olabilmesi için yeterli gelmez, bir yerin finans merkezi olabilmesi için insanların orada kültürel, hukuksal, vergisel bir takım

avantajlarının olması lazım ki oraya gelsinler ve faaliyetlerini oradan yürütsünler. Şu anda dünyadaki günlük döviz işleminin hacmi 5,3 trilyon dolar, günlük. Bunun önemli bir kısmı, yüzde 65-70'e yakını Londra'da oluyor, geriye kalanı New York'ta, Singapur'da, efendim, Hong Kong'da, Tokyo'da vesairede oluyor yani biz öyle bir şey yapmalıyız ki -yani eğer Fon bunu hedefliyorsa- Türkiye bundan yüzde 1, yüzde 2 pay alabilmeli. Bir yerin finans merkezi olabilmesi için, biraz önce söylediğim bu gerekliliklere ilave olarak daha başka şeyler de var.

Şimdi, ülke ekonomisi dolarize olmuş, bankacılık sistemindeki toplam mevduatın yüzde 60'ı yabancı para cinsinden olan bir ülkede... Ve insanlar zararına da olsa hâlâ döviz alıp bankaya koyuyorlar çünkü gelecekle ilgili olumlu bir beklentileri yok, zarar etmelerine rağmen –önemli de zarar yazıyorlar şu anda- hâlâ döviz alıyorlar.

Başka bir husus, kendi ulusal parasını sistemden kovan bir ülkeye yabancı niye gelsin de Türkiye'de Türk lirası üzerinden işlem yapsın ve o ülkenin parası uluslararası diğer paralarla rekabet etsin ve de o ülke finans merkezi olsun? Enflasyon kontrol altına alınamamış. Böyle bir ülkede finans merkezinin olması için illa İstanbul Ataşehir'de görkemli yapıların yapılmasına hiç gerek yok.

Bir başka husus, şu anda kamu-özel iş birliğiyle ilgili olarak ihalelerin büyük kısmı yabancı para üzerinden, ekonomiyi orası da dolarize ediyor, Türk lirasının itibarı yok ve dolayısıyla siz İstanbul Ataşehir'de binaları yapan müteahhitlere, sıkıntılarından kurtarmak için kaynak sağlıyorsunuz, bu kaynak... Bunun elbette ekonomik bir faydası var, orada çalışan inşaatçı var, işçi var vesaire vesaire var; bir sıkıntı var ama bunun İstanbul Finans Merkezi'yle bir ilgisi yok. Dolayısıyla, enflasyonu düşürmeyen, kamu-özel iş birliğinden ekonomisini dolarize eden, enflasyon düşmediği için vatandaşının güvenini kaybedip bankacılık sistemi dolarize olan ve yüzde 60'a yakın döviz tevdiat hesabı olan bir ülkede sizin 1,6 milyar TL vererek buradaki inşaatları kurtarmanızın İstanbul'un finans merkezi olmasına katkısı ne? Bunun ekonomik bir faydası var ama finans merkezine katkısı ne? Yani bunlar İstanbul'u finans merkezi yapmaz, bunun adı şu bence: İstanbul Finans Merkezi değil, İstanbul inşaat merkezi. Mesele budur.

Onun dışında, bu işlerin yapılabilmesi için, tekrar ediyorum, ülkenin başına birtakım sıkıntılar geldi, 2001 öncesinde kamu bürokrasisinin, o zamanın iktidarının iddiasına göre, onlara destek vermemesi vesairenden dolayı ülkeyi hızla kalkındırmak için yol yapmak, otomobil yapmak, köprü yapmak için ülkenin birtakım kaynaklarını bütçenin dışına çıkardı ve 104 tane fon vardı. Sonuçta bu 104 fon bizi 2001 krizine götürdü. Ben buradan şunu anlıyorum: Şimdi, bütçe disiplini bozuluyor, eğer şu borçlanmayı Türkiye Cumhuriyeti hazinesi yapsaydı ki eminim onun kredi riski sizden daha düşük çünkü Türkiye Cumhuriyeti devleti daha ucuza borçlanabilirdi ve bu, Türkiye'deki borç stokunun içinde görülecekti ve dolayısıyla, tam resmi biz görecektik. Şimdi bunu göremiyoruz. Kamu-özel iş birliğinden gelenleri göremiyoruz. Bütün bunların sonucunda 2001 öncesinde bu mali disiplinin bozulmasından dolayı yaşadığımız sıkıntıyı acaba biz bir daha tekrar yaşar mıyız? Meseleye bence bu açıdan bakmak lazım ve dolayısıyla, şu anda sizin faaliyet raporunda verdiğiniz, 4-5 denetçinin, müfettişin yaptığı eleştiriler... Açıklamanıza ben katılıyorum yani orada bir problem yok, problem bu; makro olarak bu iş doğru mu? Uzun vadede, Türkiye'de mali disiplini, Türkiye'nin bütçesini tek bir noktaya getirip herkesin görebileceği şeffaf, hesap verebilir bir şekilde biz bunu takip edebilecek miyiz? Eğer bu aldığınız borcu hazine alsaydı, biz bunu borç stokunun içerisinde görecektik ve borç/ millî gelir oranının ne olduğunu görecektik, bunun getirdiği risklerin ne olduğunu görecektik? Şimdi, siz bunu nerede takip ediyorsunuz, nerede raporluyorsunuz bu 1,5 milyarı, kamuoyu bunu nereden bilecek, nerede görecektik?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Bilançomuzda.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bilançonuzda görecek ama bu, Türkiye’nin borç stokunun içinde değil sizin borç... Fakat dünya bunu biliyor. Dünya kamu-özel iş birliğinden gelen borcun ne kadar olduğunu da biliyor, Türkiye Cumhuriyeti Hazinesinin doğrudan doğruya aldığı borcun miktarını da biliyor, sizin aldığınızı da biliyor, özel sektörün aldığı borcu da biliyor ve Türkiye’nin riskini ölçerken ve de kredi riskini fiyatlarken bütün bunları dikkate alıyor. Dolayısıyla bu bir “zero sum game” dediğimiz yani sonu sıfır olan bir oyun bu.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Geliri olmayacak mı bunun?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Efendim?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Geliri nerede gözükecek, Hazineye mi gözükecek?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Geliri olacak, doğru. Ama Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası şu anda faaliyette bulunuyor, gelir elde ediyor, temettüsünü götürüyor Hazineye yatırıyor. Merkez Bankası eğer bu fonun içinde olsaydı –çünkü değil, olamaz da- 2018 yılı kârından 30 küsur milyar TL verdi, ihtiyaç akçesinden 40 küsur milyar TL verdi. Bu, bunun içinde olsaydı Hazineye gitmeyecekti buraya gidecekti.

Soru şu, tekrar ediyorum: Bunu siz daha iyi değerlendirip, nemalandırıp 3 kuruşu 5 kuruş yapıp... Hazine bugün verimli çalışmıyor mu, etkin çalışmıyor mu? Hazine Türkiye’nin kaynaklarını israf mı ediyor da Merkez Bankasının kaynağı Hazineye giderken Ziraat Bankasının temettüsü size geliyor? Yani bunun rasyonalitesini anlamış değilim.

Ben Malezya’daki sistemi çok iyi bilmiyorum ama Singapur’daki sistem tamamen –biraz önce sayın vekilimizin dediği gibi- ihracat fazlasına dayanan kendine özgü bir şey bu. Dolayısıyla buradaki rasyonalitenin ne olduğunu bilmiyorum.

Bu, şunu gösteriyor bana: Türkiye’de ekonomi politikalarını yürütmek giderek zorlaşıyor çünkü doğru politika doğru analize gider, doğru analizin oturacağı baz da doğru rakamdır, doğru veridir. Dolayısıyla, şu anda KOİ’den gelen yükümlülüklerin ne olduğunu bilmiyoruz, bütçenin neresinde takip ediliyor bilmiyoruz. Sizin yaptıklarınız hiç hesapta kitapta yok. Ülke dolarize olmuş. Aynen 2001 öncesi dönemdeki bu başıbozuk düzenin olduğu gibi bugün tekrar bir sıkıntıyla karşı karşıya gelebiliriz. Bence asıl üzerinde durulması gereken konu bu, yoksa şu anda yaptığınız faaliyetlerle ilgili olarak ilgili denetçilerin yaptıkları orada, usul, prosedür uygun değil vesaire, bunlar ikincil işler. Fakat birincil iş, buna ihtiyaç var mı? Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi neyi yapamadı da buna ihtiyaç duydu?

Teşekkür ediyorum.

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle şeffaflık ve hesap verebilirlik anlayışı içinde yapmış olduğu sunumdan dolayı Sayın Genel Müdüre, Zafer Bey’e çok teşekkür ediyorum.

Bu konu, kanun çıktığı günden bu tarafa çok tartışılan, çok farklı mecralara götürülen bir konuydu. Hiç olmazsa kafamızda bir şekillenmesi sizin sunumunuz sayesinde oldu.

2016 yılında bu kanun görüşülürken de çok tartışmalar olmuştu, 6741 sayılı Kanun. Öncelikle bir torba içinde gelmişti, tüm siyasi parti grupları olarak böylesi önemli bir düzenlemenin bir torba içinde olmaması gerektiğini söyledik, sonra torbadan çıkarıldı ayrı bir düzenleme olarak geldi. Ama o dönemin -muhalafet şerhimize de baktım ben- Ekonomi Bakanı demiş ki: “Bu Fon hiçbir şekilde kamu hesapları içinde yer almayacak.” Daha sonra görüşmelere dönemin Maliye Bakanı, o da tam tersini söylemiş, bu Fon’un kamu hesapları içinde yer alacağını söylemiş. Yine, o gün, bu Fon’un on yıl içinde büyüme oranına yıllık yüzde 1,5 ilave artış sağlayacağı gibi çok büyük bir iddia da ortaya konulmuş idi.

Özü itibarıyla, biz, Milliyetçi Hareket Partisi olarak -o gün de muhalafet şerhimize yazmışız- Türkiye’nin bir varlık fonuna sahip olmasını önemli görmüşüz, o yönüyle desteklemişiz ama tabii ki yapılan düzenlemeyle ilgili eleştirilerimiz de var, başta denetimle ilgili kısmı olmak üzere eleştirilerimiz de var. Şimdi o konuya yine değineceğim.

Bir defa o gün söylediğimiz gibi -ben de eski bir denetim elemanıyım- bunun Anayasa’ya aykırı olduğu çok açık. Kamu denetimi açısından yani Sayıştayın denetiminin olmaması doğrudan Anayasa’ya aykırı bir düzenleme.

Çok nevi şahsına münhasır bir denetim öngörüldü. Sadece bağımsız denetim raporları üzerinden ve bağımsız denetim standartları çerçevesinde bir rapor düzenlemek üzere 3 denetim elemanı arkadaşımız görevlendirilmiş. Onlar da ne yapsın yani kanuna göre o raporlar üzerinde denetimlerini yapmışlar.

Denetim raporlarıyla ilgili de şunu söyleyeceğim: Evet, Fon ayrı bir tüzel kişilik, şirket ayrı bir tüzel kişilik. O nedenle, iki ayrı rapor olması lazım yani aynı tüzel kişiliğin birden fazla yılını kapsayan tek denetim raporu olabilir ama iki ayrı tüzel kişiliğin tek denetim raporu olmaz, ayrı ayrı düzenlenmesi gerekir.

Aslında bağımsız denetim raporu var, raporun ekine de konmuş. Hem Fon’un hem şirketin denetim raporları var. Orada burada gündeme getirilen birçok konu hem Cumhurbaşkanlığının denetim raporunda yer alıyor. Neler yer alıyor? Ben mali tablolarına da baktım. Rakamları da söyleyeyim hemen. Bilançosunda toplam kaynaklar ve varlıklar itibarıyla 31/12/2016 itibarıyla 51 milyon küsur, 31/12/2017 itibarıyla 60 milyon küsur lira var. Kâr-zarar hesabı açısından baktığımız zaman dönem kârı 26 Ağustos 2016-31/12/2016 döneminde 939 bin küsur kâr görünüyor, 2017 yılında da 7 milyon 375 bin küsur kâr görünüyor ki bunun ayrıntılı kalemleri de raporda zaten tek tek yer almış. O açıdan kanunun öngördüğü denetim bir anlamda gerçekleşmiş yani kanunun öngördüğü şekilde. Ama kanunun öngördüğü denetime biz yine muhalafetimizi burada da ifade ediyoruz. Anayasa’ya uygun bir denetim olması gerekir çünkü bağımsız denetimin amacını hepimiz biliyoruz ama Sayıştayın denetiminin amacı kamu adına, Türk milleti adına yapılan bir denetim. Bu anlamda, tekrar bu denetimle ilgili maddede bir düzenleme yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanımızın 2017 Eylül ayında bir açıklaması var, diyor ki: “Varlık Fonu’nda amaçlanan, istenilen bir süreç maalesef gerçekleşmedi. Varlık Fonu’nu yeniden reorganize etmemiz şart.” Sonrasında zaten yönetim değişikliği, tekrar sizlerin bu göreve gelmesiyle yaptığınız sunumdan da şunu görüyoruz: Yoluna girmiş yani amaca, hedefe doğru çalışmalar devam ediyor. O, tabii, önemli. Yapılan çalışmalar bir hız kazanmış. İnşallah hedeflenen, amaçlanan konular da gerçekleşir diyorum.

Sayın Genel Müdürüm, ben bir şeyi soracağım. Bir defa, tabii, bunun muhatabı siz de değilsiniz ama 6741’in 6/2’si diyor ki: “Bu denetim raporu haziran ayı sonuna kadar Cumhurbaşkanına sunulur.” Yani 2018 için kastediyorum. (3)’üncü fıkrasında da “Bu bağımsız denetim raporları ve denetim raporu ekim ayında Plan Bütçe Komisyonunda görüşülür.” diyor.

Bu, Kanun'un çok açık ve amir hükmü. Bu yerine gelmemiş. Bu tespiti yapmamız gerekir. Bu niye yerine gelmemiş? Tabii, muhatabı siyaset sizden ziyade.

Size soracağım soru -belki sunumunuzda ifade ettiniz mi, gözden de kaçırmış olabilirim- 3'üncü madde (2)'nci fıkra, üç yıllık stratejik yatırım planı yürürlüğe konuldu mu?

Yine, sizinle ilgili şunu soracağım: İnternet sitenize bakıyorum, ne tablo göyüyorum, ne faaliyet raporu görüyorum, hiçbir şey yok internet sitenizde. Yani bir faaliyet raporu hazırlanmıyor mu? Mali tablolarınızı internet sitenizden yayınlamakta bir mahzur yok, yayınlanması doğru olur diye düşünüyorum. Yani 2018 yılı bilançosu kâr zarar hesabı henüz çıkmadı mı? Çıkmış olması lazım bu tarihe kadar. Bunların da yayınlanması doğru olur diyorum.

Benim şu an için ifade edeceğim konular bunlar.

Teşekkür ediyorum tekrar.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş, buyurun lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz, Sayın Genel Müdürümüz, basın mensuplarımız; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, şimdiye kadar Varlık Fonu üzerinde Türkiye'de çok konuşmalar oldu ve Varlık Fonu'nu maalesef sizlerden değil de halkımız muhalefetten ve basından öğrendi. Yani o anlamda baktığınız zaman Varlık Fonu neydi? Varlık Fonu devletin kâr eden bazı kurumlarını bir çatı altında toplayarak bunları birilerine peşkeş çektiirmek anlamına gelebilecek ifadeler kullanıldı ve bu konuda da halkımız genelde Varlık Fonu'nu işte birilerine para aktarmak veya birilerini kurtarmak anlamında ve kurulmuş ve daha çok siyasi bir yapılanmamış gibi algılandı. Burada, tabii, sizlere büyük bir iş düşüyordu. Yani bu Varlık Fonu'nu daha önceden niye bize anlattığınız gibi tüm milletimize anlatmanız da şimdiye kadar bu yanlış algıyı uzunca zamandır biz yaşamak zorunda kaldık.

Diğer taraftan, tabii, bu Varlık Fonu'na baktığımız zaman, burada tabii ki kurumlarımız, işte Ziraat Bankası, TÜRK TELEKOM'un yüzde 6'lık hissesi, Türk Hava Yollarının yüzde 49'luk hissesi, Halk Bankasının yüzde 51'lik, PTT, Millî Piyango, İstanbul Borsası, BOTAŞ, Türkiye Petrolleri gibi pek çok, siz buradaki işletmeleri, kurumları bir çatı altında toplamışsınız. Tabii, biz bunu nereden daha önce nasıl yaşadık dersiniz 1996 yılında Refah Partisi -doğru Yol Hükûmetinde rahmetli Erbakan Hocamız bu kurumların hepsinin gelirlerini bir havuzda toplamıştı. Tabii, buna baktığımız zaman yani niyet sizin halis ama bunu anlatmayınca tabii, bizler ve diğer halkımız da bunu bilemiyoruz.

Burada, tabii ki biz bu anlatımızdan sonra şu düşünceye vardık: Bu Varlık Fonu'nun amacı kurumların hem kendi değerlerini artırmak, yanlış yönetilmesini engellemek, diğer taraftan da diyelim ki kurumların finansal artılarını diğer kurumlara veya değerlendirebilecekleri başka yerlere daha rahat aktarmak ve aynı zamanda da sadece kurumların veya paralarını iyi değerlendirmek değil, aynı zamanda Türkiye'nin ihtiyacı olan stratejik yatırımları da Türkiye'ye çekmek, bunda öncü olmak ve diğer taraftan da Türkiye'ye yatırım yapabilecek bazı şirketlere de öncülük etmek gibi birtakım misyonlarınız var. Tabii bu bence de güzel bir şey fakat şöyle bir şey var: Yani denetime tabisiniz, işte Plan ve Bütçe Komisyonuna da gelip hesap veriyorsunuz. Burada mesela diyelim ki siz bilgilisiniz, tecrübelisiniz ve iyi niyetlisiniz ve bu kurumları iyi bir yere götürmeye çalışıyorsunuz. Yani ileride diyelim ki farklı niyetlerde olan kişilere karşı kurumun ne gibi tedbirleri var? Ben bunu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Güneş, teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk, buyurun lütfen.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Çok faydalı bir toplantı olduğuna inanıyorum. Akıllardaki sorulara Sayın Genel Müdür ve ekibi, özellikle Genel Müdürümüz doyurucu cevaplar verdiler. Nitekim karşı sıralarda oturan değerli vekil arkadaşlarımız da bunları tespit ettiler, teslim ettiler. Ben de tebrik ediyorum kendi adıma.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yalnız “Karşı sıra...” Aynı salondayız ya.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani benim karşımda demek istedim, aynı salonda da yani şekli göstermek için dedim. Hatta çok memnun olduk -Sayın Kuşoğlu’nun ifadeleri- özellikle özelleştirmeyle ilgili gelinen nokta çok sevindirici. Tabii, bunu espi olarak söylüyorum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – “Tank Palet’in özelleştirilmesi iyidir.” diye bir şey söylemedik.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani özelleştirmeye toptan karşı olan bir anlayış –en azından ben öyle biliyordum- bugün değildi.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Öyle bir anlayışımız yok, çok yanlış biliyorsunuz yani.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tabii, içinde öneri olan eleştiriler her zaman faydalıdır öneri getiriyorsa. Eleştiriye kapalı sistemlerin de çıktığını hepimiz biliyoruz. Modern yönetimler kendilerini dış denetime açıyorlar ki başta şirketler. Zaten demokrasinin de esasları bunlar, hesap verebilirlik, şeffaflık, katılımcılık, öngörülebilirlik gibi, böyle kalıplaşmış standartları var demokrasinin. Nitekim bağımsız denetime açık olması ve Cumhurbaşkanlığı denetiminin söz konusu olması ve en önemlisi de Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimine tabi olması Varlık Fonu’muzun fevkalade güzel bir şey. Bugün aslında bu oturumla beraber her zaman söylediğimiz gibi biz bir teamül de oluşturuyoruz bu konuda. Nitekim geçen seneki yapılan toplantıda bazı haklı eleştiriler düzeltilmiş olarak buraya geldi fakat Sayın Genel Müdürümüz gerçekten sistematik bir sunum yaptı yani akademik bir sunum. Hepimiz anladık. “Varlık Fonu ne değildir?” diyerek başladı, bir kere olmazları çizdi, “Ne değildir?”i anladık, ne olduğunu gördük. Şahsen ben çok istifade ettim ve bir kez daha Sayın Cumhurbaşkanımıza hayran oldum çünkü birinci sınıf insanlar birinci sınıf insanlarla çalışır, bu böyledir. Varlık Fonu’nun başına sizin gibi tecrübeli bir insanın getirilmesi bizim için de bir kazançtır, Türkiye için kazançtır. Tabii, nasıl başlarsanız öyle gider. Bu Varlık Fonu hepimizin fonu. Biraz önce Sayın Genel Müdürün ifade ettiği gibi, eğer 70 trilyonluk bir fon dünyada geziyor da biz de bundan yeterince istifade etmek için gayret ediyorsak bu kuruluşu sağlam temellerin üzerine kurarsak gelecekte Türkiye için çok büyük projelerin, çok büyük ekonomik değerlerin ülkemize kazandırılacağını bugünden görebiliriz. Zaten bu fonun amacı büyük ölçekli stratejik yatırımları Türkiye’ye kazandırmaktır.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm size ve ekibinize.

Sağ olun Başkanım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi Sayın Hamzaçebi’ye söz vereceğim, daha sonra Sayın Emecan ve daha sonra Sayın Arı’ya söz vereceğim.

Buyurun Sayın Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Varlık Fonu’nun ve bürokrasinin değerli temsilcileri; raporu bugün elde ettim ve okudum. Daha evvel yarım kalan bir görüşmenin devamını gerçekleştiriyoruz, tahmin ediyorum. 2020 yılına doğru gidiyoruz ama henüz daha Varlık Fonu Anonim Şirketinin 2017

yılı hesaplarına ilişkin denetim raporlarını inceliyoruz. Dünya üzerinde 2016 yılında hazırlanmış olan bir raporda yer alan bilgilere göre 40'tan fazla ülkede 80 civarında varlık fonu var. O tarih itibarıyla varlık fonlarının yönettiği toplam fon tutarı 7,4 trilyon dolar ve bu rakamın 2020 yılında 20 trilyon dolara yaklaşıcağı ifade edilmekteydi. Gerçek durum nedir, nereye doğru gidiyor, Sayın Genel Müdür bilgi verirse memnun olurum.

Türkiye’de bu çerçevede böyle bir varlık fonu yapılanmasına gitti. Fon’un yapılanmasıyla ilgili geçmişte yapılmış tartışmalara burada girmeyeceğim. O sonu olmayan bir tartışma. Burada onu sonuçlandırmanın imkânı da yok. Denetim raporunda dikkatimi çeken hususlar şunlar: Denetimle ilgili 6741 sayılı Kanun’un 6’ncı maddesinin hükümleri gayet açık: “Bir önceki yılın mali tablolarına ilişkin denetim bağımsız denetim şirketi tarafından ve bu düzenlenen rapor ve bu rapor üzerine Sayın Cumhurbaşkanı tarafından görevlendirilen denetçilerin düzenledikleri raporlar haziran ayı sonuna kadar Sayın Cumhurbaşkanına sunulur.” Şimdi, raporda yer alan bilgilere, tarihlere bakıyorum, bağımsız denetçi raporları 13 Haziran 2018 yılında düzenlenmiş, çok geç bir kere. Varlık Fonu olarak siz, Fon’u yöneten şirketin yetkilileri olarak sizler bağımsız denetçiye bu raporu denetim görevini verirken hangi tarihte bu raporun size teslim edilmesini öngörüyorsunuz? Çünkü haziran sonuna kadar bu raporun Sayın Cumhurbaşkanına sunulması gerekir. Bu rapor üzerinden bağımsız diğer 3 müfettişin düzenleyeceği raporun sunulması gerekir aynı zamanda.

Yine, rapordaki tarihlere bakıyorum, Başbakanlık makamının 28/6/2018 tarihli oluruyla söz konusu bu raporların ilgili denetçi arkadaşlara verildiği anlaşıyor. Yani iki gün içerisinde bu raporu düzenlemesi lazım burada söz alan 3 denetçi arkadaşın. İki gün içinde düzenleyemeyeceği için onlar da ne zaman düzenlemişler bunu? 5 Temmuzda. Cumartesi, pazarları saymadım, çalıştığınızı varsayıyorum yani sonuçta -raporun teslim edildiği gün, görevin alındığı günü de düşün, beş gün- beş günde bu müfettiş arkadaşların bir denetim yapma imkânı yoktur. Düzenlenen rapor şekli bir rapordur, kanunun öngördüğü bir zorunluluğu bir formaliteye dönüştürmekten ibaret bir rapor olmuştur. Rapor 29 sayfadır, 15 sayfası da mali tablolardan oluşuyor. E, bu tabloları ek yapsa arkadaşlar, rapor 14 sayfaya inecek, çok kısa bir rapor olacak. “En iyisi bu mali tabloları raporun içine yerleştirelim.” demiş arkadaşlar, bu olmamış bir kere. Ben Sayın Genel Müdürü bu konuda, belki kendisinden önceki dönemlere ait olmuş olabilir bu rapor ama bir ciddiyete, sonraki dönemler için daha ciddi davranmaya davet ediyorum.

Millî Piyangoyla ilgili konuda yaptığınız değerlendirmelere maalesef katılamıyorum çünkü “Bu bir özelleştirme değildir.” dediniz, öyle de bir rapor dağıttınız, bunun adı özelleştirme. Hangi kanuna göre yaparsanız yapın bunun adı özelleştirme. 4046 sayılı Kanun’un özelleştirme yöntemlerini düzenleyen o maddesine baktığınızda orada özelleştirme yöntemleri olarak beş adet yöntem sayılır. “Satış, işletme hakkının devri, gelir paylaşımı yöntemi, vesaire vesaire ve diğer çeşitli hukuki tasarruflar.” diye bunların hepsi tek tek sayılır. Hangi kanuna göre yaparsanız yapın bunun adı özelleştirme.

Ve tabii sormak istiyorum, bunu Özelleştirme İdaresi de yapabiliirdi, niye Varlık Fonu’na devretti? Özelleştirme Yasası’nın, 4046 sayılı Yasa’nın getirmiş olduğu birtakım zorunluluklardan kurtulmak mıdır amaç? Örneğin orada sürecin şeffaf bir şekilde yürütülmesi şarttır, yasa hükmüdür. Tekliflerin nasıl alınacağı, hangi ihale yöntemlerine göre ihale edileceği çok açıktır. Rekabeti hedefleyen bir yapı vardır orada. Pazarlık usulünde bile rekabeti esas alan bir yapı vardır ama sizin yönteminizde rekabeti esas alan bir yapı yoktur. Yani kanunen zorunlu değildir, görünüşte bir iki teklif almış olabilirsiniz. Ben o ihalenin şeffaf bir şekilde yapıldığını düşünmüyorum.

Verdiğiniz rakamlar gerçekçi değildir, bir şey söylüyorsunuz: “2018 yılı rakamı, hasılatı Milli Piyangonun şu kadardır oysa biz şu kadara çıkaracağız.” Eski ihaleyle bir kıyaslar mısınız onu? Eskiden yapılmış bir ihale vardı, birinci teklif sahibi dolardaki dalgalanma nedeniyle, kurdaki dalgalanma nedeniyle ödeyemedi, sonra kaldı. Acaba Milli Piyangoda kalsaydı bu rakam kaç çıkardı?

Şu konuda bilgi veremediniz, daha doğrusu verememenizi de normal karşılıyorum çünkü kurum olarak bilgi sahibi değilsiniz. Mülkiyeti hazineye ait olan taşınmazlar, birçok taşınmaz size devredildi. Bunların birçoğunda turizm yatırımı var. Turizmi Teşvik Kanunu’na göre turizm alan ve bölgelerinde yapılmış olan yatırımlardır bunlar. Bu hazine arazileri üzerinde yatırımcılar lehine kırk dokuz veya yirmi dokuz yıl süreyle irtifak hakkı tesis edilmiştir. Bu irtifak haklarının bir kısmı üst hakkına dönüştürülmüştür. Tapu gibi işlem görebilir, sahibi bunu devredebilir ve bunların kira ve ecrimisil bedellerinin zamanında ödenmemesi hâlinde de devletin ilgili mevzuatı uygulanır, örneğin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 75’inci maddesine göre buralar tahliye edilir. Sizin hiçbir taşra teşkilatınız yok. Bunları nasıl takip edeceksiniz? Dediniz ki bunun gerekçesi olarak: Bir fon yaratmak amacıyla, bir akar yaratmak amacıyla bize devredildi. Bu devirler yapıldığı zaman zamanın genel müdürünü aradım, bunları sordum kendisine, bir Millî Emlak eski Genel Müdürü olarak. “Nedir gerekçesi?” dedim. “Ben size bilgi notu göndereceğim.” dedi, daha gelmedi o not. Sizden talep etmiyorum çünkü nedenini biliyorum. Ayrıca, yani akar olsun diye devredilir mi bir şey? Burası mülkiyeti hazineye ait yerler, yirmi dokuz yıl, kırk dokuz yıllık süre bitince tekrar hazineye gelecek ve tekrar Turizmi Teşvik Kanunu hükümleri çerçevesinde burası değerlendirilecek. E, bunun arazilerini, çıplak mülkiyetini irtifak hakkı lehtarına satmaya yönelik yasalar çıkarıldı. 4070 sayılı Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun’un 4’üncü maddesi bunu düzenliyor. Siz ne yapacaksınız burada? Yani amaç bunun kira gelirini toplamaksa bu doğru bir şey değil. Size akar olmak üzere, gelir olmak üzere 3 milyar liralık bir avans verildi, baktım avans kapatılmış. Zannediyorum 1 milyarı size ödendi, 1 milyar da kapatıldı. Rapordaki o cümleyi de biraz açmanız lazım sevgili arkadaşlar, denetçi arkadaşlar. Sonra “Bu 1 milyar lira faiziyle birlikte 10 milyar TL ödenmiştir.” gibi bir şey söylüyorsunuz. Bir başka ödemenin içerisinde zannediyorum faiziyle birlikte ödendi ama raporda o husus açık değil.

Bir şey daha söyledi denetçi arkadaşlar, “Biz bağımsız denetçi olmadığımız için takvim yılı esasına göre rapor düzenlemek zorunda değiliz.” Hayır, siz ekonomi, maliye konularında uzman kişi olmalısınız ki Cumhurbaşkanı sizi bu vasıflarınız nedeniyle denetçi olarak görevlendirdi. Çünkü başka konularda uzman olan kişiler görevlendirilemiyor. Eğer uzman iseniz her takvim yılı için ayrı bir rapor düzenlenmesi gerektiğini bilmeniz lazım, ayrı ayrı rapor düzenleyeceksiniz.

Son olarak söyleyeceğim, Sayın Genel Müdür birçok bilgi verdi bize, teşekkür ederim, A380 uçağıyla İstanbul’dan üç saatlik, dört saatlik uçuşla hangi coğrafyalara uçacağımız gibi. Bütün Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin yıllardır vâkıf olduğu konularda bizi tekrar bilgilendirdiniz, teşekkür ederim ama bu Varlık Fonu ne yaptı bugüne kadar? Kredi mi aldı, fon mu buldu, kendisine devredilmiş olan bu hazine varlıklarıyla ilgili, taşınmazlar olsun, ÇAYKUR olsun, Milli Piyango, at yarışları, ne bileyim, Türk Hava Yolları, banka hisseleri, bunları teminat göstererek kredi mi temin ettiniz? Amaca uygun ne yaptınız, merak ediyorum. Bu konuda bir bilgi vermediniz, o konuda bilgi rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli kurul üyeleri, değerli Varlık Fonu yöneticileri; herkese iyi akşamlar, hoş geldiniz diyorum.

Yaptığınız bilgilendirme için öncelikle çok teşekkür ediyoruz, aydınlatıcı oldu en azından hedef ve amaçlarınız, kuruluş sebebinizle ilgili. Dünya örnekleri verdiniz, özellikle, evet, ülkelerde rezerv fonları olduğunu ihracat fazlası, petrol fazlası olan ülkelerde ama Türkiye’deki Varlık Fonu’nun bunlardan biraz daha farklı olduğunu ve neden ihtiyaç duyulduğu sorusunu da şöyle cevapladınız: Kurumu olgunlaştırıp devletin bütçesine azalmayan bir kaynak yaratmak şeklinde, böyle bir fonlamadan bahsettiniz. Evet, belki niyet olarak güzel bir görüntüsü var tabii bu ifadenizin ama benim kafamda birkaç soru işareti var. Ben sözü fazla uzatmadan bu sorularımı sormak istiyorum size.

Şimdi, özellikle devlet bütçesine azalmayan bir kaynak yaratmak noktasına geldiğimiz zaman, diğer bir şey de, tabii “Yabancı sermayeyi nasıl çekeriz, bunu düşündük ve bunun üzerine çalıştık.” dediniz. Rusya-Türkiye örneğini verdiniz. Şimdi, Türkiye’nin, tabii, içinde bulunduğu ortamı da bir değerlendirmek gerektiğini düşünüyorum. Örneğin 2019 ikinci çeyreğinde Türkiye’de yatırımlar 2018 ikinci çeyreğine göre yüzde 23 azalmış. Merkez Bankası başkanının görevden alındığı, Suriye’ye sınır ötesi operasyon yaptığımız, kredi faizlerine iktidarın, Hükümetin müdahalesinin olduğu bir süreçte yabancı sermayenin dış piyasalardan yani bu ciddi güvensizlik ortamında gelmesinin zor olduğunu hepimizin kabul etmesi gerekiyor. Birinci zorluk bu. Bununla ilgili önlemlerinizi var mı? Yani bir planınız, bir stratejik planınız var mı bununla ilgili? Çünkü amacınıza ulaşmak için bir planınızın olması lazım.

Finans merkeziyle ilgili bilgilendirme için de teşekkür ediyoruz. Bu borçlanmadan... Çünkü finans merkeziyle ilgili bir borçlanma yaptınız, yani yaklaşık 1,7 milyar TL’lik 300 milyon dolar, oraya bir aktarım yapıldı yanlış anlamadıysam. Bu finans merkezinin 2020-2021 yılında hayata geçmesiyle ilgili Sayın Durmuş Yılmaz farklı bir açıdan sordu, finans merkeziyle ilgili. Size ne katkısı olacak bu yatırımın? Siz sonuçta kâr amacı güden bir kurumsanız sizin beklentiniz ne bu yatırımdan? Çünkü şu an toplumdaki görüntü; bir inşaat şirketinin kurtarılması şeklinde bir görüntü var, buna da bir açıklık getirirseniz çok sevinirim.

Diğer bir konu, 2017 Denetim Raporu’ndan bir şey sormak istiyorum. Savunma Sanayii Destekleme Fonu’ndan 1 milyar TL olarak aktarılan bir para var, aslında 3 milyar TL aktarılacaktı, 1 milyar TL. Kurulduğu dönemde bir fon yaratmak amacıyla birkaç işlem yapılmış, onlardan bir tanesi bu. Üç ay hesapta tutulup bu paranın faiziyle birlikte geri ödenmesinin mantığını ben anlayamadım. Bunu da bir açıklarsanız çok sevinirim ve özellikle borçlanmayla ilgili “Hiçbir varlık krediye teminat olarak gösterilmemiştir.” dediniz ve orada sanırım Bülent Kuşoğlu sormuştu, siz de çeşitli, farklı teminatlar verdiğiniz -bu kredi veren kuruluşlara, bankalara- söylediniz ama ben açıkçası bunu tam anlayamadım. Yine aynı noktaya geleceğim. Ülkenin bu kadar ekonomisinin kırılgan olduğu ve dış piyasalarda çok da güven vermediği bir süreçte siz bu krediyi nasıl gerçekten de hiçbir varlığı krediye teminat olarak göstermeden aldınız?

Teşekkür ediyorum, bu soruların cevaplanmasını istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Emecan.

Şimdi Sayın Arı’ya söz vereceğim, daha sonra Sayın Sındır, Sayın Girgin ve Sayın Böke’ye sırasıyla söz vereceğim.

Ondan önce beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.33

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 18.40****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, 2’nci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, Varlık Fonu’muzun Değerli Genel Müdürü ve bürokrat arkadaşlarımız; ben de hepinizi öncelikle saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Sözlerime öncelikle Sayın Hamzaçebi’nin sözlerinin devamı niteliğinde başlayarak şunu sormak istiyorum: Varlık Fonu AŞ’nin bugüne kadar Türkiye ekonomisine yapmış olduğu katkının net, somut sonucu nedir? Bugüne kadar bu Fon’un oluşmasından, bu şirketin kurulmasından Türkiye ekonomisi ne elde etti? Sadece bürokrasiye bir kurum mu kazandırdık? Sadece bu bürokraside görev yapan belli kişileri mi burada istihdam ettik? Tek kazancımız bu mu yoksa somut sonuçları var mı? Birinci sorum, merak ettiğim konu bu.

Diğer yandan “Dünya standartlarında denetimi olan bir kurum ve kuruluş hâline geldik.” şeklinde bir beyanda bulundunuz biraz önceki sunumunuzda. Bu denetim konusuna geçmeden önce yine merak ettiğim bir hususu da sorarak devam etmek istiyorum, Milli Piyango konusu. Şimdi “Türkiye Varlık Fonu’nun yetki belgesi ve yol haritası” başlıklı yani o eve benzettiğiniz şemada, birinci bölümde “Fon bünyesindeki varlıkların değerini üst seviyeye çıkarmak” şeklinde 1’inci madde olarak tanımladınız ve buna ilişkin olarak da en güzel örnek olarak Milli Piyangoyu verdiniz. Ben buradan sormak istiyorum tekrar: “Opsiyonel işlemler, on yıllık hizmet alım sözleşmesiyle yüklenici firmaya devredildi.” dediniz. “Milli Piyango özelleştirilmiyor, devlete ait olmaya devam ediyor.” şeklinde hem yazılı hem sözlü beyanınız oldu. Peki, ben buradan tekrar soruyorum: Bu firmaya devredilmesi ile devredilmemiş olsaydı bizim genel olarak bu Kurumdan elde edecek olduğumuz kâr arasında bir farklılık var mı? Yani biz burada özelleştirme kapsamında... Bu firmanın sözleşme taahhütlerinde verdiği rakam garanti bir rakam mı yani sözde ihale olarak geçen rakam bu şirket tarafından kesin ödenecek olan bir rakam mı yoksa elde edilecek olan kâr üzerinden yapılmış bir taahhüt şeklinde mi, bunu pek anlayamadım, bu konuda da bir açıklık ifade ederseniz çok memnun olacağım.

Diğer yandan, şunu ifade etmek istiyorum: Denetim konusu. Şimdi, denetimde tabii gündemimiz gereği öncelikle 2017 yılının denetimini konuşuyoruz. Burada şirketin faaliyette bulunmadığını ve fon yönünden değerlendirme yapıldığını ifade ettiniz. Tabii, bu denetmenlerimizin hazırlamış olduğu raporda ben şu bölümü özellikle tekrar okumak istiyorum: “2017 yılında ihdas edilen ve faaliyetlerine başlayan Türkiye Varlık Fonu, inceleme dönemimiz itibarıyla bağımsız denetim, hukuki danışmanlık ve diğer danışmanlık başlıkları altında yekünü 9 milyon 159 bin 891 TL olan danışmanlık hizmeti satın almıştır. Meskün hizmetlerin 3 milyon 83 bin TL’si bağımsız denetim giderlerinden, 2 milyon 356 bin 67 TL’si hukuki danışmanlık giderlerinden, 3 milyon 720 bin 244 TL’si ise diğer danışmanlık giderlerinden teşekkül etmektedir.” Şimdi, buradaki rakamlara baktığımızda... Piyasa koşullarını hepimiz biliyoruz yani denetim firmasının yapacak olduğu işi ve hukuki danışmanlığı. Özellikle ben

de bir hukukçu olarak sormak istiyorum yani bir şirket faaliyette bulunmamış ve sadece fon olarak 2017’de faaliyette bulunmuş ama 2 milyon 356 bin 647 TL’lik nasıl bir hukuki danışmanlık alınmış, ben çok merak ediyorum. Yirmi yedi yıllık bir avukat olarak böyle bir rakamın hangi hukuki uyumsuzluk nedeniyle, hangi avukatlık ofisine ve ne amaçla verildiğini çok merak ediyorum. Yani benim meslek hayatımda aklımın almayacağı bir rakam ve böyle bir rakamı bir “hukuki danışmanlık” adı altında hangi firmaya, hangi avukata, ne amaçla verdiğinizi ben çok merak ediyorum. Özellikle yine denetim konusu. Burada her ne şekilde verilirse verilsin yani şekil itibarıyla doğrudur yanlıştır yöntemi ve... Denetmen arkadaşlarımız tarafından burada mükerrer denetimden dolayı fazla verilmiş bir para var, bu paranın geriye iadesi veya -hukuki anlamda söylersek- tahsili gerekmekte ve raporda da bu amaçla birtakım işlemlerin başlatılması gerektiği ifade edilmiş.

Şimdi, Sayın Genel Müdürümüz Kurumun bu anlamda zararı olmadığını ifade ettiler ama Denetim Komisyonu Raporu ile bu beyan çelişmekte çünkü Denetim Komisyonu fazladan bu anlamda ödenen para olduğunu ve bu fazladan paranın geriye tahsili için işlem yapılması gerektiğini ifade etti. Siz ise karşılıklı mahsuplaşmadan bahsettiniz ve hatta firmaya olan borcunuzu mahsup ederekten ödemekten kurtulduğunuz ifade ettiniz. Bu iki beyan arasında bir çelişki olduğunu ifade ediyorum. Dolayısıyla siz “Dünya standartlarında denetimi olan bir kurum hâline gelmiştir.” derken aslında şunu ben size söyleyeyim: Şu an sizin yapmış olduğunuz görev veya fon denetime tabi bir hâle gelmiş durumda. Yani denetim değil, esas denetimi denetlemek zorunluluğunda olduğumuz bir döneme gelmiş durumda. Burada bağımsız denetçilere fazla verilen paralar -yani hiç kimsenin görevini tartışmak istemiyorum ama- ve özellikle de 2 milyon 356 bin 647 TL’lik hukuki danışmanlık ve yine diğer kalem olan 3 milyon 720 bin 244 TL’lik diğer danışmanlık giderlerinin ne olduğu burada açıklanmalı. Aksi hâlde bu konular şüphe götürebilir. Ve özellikle de şunu söyleyeyim: Eğer bu kalemlerde tahsilat sağlanamamış ise yani işlem yapıp da tahsilat sağlayamadınız ise bu fazla ödeme yapan kişiler hakkında da herhangi bir işlem yapıldı mı yapılmadı mı, bu konuları da merak ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle Türkiye Varlık Fonu’nun Sayın Genel Müdürü ve aramızda olan diğer tüm mensuplarını, milletvekili arkadaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, sorularına ve düşüncelerimi paylaşmaya geçmeden önce, ilk dikkatimi çeken şey sunumunuzdaki kapak resmi; anlamlı geldi. Bilmiyorum yani böyle rastgele bir fotoğraf mı koydunuz? Çünkü genellikle kurumlar öyle bir resim koyacakları olduğunda, koymak zorunda kaldıklarında kurumun binasını, kurumun birtakım müstemilatını sunarlar ama siz Topkapı Sarayı’nı koymuşsunuz. Anlamlı, manidar bir slayt resmi olarak geldi bana. “Türkiye Varlık Fonu olsa olsa böyle zenginliklerin, sarayların bir fonu olur.” diye bir algıya neden oldu. Beni bağışlayın, dikkatimi çektiği için bunu paylaşmak istedim. Tamamen rastgele olabilir, öyledir de tahmin ediyorum ama algı farklı oluyor.

Şimdi, ben Türkiye Varlık Fonu’nun, sizin sunumunuzdan, bize verilen raporlardan elindeki sihirli değneği hâlâ çözemedim. Yani gerek bu Millî Piyango meselesi olsun gerek sendikasyon kredisi olsun gerek Millî Emlaktan devralınan taşınmazlardan elde edilen gelirler olsun, hangi sihirli değnek var elinde?

Şunu birinci soru olarak aklıma geldiği için soracağım: Türkiye ekonomisine olan güven, Türkiye'nin gidişatına olan güven endeksleri özellikle şu anda içinde bulunduğumuz Suriye meselesi üzerinden Varlık Fonu'na olan güven ve yatırım pozisyonlarına olan güven konusu sizin iş ve işlemlerinizi nasıl etkiliyor, bu konuda düşüncelerinizi almak istiyorum. Yatırımcıya güven veriyor muyuz? Yani Varlık Fonu'muz var falan ama Türkiye ekonomisi ve Türkiye'nin dış politikası, iç meseleleri sizi ne düzeyde etkiliyor, bunu merak ediyorum.

Şimdi, 24 Ocak 2017 tarihli, 2017/9756 sayılı Kararname'nin 1'inci maddesiyle birtakım taşınmazlar Varlık Fonu'na devrildi. Ben taşınmazların listesine baktım, işte, mesela İzmir'de de sadece Selçuk ilçesinde taşınmazlar var ki anladığım kadarıyla bunlar daha çok turizm ve otel bölgelerine ait taşınmazlar ama yani bir kriter konmamış. "Mülkiyeti hazineye ait olan şu, şu, şu taşınmazlar Varlık Fonu'na devredilmiştir." diyor. Kriter nedir efendim, hangi kritere göre bunlar belirleniyor? Bu kriterleri ortaya koyan hukuki bir düzenleme var mıdır ya da rastgele, kıymeti, değeri yüksek, getirisi götürüsü yüksek taşınmazlar mı alınmıştır? Bir kere bunu yani Millî Emlak görevini yapamıyor mu da bu taşınmazlar Varlık Fonu'na devroluyor. Millî Emlak bunların kira ve gerek iş ve işlemleri... Sayın Hamzaçebi bu konuda ilgili kanunlara da atıfta bulunarak çok iyi bir açıklama yaptı, teşekkür ediyorum. Ben de aynı soruyu yöneltecektim ama ben şöyle bir farklılık yaratayım: E, bu taşınmazların gelirlerini Millî Emlak toplayamıyor muydu da, hazineye bir gelir kaydedilemiyor muydu ve Varlık Fonu bu konuda ne yapacak da bunlardan biz hazinemize ya da Varlık Fonumuza daha çok bir fayda sağlayacağız? Ben hâlen bunu anlayabilmiş değilim. Yani burada bu taşınmazların Fon üzerindeki varlığı üzerinden biz bir yatırımcıya ve dış finans çevrelerine bir güven yaratmayı hedefliyorsak o zaman bu bir nevi bir teminat algısı ve anlayışına uygun düşer mi, düşmez mi, onu merak ediyorum.

Tabii, bir başka sorum, bu sendikasyon kredisi... Gerçi, bu belki seneye raporda incelenecek, ortaya konacak, tartışılacak ama şu Varlık Fonu nedir, ne değildir diye bir tablo bize sunuldu; bildiklerimiz, tartıştıklarımız, konuştuklarımız, düşüncelerimize belki aykırı gelen bir bilgi, bir enformasyon bize sunuldu. Mesela "Banka değildir, kredi vermez." deniyor. Peki, ben iktisatçı değilim ama merak ediyorum, bu 1 milyar dolar sendikasyon kredisi...

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ –Kredi alabilir.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Tamam, aldınız, ne yapacaksınız? Yani 1 milyar dolar krediye aldınız, bu kredi ne olacak, nasıl değerlendirilecek? Şimdi "Banka değildir, kredi vermez." diyorsunuz. Alacağız, kasada duracak ya da ne olacak bu 1 milyar dolar? Bu konuda kafama takıldığı için sizden de bilgi almak istiyorum.

Şimdi, bir başka konu "Özelleştirme idaresi değildir." Bütün arkadaşlarım bu konuda özellikle vurgusunu yaptı. Millî Piyango İdaresi... Yani, şimdi hasılattan bahsediliyor buradaki verdiğiniz şeyde. Ben bu rakamlar üzerinde fazla durmak istemiyorum, hakikaten bunlar önümüzdeki yılın yani bu sunumda belki bu yıl içerisinde yapılmış iş ve işlemler olduğu için, hani denetime de girmediği için belki çok üzerinde denetleme açısından bir vurgu yapmak pek doğru olmayabilir ama yine de merak ediyorum yani. 2018 yılı sonu hasılat 3,4 milyar lira iken işletme gideri yüzde 13,5. Yeni modelle, hizmet alımı ihalesiyle, işte, 2021 asgari hasılat taahhüdü 9,3 milyar TL, işletme gideri yüzde 9,5'e düşmüş. Şimdi, aklıma gelen soru tabii şu: Burada bir idare, devlete kalan bir hasılat var. Yani, bu yöntem konusunda soru işareti var, bu Millî Piyango idaresinin yaptığı işlemlerin yüzde kaç ikramiye olarak ya da kazananlara dağıtılıyor, yüzde kaç kalıyor, kâr payı nedir, kâr marjı nedir, bunlar da açıkçası düşündüğüm, aklıma gelen sorular.

Sayın Başkan, sanıyorum üzerinde durmak istediğim başka bir mesele yok. Bunlara yanıt bulabilirsem...

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Girgin ve Sayın Böke'ye bir sorum olacak: Sayın Paylan “Genel Kurulda olmam gerekiyor, bir beş dakika acaba izin verirler mi?” diye soruyor. Mümkün mü acaba?

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Tabii ki.

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Teşekkürler arkadaşlar.

Sayın Başkan, teşekkür ederim öncelikle sunumunuz için ancak eleştirim baki. Yani bir yıl önce eleştirdiğimiz konularla ilgili, en azından yeniden denetimden geçirebilirdiniz bu raporu, bütün şayialar var. Dedik ki: “Bu bir günde görüşülmüştür, işte, yazı yazılması ve geri gelmesi arası yedi gün. Arada geçen yazışmalar sonucu bir gün var.” Bunları size not verdik. 2016, 2017, bunlarla ilgili de yani üzerinde hâlâ “gizli” mührü silinmiş –tıpeks mi diyorsunuz ona ne- ama hâlâ alttan “gizli” gözüken bir belgeyle ve yani Başbakan Binali Yıldırım imzasıyla bir raporla geldiniz ya. Başbakanlık sistemi kalkalı bir buçuk sene oldu herhâlde, değil mi arkadaşlar? Ya, böyle bir şey olabilir mi yani? Ne olurdu bu bir daha elden geçseydi. Yani önerilerimizin kimini dikkate alırdınız kimini almazdınız, yeniden bir rapor yazılırdı, üzerinde “gizli” mührünün silinti şeyi olmazdı, Başbakan Binali Yıldırım'ın değil de Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla geldiğini anlardık ki yasası öyle.

Bakın, okudu işte değerli arkadaşımız “Cumhurbaşkanı” diyor. Kanun değişeli bir buçuk yıl olmuş, onun imzasıyla, tekrar Cumhurbaşkanının elinden geçtiğini bilirdik. Yani şimdi biz bu raporu Cumhurbaşkanının görüp görmediğini bilmiyoruz, açıkça söyleyeyim. Bilen var mı arkadaşlar? Bence görmemiştir. Çünkü Başbakan Binali Yıldırım imzalamış. Üzerinden bir buçuk yıl geçmiş, biz burada görüşüyoruz, Cumhurbaşkanının denetiminden geçmesi gerekir, esas denetimi. Yani üç denetimden bahsediyorsunuz. Cumhurbaşkanının da bu denetim raporlarını görüp görmediğini bilmiyoruz çünkü o zaman Cumhurbaşkanındı, o zaman Başbakanlık sistemi vardı. Yani böyle bir şeyle gelmek... Siz şimdi ne iddiada bulundunuz? Çok önemliydi. Futbolu da ben de severim ama artık sevgimizi de düşürdüler bu Türkiye'deki futbol yapısıyla. “Şampiyonlar Ligi” dediniz ya. Ya, Şampiyonlar Ligi'ne çıkmak isteyen bir kurum, açıkça söyleyeyim, bakın, burası bir holding olsaydı, siz de bağlı bir kuruluş olsaydınız inanın ben size derdim ki –Başkan öyle bir şey yapmadı ama- “Ya, sayın kurum genel müdürü, lütfen bunu alın, tekrar gelin.” Ama siz Türkiye'nin en büyük ve Şampiyonlar Ligi'nde oynamaya aday olduğunuzu söyleyen bir kurumsunuz. Keşke biraz uyarılarımızı dikkate alsaydınız. Biz milletin temsilcileriyiz ve hepimiz bu ülkenin refahı ve huzuru için mücadele veriyoruz. Ya, bu önerilerimizi dikkate aldığımızı göstermek için bile şu “gizli” mührü olmayan fotokopiyle buraya gelmeliydiniz ya. Sayın Cumhurbaşkanına “Ya, bunu bir daha yapalım, sizin imzanızla götürelim.” demeliydiniz. Sonuç olarak sizin kurumunuzun Yönetim Kurulu Başkanı, Berat Bey de Başkan Vekili. Cumhurbaşkanına çıkamıyorsanız, vakti yoksa Berat Bey'e söyleyebilirdiniz yani bunu böyle getirmeniz çok daha iyi olurdu Şampiyonlar Ligi'nde oynamanız için.

Esasa geçeyim. “Çok uzatmayacağım.” dedim ama kusura bakmayın.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama 2017 yılıydı yani 2018...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, olsun, bakın, örneğini verdim. Bir kurum, Türkiye’de 10 bin lira sermayeli herhangi bir şirket 31 Aralıkta kurulduğunda bir günlük, bütün tablolarını Maliyeye vermediği zaman ne yapar? Bütün usulsüzlük cezalarını yağdırır, yağdırır ya cezalarını, öyle bir şey olmaz yani bu kabul edilemez.

BAŞKAN – Evet, siz devam edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neyse, esasa geçeyim. Laf attılar Başkanım, kusura bakmayın.

Diğer bir mesele, bakın, şirketler kârı hedeflerler öyle değil mi? Kâr maksimizasyonunu hedeflerler. Bizim temel eleştirimiz de bu yöndeydi yani kuruluşunda da Varlık Fonu’nun. Siz bir de AŞ oldunuz yani otomatik AŞ oldunuz. Bakın, bizler milletin temsilcileri olarak kamu yararını esas almak istiyoruz yani kamu yararı bizim için esastır ve bu kadar servet eşitsizliği ve gelir eşitsizliği olan bir toplumda, siz kamunun varlığını bir AŞ’ye yatırırsanız o AŞ de sizin az önce Milli Piyangoda anlattığınız gibi yalnızca kârı hedeflerse ne olur biliyor musunuz? Ben çocukları İddaa bayilerinin önünde görüyorum, kumar masalarının önünde görüyorum, internette kumar oynuyorlar, bilgisayarda kumar oynuyorlar, İddaa bayilerinin önünde ceplerinde 20 lira harçlığı var, belki onunla gidip gidasını alması lazım, 15 lirasını İddaa’ya yatırıyor. Siz böyle rakamlardan bahsedersiniz işte. “Biz 3 milyarı 9 milyar yaptık.” Ama o 3 milyarı 9 milyar yaparken milyonlarca yoksul çocuğun kaynağı kumara aktarılmış olur, kumar bağımlılığına aktarılmış olur. Ben onu dinlediğimde aynen sigara bağımlılığını teşvik etmek gibi. Sigaranın 15 liralık paketinin 12 lirası vergi biliyor musunuz? Maliye Bakanı mutludur, 12 lira vergi ama o çocuğu kanser eder. Kötü alışkanlıklardan korumak kamunun görevidir ama siz kâr odaklı bakarsanız yalnızca, sosyal boyutunu yok sayarsanız o zaman ne güzel, “3 milyarı 9 milyar yaptık.” diye bakarsınız, böyle bakmayalım.

Diğer bir boyutu bankalar mesela. Şimdi, ne diyorsunuz: “Bankalara sermaye aktardık.” Öyle değil mi? “Bankalara sermaye aktaracağız, banka da kârlarını temettü olarak bize verecek.” Şimdi, bu girdap böyle gitmiyor. Şöyle ki: Size kâr olarak verdiğinde sizin bu uygulamanız mesela beni çok yaraladı, kamuyu da yaralamıştır diye düşünüyorum. Şimdi, piyasada küçük esnaflardan kime gitsem “Abi çok zor durumdayız, siftingsiz dükkân kapatıyoruz, banka üzerimize çöktü hacizle.” diyor.

Şimdi, düşünün ki dünyada finans, kapital büyük ellere geçiyor, büyük güçlere geçiyor, oligarklara geçiyor. Öyle değil mi? Böyle bir trend var yani sermayenin çok ciddi bölümü çok küçük bir azınlığın elinde. Ya şimdi küçük esnaflar var, küçük imalatçılar var, KOBİ’ler var değil mi? Milyonlarca, yüz binlerce bunların hepsi zor durumda. Bunun yerine bir Ağaoğlu’na –o markalandığı için, başka gruplar da var içinde biliyorum- onu kurtaracak bir kaynak aktarmış oldunuz. Bunun sosyal boyutu nerede, kamu yararı nerede? İşte bunlar kamu vicdanını yaralıyorlar. Kamu bankaları kâr ettiğinde bu kârı hazineye transfer ediyorlardı. Biz bütçeyi görüşecegiz, içinde ne var? Sosyal Yardım Bakanlığı var, Eğitim Bakanlığı var, Sağlık Bakanlığı var yani halkımızın yararına kullanılacak bakanlıklar. Ne yapıyoruz? Gelen geliri yani kamu bankalarının kâr transferlerini halkımıza dağıtıyoruz. Ama şimdi ne olacak? Kamu bankalarının kâr transferi size gidecek, siz kâr maksimizasyonu çerçevesinde bakacaksınız. Ruslarla ortaklık yapacağız, büyük sermaye gruplarına kaynak aktaracağız, büyük sermaye grupları da kâr maksimizasyonu güdecekler. Diyeceksiniz ki: “Onlar da işçi çalıştıracak.” Ama işçiyi sömürecekler. Yani devlet sosyal boyutuyla bakmak zorundadır ama siz yalnızca kâr boyutuyla bakarsanız maalesef yoksul daha yoksul olur, zengin daha zengin olur, gelir ve servet eşitsizliği çok daha derin boyutlara varır.

Yani ben detaylara arkadaşlarım konuşmuştur diye çok girmedim, temel felsefesi boyutuyla maalesef yalnızca kâr boyutuyla baktığımız için gelir ve servet eşitsizliğini yok saydığımız için bu örneklerle, Milli Piyango örneğiyle ve bankalar örneğiyle vererek sınırlamak istiyorum.

Daha çok şey söylemek gerekiyor ama Başkandan bu kadar müsaade aldım. Bu boyutlarını yönetim kurulu başkanınıza sunacak Cumhurbaşkanlığı olduğuna göre kâr boyutuyla yalnızca ve büyük şirketler, büyük gruplar boyutuyla bakmamanızı tavsiye ediyorum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Genel Müdür, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Genel Müdür, Varlık Fonu’nun ne olmadığıyla ilgili birtakım açıklamalar yaptı. Ben şöyle bir soru sordum kendime: Bu Varlık Fonu’nun içerisinde işçiyi, emekçiyi, emekliyi, küçük esnafı, çiftçiyi ilgilendiren ne var? Onların derdine derman olacak ne var? diye sorduğumda o alana yönelik hiçbir şey bulamadım. Dolayısıyla, Varlık Fonu, kuruluş amacı itibarıyla -biraz önce de gösterdim- Varlık Fonu değil hayırsız evlat fonudur bu Fonun adı. Bu Fonun adı Varlık Fonu değil sarayın ipotek fonudur. Öncelikle bu notu düşmek istiyorum.

Şimdi, torunlarımızın geleceğini karartan bir Fon’dur aynı zamanda, gelecek kuşaklara gelir değil borç aktaran bir Fon’dur. Bir kere aynı Türk tipi başkanlık sistemi gibi bu da ucube bir sistemdir. Özelleştirme gelirleri, kamu kuruluşlarının ihtiyaç fazlası kaynakları, finansal sistemden bulunacak kaynaklar, Hazinesin Türkiye Varlık Fonu adına borçlanması, aldığı borcun Türkiye Varlık Fonu’na devri gibi gelirlerden fon oluşturulmaya çalışılıyor.

Türkiye Varlık Fonu, başka ülkelerdeki gibi bütçe fazlası veya cari fazlanın kullanımı suretiyle gelecek kuşaklara gelir transferinin aksine, bugünden borçlanmak suretiyle gelecek kuşaklara borç transferi yapmayı öngörmektedir. Bu Fon’un, batan şirketleri kurtarma amacıyla kurulduğu, denetimi zayıf, paralel bir bütçe ve paralel bir hazine oluşturulduğunu ve bütçe dışı fon uygulamasının yeni bir versiyonu olduğunu söyleyen iktisatçılar var. Yine bir iktisatçımız “Denetimden ve düzenlemelerden muaf tutulan ve devletin tamamına sahip olduğu Türkiye Varlık Fonu’nun devasa borçları, devletin resmî mali tablolarında ve borç istatistiklerinde gösterilmeyeceği için Türkiye’nin resmî kamu borcu düşecek ve özel borcu artacaktır. Ancak mali disiplinsizlik de zirve yapacaktır.” demektedir.

Ayrıca Türkiye Varlık Fonu uygulamasında Sayıştay denetimi yok. Türkiye Varlık Fonu uygulamasında -biraz önce de değinildi- tablo denetimine dayanan bir denetim yapısı tasarlanmış. Kullanılacak kamu kaynağına ilişkin bir hesap verebilirlik mekanizması öngörülmemiş. Dünyada varlık fonları, uluslararası yatırım araçlarına da yatırım yaptıklarından dolayı daha şeffaf ve uygun, uluslararası bağımsız denetime tabii. Türkiye Varlık Fonu ise her türlü denetimin dışında tutuluyor. Bu hâliyle ne kadar güven duyulabilir?

Devletin sahip olduğu her varlıkta o ülkenin yurttaşlarının hakkı vardır. Bu yüzden, Sayıştay denetiminin olması ve vatandaşların Fon’un işlemleri hakkında detaylı bilgi almaları gerekir. Ancak bu Fon ne yapar ne eder kimse bilmiyor, sadece basından izler hâlde vatandaşımız.

Sayın Genel Müdürümüz, Varlık Fonu hakkında bazı sorularım olacak: Türkiye Varlık Fonu Kanunu madde 4 fıkra üç diyor ki: “Finansman sağlanırken Türkiye Varlık Fonu portföyü üzerinde teminat, rehin, kefalet ve ipotek tesis edilebilir. “ Şu ana kadar portföydeki varlıklar veya bunların hisse senetleriyle ilgili teminat, rehin, kefalet ve ipotek tesis edilmiş midir?

Bakanlar Kurulu kararı madde 11’de “Şirket bünyesinde tespit edilen risklerin de izlenmesine imkân verecek şekilde bir iç kontrol sistemi oluşturulur.” denmektedir. İç kontrol sistemi oluşturulmuş mudur? Şirketin iç kontrol ve denetimine ilişkin şu ana kadar bir rapor hazırlanmış mıdır? Şirketin iç denetçisi ve iç kontrol birimi var mıdır?

Bakanlar Kurulu kararı madde 18’de: “Şirket, kendisine ve Varlık Fonu’na ait yıllık faaliyet raporlarını şirket internet sitesinde ilan eder. Faaliyet raporlarının içeriği yönetim kurulu tarafından belirlenir.” denmektedir. Şirket şu ana kadar faaliyet raporu yayınlamış mıdır?

Fonun yönetim kurulunda Cumhurbaşkanı ve Hazine Bakanı gibi siyasi kişilerin yer alması diğer ülke örneklerinde görülen bir durum mudur? Sayın Genel Müdür, siz konuşmanızın başında dediniz ki: “Biz Malezya örneğini ele aldık.” Biliyorsunuz, Malezya Başbakanı geçen yıl, oluşturdukları fondan 4,5 milyar dolar aldığı iddiasıyla yargılanmıştı ve tutuklanmıştı ve Başbakan Necip Rezak “Aldatıldım.” demişti. Cumhurbaşkanlığı ve Hazineye bağlı merkezi denetim elemanlarının Türkiye Varlık Fonu’nu denetlemeleri ne kadar sağlıklıdır ve tarafsız bir şekilde ne kadar sağlanacaktır?

Kendi idare amirlerinin yönetim kurulunda olduğu bir şirketi hakkaniyetle nasıl denetleyebileceklerdir bu siyasiler?

Şirketin şu anki portföy değeri toplamı ne kadardır ve portföydeki varlıklar nasıl değerlendirmeye tabi tutulmaktadır?

Ulusal Varlık Fonu Enstitüsü (SWFI) isimli uluslararası bir kurumun internet sayfasında, Varlık Fonu’nun toplam portföy değeri 40 milyar dolar olarak gözükmektedir; bu rakam doğru mudur?

Kuruluşundan itibaren kaç adet alt fon oluşturulmuştur? Bunların performans durumları, getiri/zarar durumları nedir? Bu alt fonlarda kaç profesyonel portföy yöneticisi çalışmaktadır?

Fon Borsa İstanbul’da, yurt dışı borsalarda işlem yapmakta mıdır?

Türkiye’deki döviz piyasasına yönelik dolar, euro, yurt içi ve yurt dışında işlem yapılmakta mıdır? Varsa bunların miktarları nedir?

Şu ana kadar yurt içi ve yurt dışı piyasalardan ne kadar borçlanma yapılmıştır? Faiz oranları ve vadeleri nedir? Bunların ne kadarında Hazine garantisi vardır? 2019, 2020, 2021 yıllarında ödenecek borçların anapara ve faiz ödemeleri ne kadardır?

Fonun bir borçlanma üst limiti var mıdır?

Sınırsız bir borçlanma yetkisine sahip olduğu ileri sürülüyor, bu doğru mudur?

Fon dışarıdan danışmanlık hizmeti almakta mıdır?

Fonla ilgili bilgiler şirket dışından birileriyle, örneğin McKinsey’le paylaşılmakta mıdır?

Fon, İstanbul Finans Merkezi inşaatını üstlenen Ağaoğlu, YDA ve İntaş’ın taahhütlerini yerine getirememesi üzerine projenin yaklaşık 465 bin metrekarelik kısmının proje, hafriyat, arsa bedelleri ve bugüne kadar tamamlanan inşaat maliyetleri dâhil olmak üzere 1,67 milyar TL karşılığında devralındığı açıklandı. Bu devralmanın Fon’a ne gibi bir getirisi olacaktır?

Fonun, sorunlu şirketlerin kurtarılmaya çalışılması gibi bir görevi var mıdır?

Belirtilen 1,67 milyar TL değer nasıl bulunmuştur? Bağımsız değerlendirme yaptırılmış mıdır? Bu kadar yüksek bir meblağ Fon tarafından nasıl karşılanmıştır?

Kamu Borç Yönetimi Raporu’na göre Türkiye Varlık Fonu Hazine garantisi kapsamında 1 milyar euro borçlanmış. Türkiye Varlık Fonu hangi amaçla bu kadar yüksek tutarda borçlanmıştır? Bu tutar iddia edildiği gibi YDA, Ağaoğlu ve İntaş gibi şirketlere olan borcun ödenmesinde mi kullanılmıştır?

Fonun 2020'nin ilk yarısında tahvil ihraç etmeyi planladığı iddia edilmektedir. İhraçtan gelen tutar enerji ve inşaat şirketlerini kurtarmada mı kullanılacaktır?

Fonun, Sabah gazetesinin ortaklarından olan Kalyon grubunun zor durumdaki enerji yatırımlarına da ortak olacağı iddiası medyada yazılmıştır. Bu iddia hakkındaki açıklamalarınız nelerdir?

Türkiye Varlık Fonu bünyesine giren kamu sermayeli şirket ve kurumların dönem sonu gelirleri ve dönem sonu kârları genel bütçeye aktarılmaktaydı. Şimdi ise bu dönem sonu kârları Fon bütçesinde harcanacağından genel bütçedeki bu kadar azalış nereden karşılanacaktır?

BAŞKAN – Evet Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Ya vatandaşın sırtına bu yeni vergiler konacak ya da genel bütçede açık kadar devlet daha çok borçlanacak.

“Borçlanmanın büyümeyi hızlandıran bir özelliği var.” diye bir açıklamanızı okudum Sayın Genel Müdürüm eylül ayı içerisinde. Başka ülkelerde varlık fonu gelecek kuşaklara bütçe fazlası ve gelir aktarmak için kurulurken bizdeki Varlık Fonu gelecek kuşaklara borç aktarmak için mi kurulmuştur?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet Sayın Böke, buyurun lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Her şeyden önce şunun altını çizerek başlamak istiyorum. Esasında buradaki yanıt verilmesi gereken en önemli soru şu: Bugünkü kurumsal yapı içerisinde var olan kurumların yapamadığı, neyi yapmak üzere kurulunuz ve hangisini becerdiniz? Şimdi, bunun yanıtı asla verilmedi bugün. Elimizde olan dosyalarda da yok. Dolayısıyla bu ana sorunun altını ısrarla çizme ihtiyacı duyuyorum. Hazinesin yapamadığı neyi yapabileceğinizi düşündünüz ve neyi başardınız? Özelleştirmenin yapamayacağını düşündüğünüz ve sizin yapabildiğiniz ne gerçekleşti? Şimdi, bu soruyu böyle sorduğumuz zaman esasında Varlık Fonu'na dair çok net bir tablo ortaya çıkıyor. Var olan Hazinesin yerine Hazine kadar şeffaf olmayacak, Hazine kadar denetlenmeyecek, Hazine gibi hesap vermeyecek bir alternatif yapı kuruldu; paralel bir Hazine kuruldu. Ve şimdi görüyoruz ki esasında paralel bir özelleştirme kurumu da kurulmuş ve bir yandan işler yürüyor. Dolayısıyla temel soru bu olmak üzere sunuma dair birkaç sorum olacak. Sizin sunum sıranızla soracağım, önem sırası bununla aynı değil.

Birincisi: Şunu söylediniz, dediniz ki: “Türkiye’de kurulmuş olan, belki dolar geliri olan veyahut da bütçe fazlası olduğu için bunu yatırım amaçlı kurulmuş bir Varlık Fonu değildir. Bizimkine benzeyen fonlar vardır -hatta şu kalıbı kullandınız, siz böyle kullandığınız için ben de öyle söyleyeceğim- “asset backed” başka varlık fonları da vardır.”

Şimdi, hızlıca baktım, kastedilen eğer “commodity backed” varlık fonlarıysa bunlar emtia temellidir, Türkiye’de böyle bir emtianın varlığından ben haberdar değilim. Eğer varsa ve böyle bir gelir elde ediyorsak bunun açıklanmasını isterim. Eğer kastedilen “asset backed securities” ise tam da zaten eleştirdiğimiz nokta buydu. Varlığa dayalı yeni menkul yaratan bir sistem kurmak içinse eğer bu kurulmuş olan düzen, o zaman esasında bize şunu söylüyorsunuz, “2008-2009’da dünyada krizi çıkarmış olan, varlığa dayalı menkul yaratan düzeni Türkiye’ye ‘Varlık Fonu’ adı altında getiriyoruz.” diyorsunuz. Bu soru yanıtlanmaya muhtaç bir soruya dönüşüyor sizin sunumunuz nedeniyle.

İkinci soru: Hazineyle olan ilişki hiç net değil. Evet belki 3’üncü sayfada şunu söylüyorsunuz: “Hazine değildir, devlet adına borçlanmaz, garanti vermez.” diye ama sonra sunum içerisinde bir yerde dediniz ki: “Ya, çok yeni olduğumuz için ilk borçlanmamızda garanti verdi Hazine.” Ama sonra

dönüyorum sunumun 15'inci sayfasına: “Burada hiçbir varlık krediye teminat olarak gösterilmemiştir.” denirken, peki, bu sefer de Hazinesin yayınladığı bir rapora dönüyorum -Kamu Borç Yönetimi Raporu, Ağustos 2019 için- “Hazine garantisi sağlanan krediler.” diyor 2019’da ve burada bir satırda Türkiye Varlık Fonu’nun finansmanı için verilmiş olan bir garantiden bahsediliyor. Hangisi doğru? Her şeyden önce hangisinin doğru olduğunun açıklanmasına dair bir ihtiyaç var. Burada açıkça Hazine garantisi sağlanan krediler 2019 Ocak-Temmuz arasında ikinci satırda Türkiye Varlık Fonu gözüktüyor.

Dolayısıyla Hazineyle olan ilişki bugün bize net bir biçimde açıklanmış değil. O zaman bu ikinci bir alt soruyu da doğuruyor. Zira, 2017 Ekimde bir torba yasanın içerisinde Hazinesin kaynaklarının rahatça size aktarılması yetkisi tanımlanmıştı. O zaman şunu sorma ihtiyacı duyuyorum: Hazinesin bugüne kadar garantisinin dışında kaynaklarına başvurduğunuz alt kalemleri ve bunların mekanizmasını açık bir biçimde bizimle paylaşmanızı talep ediyorum.

Yine, sunumun bu noktasında şunu söylediniz: “Doğrudan yabancı yatırımı artırmak istiyoruz -sizin cümlelerinizle- doğrudan yabancı yatırım yalnız bırakılmaz, potansiyel ortağı olmak durumundayız. Bir ortak arama gerekliliği duyar, dolayısıyla biz doğrudan yabancı yatırıma ortak olacağız.” dediniz.

Şimdi, doğrudan yabancı yatırım niye bir ortakla gelmek zorunda kalıyor ülkeye, buna bir yanıt vermek gerekiyor. Yani Türkiye’ye fabrika kurabilmek için eğer bir garanti aranıyorsa bu Türkiye’ye duyulan güvene dair bir işaret. Bu güveni Türkiye Cumhuriyeti devletin kurumları gideremiyorsa Varlık Fonu nasıl giderecektir?

Bu, tabii şöyle bir alt soruyu da doğuruyor: Dediniz ki aynı tanımın içerisinde: “Hedefimiz doğrudan yabancı yatırım yapan şirketlerin kârını artırmaktır.” Ya, bir kurumun hedefi doğrudan yabancı yatırım yapan şirketlerin kârını artırmak olamaz eğer yöneticisi devletin başkanıysa. Tek hedefi olabilir, bu ülkenin kamusal faydasını artırmak.

Bu söylenen cümleinin içerisinde tehlikeli şeyler olduğu kanaatindeyim ama şu soruyu da sorma ihtiyacı duyuyorum: Madem Varlık Fonu bir şirketin kârını artırabilecek araçlara sahip, neden tercihini doğrudan yabancı yatırım yapan yabancı şirketler adına kullanıyor da Türkiye’de bunca ihtiyaç duyulan, yapılandırmasını burada tartıştığımız onca KOBİ’ye bunu aktarmak için sihirli değneğini kullanmıyor? Neden tercih bu yönde kullanılıyor?

Yine, sunumun içerisinde 4’üncü sayfada şunu söylediniz: “Finansman kaynağı gerekiyor evin altyapısı içerisinde.” Öte yandan varlık fonlarının tanım olarak kendi finansman kaynağını yatırım yapan yapılar olduğu tarif edildi. E niye tekrar finansman ihtiyacı doğuyor? Varsa bir varlık ve bununla yatırım yapılacaksa mesele finansman kaynağının ötesinde bir mesele olmalı.

Bir alt soru da: İnsan kaynağı ve yetenek havuzu konmuş aynı sunumun içerisine. Dediniz ki: “Doğru insan kaynağına ulaşırsak başarıya ulaşacağız.” Aranan insan kaynağının ne olduğunu doğrusu duymak isterim.

Yine bir temel soru: Girişimci ve risk sermayesi değiliz dediniz, oysa oldukça riskli bir yatırıma kaynak aktardınız. O derece riskli ki özel sektörden kaynak bulamıyor. Biraz önce Ağaoğlu özelinde söylendi ama büyük inşaat şirketlerini kurtarmak üzere parayı kullandınız. Öte yandan aynı zamanda şunu yapmışsınız, 2017 yılında bir alt fon kurmuşunuz, KOBİ Alt Fonu. Bu alt fon, öyle gözüktüyor ki Ticaret Sicili Gazetesi’nden öğrendiğimize göre yaklaşık bir ay önce kapatılmış, onun yerine ismi İstanbul Finans Merkezi Alt Fonu hâline getirilmiş. KOBİ’ler yerine başkalarının yatırım yapmadığı batık bir projeye yatırım yapma tercihinizin Türkiye’nin sosyal ve kamusal faydasına nasıl yarayacağını doğrusu bilmek istiyorum. KOBİ’leri desteklememe tercihi bir devlet politikasına mı dönüştü?

Bir de Rusya'yla yapılmış olan ortaklığa dair somut bir teknik sorum var. Katkı eşit verilecek, yatırımlar eşit yapılacak, nasıl bir katma değer bekleniyor bu ortaklıktan ve buna benzer ortaklıklardan. Bir de endişe paylaşmak istiyorum. Sonuçta bizim Varlık Fonumuzu tarif ederken Türkiye açısından stratejik yatırımları önceleyecek bir yapı diye tarif ettik, başka bir ülkenin yatırım fonunun da kendi stratejik öncelikleri üzerinden yatırımları tercih edeceği açık. Bu iki ülkenin yatırımlarının stratejik tercihleri bugün belki ortaklaşmış olabilir. Öyle görüyoruz buradaki ortaklıktan ama bir gün ortaklaşmadığı koşullarda bu yatırım ortaklığının nasıl şekillenmesini öngörüyoruz?

Bitirmek üzereyim Başkanım, çok teşekkür ediyorum süre verdiğiniz için. Ama konuyu önemsiyorum, onun için başından beri burada kaldım.

Son soru da şu: Dediniz ki Hazine ve bankalarla farklı bir havuzdan borçlanıyoruz fakat finans piyasasına baktığınız zaman havuzlar borç almak isteyen kurumların niteliğinden ziyade borç almak isteyen kurumların ortaya koydukları projenin riskine dair, vadesine dair, içeriğine dair bir değerlendirme üzerinden esasında piyasayı ayırıştırırlar. Yani akılda olan eğer -sizin belki de kullanacağınız bir cümleyle söyleyeyim- “market segmentation” ise burada piyasayı ayrı havuzlara ayırıyor olan şey vadesinin niteliği ve vadeyle birlikte risk doğasının niteliğidir. Türkiye Varlık Fonu, eğer sizin iddia ettiğiniz gibi bir varlık fonu havuzu içerisinden borç alıyorsa o zaman sorum şu: Türkiye gibi borç alıyor olan kaç tane varlık fonu var; varlık fonları normalde bu işin karşı tarafında borcu verip yani finansal yatırım yapan aktörler değil midir? Türkiye'nin bu piyasadaki rekabet ettiği ortamı bize tarif etmenizi rica ediyorum.

Bir de hakikaten böyle bir havuz olmadığı gerçeğinin altını çizme ihtiyacı duyuyorum. Burada başka finans sektörü bilen, konuya hâkim arkadaşlarımız da vardır. Doğru bir yönlendirme olmayacağını altını çizmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, söz istiyor musunuz? Çok kısa bir sorunuz vardı galiba.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet. Ben de şunu sormak istiyorum.

Şimdi anladığım kadarıyla sunumun 13'üncü sayfasında Piyasa İstikrar ve Denge Fonu diye bir alt fon kurulmuş. Bu alt fon aracılığıyla Ziraat, Ziraat Katılım, Vakıfbank, Vakıf Katılım ve Kalkınma, Emlak Bankası 3,7 milyar euroyu yeniden sermayelendirmiş. Bu kaynak nereden geldi? Yani borçlandınız, bunu mu verdiniz yoksa... Yani kaynak nereden geldi?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Tezkere üzerindeki söz talepleri tamamlandı.

Sayın milletvekillerimizin her birine çok teşekkür etmek istiyorum.

Şimdi görüş, eleştiri ve önerilere cevap vermek üzere sözü tekrar Varlık Fonu Genel Müdürü Sayın Zafer Sönmez'e veriyorum.

Buyurun Sayın Sönmez.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, sayın milletvekillerim; öncelikle değerli görüşleriniz için teşekkür ederim.

Bir örnek vermek istiyorum. Bugün İstanbul'da Süleymaniye Camisi'ne gidersek Süleymaniye Camisi'nin etrafındaki binalar, caminin etrafındaki külliye, dükkânlar bir vakıf olduğunu görürüz. Yaklaşık beş yüz yıldan beri bu vakıf bir gelir üretiyor ve bugün oradaki ayakkabıcısı, kunduracısı, küçük esnafı o gün yapılan bir vakıftan faydalıyor ve toplum da bundan bir değer elde ediyor. Bizim

ana amacımız nedir esasında? Yani benim yirmi beş yıllık bir profesyonel olarak Varlık Fonu'na gelme amacım çok net şu: 5 yaşında bir oğlum var, sizlerin de çocukları var; orada içilen çayın, suyun hesabını vermek; ikincisi de bizim çocuklarımıza, bizim torunlarımıza bir vakıf hediye etmek. Bunun içinde başka hiçbir amaç yoktur. Çok net söylemek istiyorum.

İkinci konu: Konuları gruplamam gerekiyor çünkü çok fazla yorum var. Gruplayarak cevaplamak istiyorum.

Birincisi, Varlık Fonu modeline ilişkin yorumlar var. İkincisi, Varlık Fonu'nun denetimi, denetimindeki muhtemel eksikliklerle ilgili yorumlar var. Üçüncüsü, 2018'le ilgili, konsolidasyonla ilgili yorumlar var. Dördüncüsü, Varlık Fonu'nun kullandığı krediyle ilgili yorumlar var. Beşincisi, İstanbul Finans Merkezi'yle ilgili yorumlar var. Altıncısı, kamu kurumlarına koyduğumuz sermayeyle ilgili yorumlar var. Yedincisi, emlaklerimizle ilgili yorumlar var. Sekizincisi, Milli Piyango'yla ilgili yorumlar var. Rusya Fonu'yla ilgili yorumlar var. İç işleyişe göre yorumlar var, faaliyet raporu, iç kontrol sistemi, alt fonlar gibi. Bunların hepsini kısa kısa cevaplamak istiyorum.

Öncelikle, Varlık Fonu'nun modeli Türkiye'ye has bir model değildir. Çok net söylüyorum. Singapur'daki Temasek, Malezya'daki Khazanah, Rusya'daki RDIF bize benzer. Diyelim ki Malezya klasmanda alt seviyede. Bugün Singapur'un GICC'nin başındaki kişi Singapur Başbakanıdır. Suudi Arabistan'ın Public Investment Fund'ın başındaki Muhammed Bin Selman'dır. Aynı şekilde Malezya'nın Khazanah'ının başındaki insan 1994'ten bu yana Malezya Başbakanıdır. Bununla ilgili ben 11 tane örnek buldum. İsterseniz sizlere, sayın milletvekillerime iletebilirim.

Bunun dışında Varlık Fonu'nun altındaki model Temasek örneğini alalım. Singapur -yani iyi bir örnek olduğu için- dünyadaki Worldbank Ease of Doing Business'ta bir numaralı ülke. Yani en iyi iş yapılan ülke. Temasek, aynı Varlık Fonu şeklinde kurulmuştur. Bir gün bir şirket kuruluyor, devletin kurumları bunun altına konuluyor, bir holding yapısı oluşturuluyor. Temasek budur sayın milletvekillerim. Varlık Fonu da aynı model baz alınarak alınmıştır.

Denetimin gecikmesi konusu, eleştirilerinize sonsuz saygım var ve eleştirilerinizde haklısınız. 2018 denetimi gecikmiştir ama neden geciktiğini ben bir anlatmak istiyorum. Bugün itibarıyla...

BAŞKAN – Bence ona girmeyelim de şöyle yapalım: 2019 denetim raporunun mutlaka haziran ayı itibarıyla Sayın Cumhurbaşkanına sunulması gerekiyor ve ekim ayında da mutlaka bizim önümüzde, Plan ve Bütçe Komisyonunda olması gerekiyor. Yani biz bu gecikmeyi, tamam 2017'yi bir şekilde şu anda görüşüyoruz. 2018'i de bir iki ay içerisinde görüşeceğiz ama 2019'u mutlaka zamanında yapmalıyız. Artı bu raporları da hem AŞ'nin ayrı bir raporu, bir de Fonun ayrı bir raporu şeklinde -özellikle denetimci arkadaşlara söylüyorum- Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığımıza sunulmalı.

Evet, buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Bakanım, çok kısa bir şey söylemek istiyorum. Bazı teknik problemler var. Bazı iştiraklerimizin yurt dışı iştirakleri var ve bu yurt dışı iştiraklerin raporlarının bize ulaşması ağustos ayını buldu. Mazeret için söylemiyorum ama böyle bir teknik problem var. KİT'lerin finansallığının bize ulaşması ağustos ayını buldu. 105 tane şirketten bahsediyoruz konsolide edilmek üzere konuşulan. Sadece bu teknik bilgiyi vermek istedim.

İkincisi, kredi konusu. Varlık fonları kredi kullanır. Temasek'in yıllık faaliyet raporuna bakarsanız şöyle bir sayfa vardır: "Ins and outs" yani girdiler ve çıktılar. Kredi kullandığını görürsünüz, bono piyasasına girdiğini görürsünüz ve uluslararası bir varlık fonu havuzundan para kullandığını görürsünüz. Türkiye Varlık Fonu 1 milyar euroluk bir finansman yapmıştır. İki yıllık bir finansmandır. Euribor artı

2,50'dir, euribor 0 olduğu için maliyeti 2,5'tur. O günkü maliyet anlamında hazinenin maliyetleriyle hemen hemen aynı maliyettedir. Burada şunu söylemek istiyorum: Türkiye'nin bir numaralı fonlanma kurumu Türkiye Hazinesidir. Varlık Fonu'nun hiçbir surette Türkiye Hazinesinin önüne geçme, Türkiye Hazinesinin rolünü alma gibi bir amacı yoktur. Türkiye Hazinesi Türkiye Cumhuriyeti'nin en iyi kredi riskidir. Tekrar söylemek istiyorum kredici olarak Türk ve yabancı bankalarda çalışmış biri olarak: Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi Türkiye'nin en iyi kredi riskidir. 1923'ten bu yana bir kuruluş parasını sektirmemiştir ve her zaman reytinginden, derecelendirmesinden daha iyi "trade" eder fiyat olarak. Bunu not olarak düşmek istiyorum. Varlık Fonu'nun hiçbir şekilde Türkiye Hazinesinin yerine geçmek gibi bir niyeti yoktur. Varlık Fonu kendi amaçları için borçlanır. Hazine garantisini alması... Teminat ile garantiyi terminoloji olarak ayırmam lazım, ikisi farklı şeydir. Türkiye Varlık Fonu hiçbir varlığını teminat göstermemiştir ve fonlanmak için de göstermeyecektir, çok net söylüyorum. Finansman piyasasına ilk defa çıktığımız için Hazine garantisi aldık, amacımız bu garantiyi de kaldırmaktır ama aldığımız kredi raporlarda vardır ve bundan sonra da olacaktır. Hiçbir şekilde devlet borcunun dışında bir borçlanma gibi gösterme niyetimiz yok.

Öncelikle ikrazla ilgili bir şey söylemek istiyorum yani bu 3,7 milyar euroluk kamu bankalarına konulan sermaye Hazineden alınan devlet iç borçlanma senetleri aracılığıyla olmuştur. Bunun basın açıklaması yapılmıştır Hazine tarafından, ilgili şeyler vardır. Buradaki şeyde İşsizlik Fonu'yla ilgili herhangi bir kaynak kullanılmamıştır, onu da net söylemek istiyorum.

İstanbul Finans Merkeziyle ilgili şunu söylemek istiyorum: Buralarda rayiç bedellerin altında alımlar olmuştur, yarısına yakın rakamlar. Bunları ilgili yılların denetimlerinde ilgili denetçi arkadaşlara sunacağız, net söyleyeyim.

İkincisi, buradaki ana amacımız şu: Bu bir inşaat projesi değildir. Bizim baktığımız –finansal merkezlerde de çalışmış bir insan olarak söyleyeceğim- Türkiye, dünya iş yapma sırasında 43'üncü sıradadır. Dünya Bankasının "ease of doing business" raporunda 43'üncü sıradayız. Singapur 1 numara, 1'inci; Malezya ilk 10'un içinde, bakın, Malezya ilk 10'un içinde. Bizim Türkiye'de bir alana ihtiyacımız var "ease of doing business"ta ilk 10'a sokmamız gereken, sonra da bütün ülkeyi sokacağız ama öncelikle o alanı sokacağız ve o şekilde orayı bir çekim ve cazibe merkezi hâline getireceğiz. Bunun için öncelikle inşaat değil, benim kafamdaki en büyük soru şu: 2022'de bu ekosistemi nasıl yaşanır hâle getireceğiz? Geceleri bazen kalkıyorum, kafamda bu soru var. Sonra, bugün Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi, bakanlıklarımız, hep beraber mevzuat ve regülasyonu ne olacak buranın? Nasıl bir yabancı geldiğinde havalimanından gelecek, hemen çalışma iznini burada alacak. Okulu ne olacak? Etrafındaki lokantası ne olacak? Bakın, ekosistem bu, bunların üzerinde kafa yoruyoruz.

Emlak konusu, Turizm Bakanlığıyla bir çalışma yaptık, bir protokol yaptık, Millî Emlak bizim adımıza bütün Emlakları takip ediyor. Sayın milletvekillerimizin çok haklı yorumları var, bizim taşra teşkilatımız yok, kurmak da istemiyoruz. Bunun için devletimizin ilgili kurumlarıyla protokol bazlı bir çalışma yapıyoruz, detayları kendileri hallediyor, biz kirayı tahsil ediyoruz. Devletin elindeki emlak portföyünün bir kum tanesi bizdeki emlak, 46 tane emlak devletin emlak portföyünün kum tanesi. Buradan 46 emlaki bize ulaştırdığınızda ne devlet bütçesine büyük bir zarar gelir ne de Varlık Fonu ihya olur.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Amaç nedir, size devredilme amacı nedir?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Benim anlayabildiğim kadarıyla, Sayın Milletvekilim, amacımız kira bedelleriyle işletme giderlerini karşılamak, bu da makul bir taleptir. Yani Varlık Fonu Yönetim AŞ'nin belirli operasyonel giderleri var, bu giderlerin karşılanması için bir kira akarı oluşturulmuş.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bu kiranın belli bir yüzdesi size bir kanunla aktarılabilir. Taşra teşkilatınız yok. Protokol yapmanız onu sağlamaya yetmez. Örneğin zamanında ödenmeyen ya da sözleşme yükümlülüklerini yerine getirmeyen kişiyi sizin adınıza işlem yaptığı için özel hukuk hükümlerine göre takip ve tahliye etmek durumunda. Devlet İhale Kanunu’na göre tahliye edemez onu o zaman.

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Milletvekilim, bu tahliye ya da ödememe gibi durumlarda Varlık Fonu devreye giriyor ve Varlık Fonu’nun tabi olduğu özel hukuk kuralları devreye giriyor ama bu konuda uygun görürseniz, detaylı bilgi isterseniz hukuk birimimizde detayları size anlatmaktan mutluluk duyarız.

Diğer konu Millî Piyango. “Özelleştirme” terimi konusunda bence bir yanlış ifadeyi düzeltmek istiyorum. Teknik olarak tabii ki özelleştirme kapsamına giren 5 tanımdan bir tanesidir. Bizim orada söylemek istediğimiz, Millî Piyangonun lisansının kırk yedi yıllık sahibi devlettir ve devlet kalacaktır, özeti bu. Bizim bunu herhangi birine satmak gibi bir niyetimiz yok. Buradaki temel farklılık bu. Bir önceki ihaledeki net bugünkü değer –iptal edilen ihalede- 2,75 milyar dolardı, bunun bugünkü net değeri bizim yaptığımız ihalede 5 milyar dolardır. Bunu söylemek istiyorum fayda nereden oluşuyor onu anlatmak açısından. İlgili kurumların taahhüt garantileri, teminat mektuplarıyla ve sözleşmelerin amir hükümleriyle bağlanmıştır. Teminat mektuplarıyla ciroyu gerçekleştiremezse nakde çevirebiliriz, iki senede gerçekleştiremezse iptal etme hakkımız var sözleşmenin detaylarında.

Bir diğer konu Rusya Fonu.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bir dakika, Rusya Fonu’na geçmeden önce lütfen şunu cevaplayabilir misiniz: Yani rekabetle bağlantılı bir soru sormuştum...

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Rekabet konusu... Öncelikle şunu söylemek isterim: Türkiye Varlık Fonu Rekabet Kanunu’ndan korunmuştur, aridir. Rekabet Kurumunun resen bir inceleme yapma yolu açıktır.

Üçüncüsü, şans oyunları esasında 3 ana segmentten oluşuyor. Bizim elimizde olanlar şunlar: Millî Piyango... Millî Piyango bir talih oyunudur yani bir bahis oyunu değildir, ikisi arasında fark var, birinci bölge. İkinci bölge spor bahisleri, üçüncü bölge de at yarışı bahisleri. Bunların hepsi şans ve bahis oyunları olarak tanımlanabilir, ayrı ayrı iş kolları olarak da tanımlanabilir, bunu anlatmak istiyorum. Onun için rekabet konusuyla ilgili konu bizim kendi hukukumuzdan gelen bir zorunluluk değildir. Rekabet Kurumu eğer uygun görürse her zaman bu yol açıktır ama iş kolları farklıdır yani Millî Piyango bir talih oyunudur, spor bahsi, İddaa’nın olduğu yer, şu an at yarışının olduğu yer farklı. At yarışları bir bahis oyunudur, spor bahsi de bir bahis oyunudur.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Fakat Sayın Genel Müdür, bu iş bağlanmadan önce yani ihaleye çıkmadan önce Millî Piyango İdaresi eğer işin içindeyse Rekabet Kuruluyla görüşüp bir değerlendirme almış olması lazım yani ondan sonra ancak ihaleye girebiliyor... Yani şunu kastediyorum: Bakın, öyle veya böyle bu kurum tekel. Bir kamu tekelini siz özel sektöre belli bir süreyle vermiş oluyorsunuz. Ama bu şu demektir: Özel sektöre bir tekel devretmiş olacaksınız. Dolayısıyla da bunun kullanacağı fiyatın bir şekilde regüle edilmesi lazım. Kamuda olduğu zaman regülasyon zaten bakanlıklar düzeyinde yapılıyor veya Rekabet Kanunu’na uygun davranılıyor ama özel sektöre devrinden sonra şunu diyemeyiz: Yani Rekabet Kurumu ilgilenirse ilgili kuruma müdahale eder diyemeyiz gibi geliyor bana çünkü...

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Milletvekilim, bu konuda bilgi vermek isterim.

Millî Piyango lisansı Varlık Fonu'na devredilirken şu şartla devredilmiştir: Türkiye Varlık Fonu bunu üçüncü bir şahsa devrettiğinde Millî Piyango İdaresinin görevi denetleme ve düzenlemedir. Bugün denetleme, düzenleme görevi Millî Piyango İdaresindedir, Millî Piyango İdaresi lağvedilmeyecektir, Millî Piyango İdaresi bugün regülatör konumuna gelmiştir; bu, devirdeki şarttır. Bugün Millî Piyango İdaresinin kendi iç organizasyonu buna göre düzenleniyordur, onu söylemek istedim.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Tarife onaylarını idareden mi alıyor?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Millî Piyango İdaresi faaliyeti regüle edip denetleyecektir, görevi budur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani verdiği ikramiyeyle fiyat orantısını regüle ediyor mu? 100 lira topluyor, bunun 40 lirasını ikramiye olarak veriyor, bunu 30'a düşürürse müdahale edecek mi?

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – O, Varlık Fonu'nda olan bir yetkidir. Eğer bir şekilde kanunsuz bir oyun, herhangi bir usulsüzlük tespit edilirse Millî Piyango İdaresi denetçi ve regülatör göreviyle konuyu takip ediyordur.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Millî Piyango İdaresi denetçi olarak aynı zamanda...

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Denetim ve regülasyon görevi olacaktır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ciro ikramiye oranını mesela...

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Biz kanunla belirleyeceğiz, onunla ilgili bir kanun var Sayın Milletvekilim.

CAVİT ARI (Antalya) – Buradaki kâr konusu üzerinde bir sorumuz vardı.

BAŞKAN – Millî Piyangonun kârı...

CAVİT ARI (Antalya) – Yani buradaki yapılan taahhüt net bir rakam mıdır? Yoksa yükleniciye hasılat taahhüdü...

TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİMİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Milletvekilim, net bir rakamdır. Yüklenici bu rakamı teminat mektubuyla garanti altına almıştır. Ayrıca yüklenicinin iki sene yapamaması durumunda sözleşmenin iptal edilme hakkı Varlık Fonu'ndadır.

Genel olarak konular bunlardır Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri.

Çok teşekkürler, saygılarımla.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Finans Merkeziyle ilgili sorumuz vardı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sosyal devlet boyutuna cevap verildi mi?

CAVİT ARI (Antalya) – Sorduğumuz sorulara cevap alamadık, sorduğumuz sorular vardı.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – 13 tane sorumuz vardı.

BAŞKAN – Onların en az yarısını sunuşunda cevaplandırdı, ben çok iyi dinledim sizi Sayın Girgin.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım, değerli Türkiye Varlık Fonu yönetimi; çok teşekkür ediyoruz. Bu, ilk denetim çalışmasıydı, bundan sonraki dönemlere örnek olması açısından daha büyük bir titizlik göstermeye gayret ettik, siz de yardımcı oldunuz Sayın Başkanım, teşekkür ederiz.

Sayın Genel Müdürüm, 2016-2017’de herhangi bir kâr yok. Rutin, fona bağlı, şirkete bağlı, şirketlerin ve varlıkların normal gelirleri dışında herhangi bir gelir söz konusu değil ama Fon’un, Fon kadrolarının yaptığı harcamalar var, personel harcamaları, ilave otomobiller vesaire bina harcamaları. Bundan sonraki dönemde ilave bir kazanç, katma değer görmek istiyoruz bundan sonraki denetimlerimizde.

Sayın Başkanım, bundan sonraki denetimde Sayın Genel Müdür ve kadrolarıyla birlikte yönetimdeki arkadaşlarımızı da burada görmek isteriz. KİT denetiminde, biliyorsunuz, usuldür, yönetim kurulu üyeleri de bulunur. Sayın bakanlar geliyorlar bütün “staff”ıyla birlikte, bakanlık genel müdürleri, başkanlarıyla. Dolayısıyla yönetim kurulunun da burada olması gerekir. Öyle bir usulü de geliştirirsek iyi olacaktır.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ya, kusura bakmayın, bir yandan Genel Kurul devam ediyor, o yüzden aşağıya indim.

Sosyal devletiz biz yani Anayasa’mıza göre. O boyutla ilgili cevabı tatminkâr verdi mi diye Erol Bey’e sordum, tatminkâr bir cevap vermediğini söyledi.

Şimdi, şöyle söyleyeyim: Bakın, ben tutanaklardan gene bakacağım ama Sayın Genel Müdür, şimdi, bakın, sosyal bir hukuk devletiyiz yani büyük şirketleri kurtarırsak Türkiye’nin kurtulacağını zannediyoruz, öyle değil. Biliyorsunuz, dünya örneklerinde de yalnızca büyük şirketler, oligarklar üzerinden giden devletler çok gerilerde kalıyorlar. Aslolan, sosyal devlet boyutuyla bütün toplumsal kesimlerin beraber kalkınmasıdır yani gelir adaletinin, sosyal adaletin, servet adaletinin sağlanmasıdır. Ya Ağaoğlu’nu, şunu bunu kurtaralım diye Türkiye kurtulmaz.

Bir de İşsizlik Sigortası Fonu’yla ilgili değindiniz mi bilmiyorum ama kamu bankaları, size bağlı bankalara İşsizlik Sigortası Fonu’ndan sermaye aktarıldı.

BAŞKAN – Hayır, onun aktarılmadığını söyledi kendisi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, sermaye olarak konuldu.

BAŞKAN – Yok, konulmadığını söyledi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sermaye tipi...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu tutar o. Türkiye’de...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, bakın, böyle devam edemeyiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, mesele şu, şunu söyleyeceğim: Yani kamu bankaları son dönemde ciddi anlamda kredi artışına girdi. Bu anlamda elbette bir sermaye ihtiyacı var yani piyasayı desteklemek için ama bu tercihlerini, hem Varlık Fonu’nun tercihlerini hem kamu bankalarının tercihlerini büyük sermaye gruplarını, özellikle de iktidara yakın sermaye gruplarını kayırma olarak görüyoruz. Bu yönde bu kayırmacılık... Hepimizin bankaları bunlar. Varlık Fonu da bizim, kamu bankaları da bizim. Hem sosyal boyutuyla hem de bütün toplumsal kesimleri, özellikle yoksulları destekleyeceksek desteklemeliyiz. Yani bu anlamda sosyal devlet boyutunu asla ihmal etmemenizi istirham ediyorum.

BAŞKAN – O, onun yükümlülüğü değil yalnız, Sayın Sönmez’in yükümlülüğü değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yükümlüdür tabii ki.

BAŞKAN – Değil, olur mu öyle şey?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Anayasa bunu emrediyor ve bir kamuya ait bir şirketten bahsediyoruz. Niye yükümlülüğü olmasın Sayın Başkan?

BAŞKAN – O, siyasilerin sorumluluğu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, ama Genel Müdürümüz var karşımızda. Keşke siyasi olsaydı, Sayın Cumhurbaşkanı olsaydı, Berat Bey olsaydı, ona söyledik.

BAŞKAN – Sayın Paylan, çok teşekkür ediyorum.

Değerli üyeler, böylece tezkere üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetim Anonim Şirketinin Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un “Denetim” başlıklı 6’ncı maddesi kapsamında Komisyonumuzda Türkiye Varlık Fonu’nun denetim raporlarına ilişkin görüşmeler tamamlanmıştır.

Şerhler için, daha doğrusu ek bir rapor için, ek görüş için 22 Ekim 2019 saat 10.00’a kadar, haftaya salı gününe kadar süre veriyorum.

Teşekkür ediyor, birleşimi kapatıyorum efendim, sağ olun.

Kapanma Saati: 19.48

